

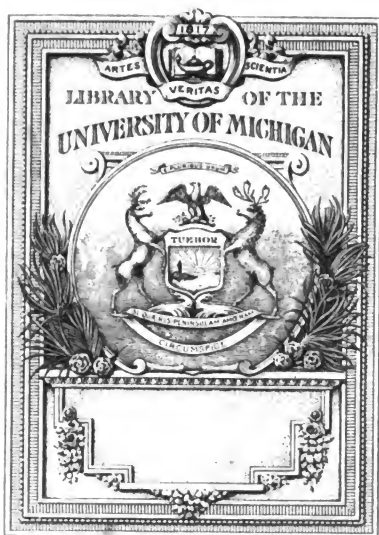
A

931,161

Ove Ansteinsson

KONGSTANKEN

THIS BOOK
PROPERTY OF



839.88
A624 K

OVE ANSTEINSSON
KONGSTANKEN

Arthur
OVE ^hANSTEINSSON

KONGSTANKEN

ROMAN



KRISTIANIA
FORLAGT AV H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD)
1916

Copyright 1916
by H. Aschehoug & Co.
Kristiania



NATIONALTRYKKERIET

Scandinavian

Tanum

9-14-38

36972

Q
9. 15.
9. 15.
9. 15.
9. 15.

TROND HØVA

Det durret og durret av Rokken bortmed Peisen. Gunhild Høva sat selv og tråkte den, bred og tryg med store Hornbriller langt nedpå Næsen.

Det lyste flakkende fra Tyristikken i en Spræk i Peismuren ved Siden av hende. Av og til kastet hun et raskt Øie til den over Brillerne — om den brandt rigtig. Så tråkte hun igjen Rokken, så det surret, mens hun holdt våkent Øie med Tråden, som hun lot gli mellem Fingerne.

Inde i Bænken sat Trond, Sønnen på Gården, helgeklædt i hvite Skjorteærmer, støttet Haken i Hånden og så åndsfraværende ut i Rummet.

Der hang en liten Lampe i svart Ståltråd mitt over det lange Bordet foran ham. Blik-skjærmen på den var også svart av Sot. Så

det lyste ikke rart av Lampen. Og Kjøkkenet var så stort at det skulde meget til at lyse op hele det — det blev tusmørkt i Krokene. Taket hang lavt og salrygget over.

Der blev ikke sagt noget mellem de to — de sat hver med sit, Gunhild med sin Spåne, og Trond med Hånden under Haken og funderte på, om han kunde gå til hende Turit snart nu, eller om det kanske var sikrest, at han ventet en Stund endnu. Hun blev vel glad nu, når hun fik se ham igjen — de hadde ikke møttes på et halvt År. Åja, hun blev nok glad! Og for hans indre Øie gled det atter frem det kjære mørkebrune Hodet med de gode varme Øinene. Åja, hun blev nok glad! Hjertet blev stort og varmt i Brystet hans og han smilte ved sig selv, der han sat.

Forresten — det var kanske best han gik bort i „Byen“, så traf han hende kanske der. Hun visste vel trolig alt, at han var kommet, det spørs så fort alt. Og da hadde hun nok gjort sig Erend til Kræmmers.

Han saa bort på Moren som svintest.

Hun sat som før og tråkte Rokken, så hun

blev rød i Ansigtet. Munden hendes knep sig viljefast ihop til en Stripe.

Han reiste sig litt tung.

Da så hun op på skrå over Brillerne.

Du skal vel ikke gå nogen Stan ikveld da vel — når du netop er atkommen.

Han stod litt, strakte sig lat og gapte.

Jeg tænkte at se bort i Byen en Tur.

Ja. Du får gjøre som du vil. Hun tråkte Rokken.

Han stod litt endda. Så gik han sta og tog på sig Jakken — langsomt, nølende, som den som ikke har rigtig god Samvittighet. Men det brune kjære Hodet dukket atter frem, og han smilte litt ved sig selv.

Rokken stanste. Moren sat fremoverbøid over den og så på ham over Brillerne. Og næsten som om hun hadde gjættet, hvad han tænkte på, sa hun:

Det skulde vel ikke være hende Turit, du har tænkt dig åt vel?

Han blev varm i Kinderne.

N-næi — jeg vet ikke noget om det heller

.

Men Moren sat og så på ham streng.

Du har andet at ta Vare på du — end at tænke på hende, mener jeg.

Han stod høi og lyshåret.

Å —. Det får vel bli min Sak det, mumlet han trassig.

Rokken gik, så det duret. Men stanste straks.

Jeg skal fortælle dig noget jeg, Trond, sa hun mildere, næsten fortrolig. Høva har engang vøri en stor Gard det.

Ja —? Men det hjælper lite, når det ikke er det nå, svarte han halvt uvilkårlig, halvt interessert.

Morens Øine stod kvasse på ham bak Brille-glassene.

Det det ikke er, kan det bli!

Og hun blev ved:

Alt det vi kan se omkring os, når vi står utpå Garden her, det har hørt Høva til. Og mere til. Men Bessfar din og og Far din de har fåt Føtter på Eiendelene de. I gamle Dager da kappedes de på Høva og de på Loftsgård om hvem som hadde den største og gildeste Garden. Loftsgårdfolkene de har

passet paa sit de. Men hvad har de på Høva gjort!

Han stod frempå Gulvet og så eftertænksomt ut i Veiret.

Nei, sa han så, det er ikke rart det.

Ikke rart! tog Moren i, harm. Å, det er Synd og Skam som de har stelt sig her! Men hugs på det, Trond, at det Høva engang har været, det kan det bli — når bare de som kommer efter, bærer sig klokt åt.

Han så stort på hende.

Men da får en ikke gå sta og gifte sig borti Armoden, blev hun ved.

Han stod litt.

Det er han Aslak som er ældst.

Moren blåste:

Han da! Har du nogengang opdaget det, at han har dugd til noenting?

Trond hadde alt Hånden på Dørklinken.

Forresten har jeg ikke visst om at det var mere Velstand på Høva end på Storhov.

Moren blev arg:

Ikke det nå! Så skal jeg fortælle dig det jeg, at det kommer sig an på os, hvor længe de på Storhov skal sitte på Garden sin.

Han så storøid på hende. .

Moren blev ved:

Ia, du kan nok glåme. Men se efter i Bøkerne siden den Tiden Far din hadde Butikken borti her!

Han sa litt spottende:

Ja, er det så, da er det nå rart de sitter der da.

Det hørte hun ikke på.

Far din har aldrig været andet end en Godflot, som ikke har dugd til noget. Hadde han holdt ved og stått på Bua og ikke git bort det han hadde, så hadde ikke vi sittet på Høva nå.

Og forresten saa er det mange Unger av dem på Storhov, så det hadde ikke faldt stort på hver enkelt, om der hadde været noget at dele.

Atter stod han litt, før han svarte.

Jeg vet forresten ikke av at det er andet end Armoden i hele Bjørhusbygden jeg. Det er ikke for ingenting de nedi Hovedbygden kalder det Fantland.

Moren så betydningsfuldt paa ham.

Det kunde nok være det var litt andet én Stan likevel.

Hvor skulde det være henne?

Hun bøide sig fremover og så visst på ham.

Borti Meningen!

Han stod himmelfalden.

Hos Skindfældkræmmeren!

Ja! Skulde det være så galt da? Hun er en ganske pen Jente hun Marte, og det er ikke så lite han Esaias har fåt skrappt ihop i sin Tid.

Han kom mitt ind på Gulvet, så på Moren som om han slet ikke visste, hvad han nu skulde tro.

Du kan da aldrig mene noget slikt!

Jo, det mener jeg — akkurat det jeg sier!

For det første er det nå så som så med den Penheten. Og så mente jeg det, at de borti Meningen ikke akkurat var av dem Folk gjerne vil ha noget større med at gjøre.

Å skitt!

Og den Rikdommen sin skal de ikke ha kommet på den ærligste Måten.

Hun slog ut med Hånden.

Han får fare med Ærligheten, den som vil, får han se, hvor langt han kommer! Hun rei-

ste sig fort i Vendingen, ga sig til at sanke op omkring sig.

Han stod litt.

Det kan ikke akkurat være noget morosamt at ha med sig et Menneske som ingen værer.

Hun stod og så på ham.

Det får bli din Sak at sørge for Agtelsen — for døk baa.

Han gik et Slag bortover Gulvet og tilbars att. Kom sig ikke rigtig til at gå.

Hun tok Vingen og Brettet og feide op Bøset, der hun hadde sittet, tømte det i Vedkassen, og hængte Tingene op igjen. Så blev hun stående og se på ham, sa næsten lognt.

Du, Trond, er den som skulde kunne rette op att mye av det som er blit ødt her på Høva. Du har Hugu til det, og du har To i dig. I gamle Dager da var det ikke bare Bjørhusbygden som blev styrt og regjert her fra Høva. Du, Trond, skulde sørge for at den Tiden kom att. Slikt går mye lettere for sig nå for Tiden end det gjorde før. For Folk er ikke så ærgjærrige længer nå som de var i den Tiden — det er ikke mange nå som har Vilje og Mot til

at ta sig fram, hvis de ikke har andet end sig sjøl at stole på.

Men det kan jeg likeså gjerne fortælle dig, mens jeg holder på, at Folk som vil komme nogen Vei her i Verden, de må ikke gå og være altfor ømfindtlige for det som er rigtig i alle Deler.

Du glåmer du. Jeg er da Mor di — jeg vil ikke lære op dig til at bli nogen Tyv og Kjæltring. Jeg mener det jeg, at ser du du kan vinde noget nogen Stan, så vær ikke jålete og gå unna, fordi om du skjønner at det er på Grænsen av det de kalder Ærligheta.

Han gik i Ring på Gulvet med Hænderne på Ryggen, stanste nu og da, så på Moren, som om han studerte på enten hun mente det hun sa, eller hun drev Aperi med ham.

Jeg vilde nå gjerne prøve at være ærlig i det længste, mumlet han så, litt spottende.

Hugs på det du Trond Høva, at dette er de Ordene *di* Mor gir dig med ut i Livet. Og Mor di har ikke Ord på sig for at være mindre at agte end nogen anden i Bygden.

Hun stanste litt, før hun fortsatte:

Men — skal du tænke på noget slikt, så får

du slå hende Turit av Tankerne dine. Det er ikke Jente for dig det, ser du, Trond. Hun Turit kan være så bra som nogen, det er ikke det jeg mener . . .

Trond drev raskt mot Døren, tog i Klinken. Men den blev åpnet utenfra med det samme, og han gik tilside.

Det var Sjur, Far hans, som kom — liten og skutrygget, med stort Sîg i Knæerne. Han smilte tandløst og velvillig, da han fik se Sønnen.

Jaså — er det du, sa han og smilte.

Så snudde han sig til Gunhild:

Nå har jeg været nedi og stelt Kalvbingen jeg. Så nå skal dom sleppe at bryte av sig Bena inat, sa han blid, og det saa ut som om han var riktig kry av det han hadde gjort.

Du! blåste Gunhild. Jo da tænker jeg det er blit stelt! Jeg undres, hvad vi skal gjøre ved dig jeg, så ikke *du* skal gå omkring og gjøre mere Ugagn her.

Gamlingen blev rent ulykkelig. Han hadde en gammel Utapåfrak paa sig, som rak helt ned paa Hælene og digre Grepvåtter med to Tommelfingre på hver Hånd.

Ja — jeg tænkte . . .

Ja, det tænkte du nok det! Gaa sta og læg
dig — så gjør du da ikke mere gæli idag.

Trond åpnet Døren.

Da ropte hun efter ham.

Hugs på det jeg har sagt åt dig.

Jeg gjør vel som jeg selv vil med det, svarte
han.

Ute var det mørk og rå Høstkveld og det klisset under Skosålene neover Gården. En Jente gik med Lykt mellem Fjøset og Underlåven — det flakket gulrødt om hende.

En lang hængslet Kar kom opover mot ham og stampet. Trond så på Fakterne at det var Aslak.

Skal du bort i Byen? spurte Aslak og stak det rødfregnede Hestefjæset ind i Ansigtet på Broren, så de små ondskapsfulde Øinene næsten stak. Og han hørtes mest ut som om han var illsvien for et eller andet.

Ja, jeg hadde tænkt mig dit, sa Trond stutt.

Bi litt da, skal jeg bli med dig. Aslak hadde det trabelt.

Jaja, svindt dig da — jeg gaar iveien så småt jeg.

Men Trond bandte litt ved sig selv, idet han gik sagte op gjennom Gutuen og kom på Veien. Han skulde ikke akkurat si han var noget videre glad for at få med sig Aslak. Det var noget leit åt ham, som Trond ikke kunde med. Det var som om han kjendte på sig støtt at Broren vilde ham noget Vondt. Og så gik det da ikke an at få skikkelig Jentefølge, når en hadde med sig ham.

— — Det Høva engang hadde været det kunde det bli når de bare bærer sig klokt åt de som kommer efter

Han gik med Tømmelfingerne i Armhullene på Vesten og tænkte.

Næsten hele Grænden hadde hørt Høva til, det var den største Garden i hele Omegnen. Det hadde stått Ord av Rikdommen der. Ja. men var det skjærende harmelig at tænke på, hvordan det gik an at stelle sig og! Det gik ikke an at bare brave og agere Storkar heller. Det var forresten han Far som hadde været mest slippændt.

Hun Turit — nei aldrig skulde noget i Verden få ham til at slå hende av Tankerne! Skulde han behøve at gifte sig til Rikdom!

Det måtte være en dårlig Måte at få den på det! Nei, han skulde nok vite at slå sig frem, om han bare hadde to tomme Næver at begynde med. Det hadde andre gjort før ham, og da skulde vel Trond Høva kunne klare det. Bare vent! Der hadde engang været en som hette Trond Høva. Kanske det kunde vise sig at der var en som hette Trond Høva nu og! Det var kanskje ikke for ingenting at det var han som var den første som fik Navnet efter den gamle Trond Høva.

Nei, hun Turit hun skulde bli et Stasplag på Høva, det var ingen som passte bedre til det.

Han hørte Skridt bak sig, de kom fort. Han snudde sig.

Er du alt der?

Broren sagtnet Farten, han var andpusten.

De blev gående i Bredden bortover Veien. Aslak spurte efter et og andet fra Landbruks-skolen. Men Trond gik og tænkte, han ga bare Ha og Ja til Svar. Så ga Aslak sig, og de gik længe uten at si noget.

Tilslut bandte Trond høit og inderlig.

Fan! sa han.

Aslak så brått på ham.

Å er det om å gjøre?

Han Far har vøri en Tufts! svarte Trond uten at se på Side.

Å ikke andet, sa Broren likeglad.

Hadde han Far og han Bessfar båret sig åt som vettuge Folk, så hadde vi været rike vi.

Aslak lettet bare på Akslene.

Ja, jeg vet det.

Trond knyttet Næverne.

Men jeg skal ta att det!

Aslak humret vantro.

Åssen vil du bære dig åt med det da?

Å —. Det skal du nok få se.

Broren humret.

Borti „Byen“ lyste det bare fra et enkelt Sted, så det ut, til og det var i Skjellingstuen. Men der pleide Folk at holde til både sent og tidlig, og det var ikke noget rart, for der var Skysstation og Kaffestue i Skjellingstuen — det var justsom der Trafiken var, når alt andet var stængt.

Byen var likesom Centrummet for al Rø-

2 — Ansteinson: Kongstanken.

relse i Fantland — der møttes Fantlændingerne, både når der skulde gjøres Forretninger og når de skulde more sig. Dér lå to Landhandlerier — Butikken og Martinsbua — dér lå Meieriet med stor Forsamlingssal ovenpå, dér lå Skolehuset like opi Bakken. Både begge Butikkerne og Meieriet hadde Pakbuer og andre Uthus, og ellers hadde en hel Del andre Folk sat op Småstuer like omkring der. Så det var svær Bebyggels.

Almanveien kom nordenfra og kløvde sig i to Grener mitt i Byen. Den ene fortsatte rolig sin Gang længer bort gjennom slette Bygden. Men den andre bøide ret østover og begyndte at klyve Bakker, såsnart den kom litt ovenfor Byen — den tog opover forbi Smågårder og Plasser opi Åsbygden, ja den gik over Skogen til andre Bygdelag.

Men der Veiene skiltes blev der en stor trekantet Plass, og da det var mitt i Byen blev det Torvet. Da var det ikke mer end rimelig at Skjellingstuen som lå lang og grå og lav og salrygget og dannet den tredje Grænsen av Torvet, blev hetendes Hotellet.

Ikveld var det Lørdagskveld, og der var

adskillig Liv og Rørelse i Byen. Døren i Skjellingstuen gik op og att med stor rødlig Lysstrime alt iett, og der bevæget sig svarte Skikkelser i Mørket over Torvet til enhver Tid. Mitt på Plassen stod nok en hel Klump med Kar. En så ingen, uten hvergang en rev i en Fyrstikke og tændte på Pipa — da lyste det røtt på mange Ansigter. Men så hørte en dem des bedre!

På Veiene hørte en en Jenteknis fra Mørket den ene Gangen efter den andre, og det kvitnet litt på Hodetørklærne deres idet de gled gjennom Byen næsten som Skygger.

Høvagutterne styrte like på Hotellet.

Der sat en hel Del Karer rundt omkring inde i den trange Kaffestuen. Både unge og gamle. De unge var i Helgepuss for det meste — de hadde nok tænkt sig længer, når det led utpå. Men de ældre var mest gifte og hadde lagt av at gå efter Jenterne om Lørdagskveldene, så de kom som de hadde gått i Arbeidet om Dagen. Nogen sat og spilte Kort, andre sat og så på. Nogen spekulerte i Klokkebytte. Men de fleste sat bare og hang og så likesæle ut. Hodeplaggene beholdt de på sig,

bare de som drak Kaffe, tog av sig Luen, mens de holdt på med det; da de var færdige satte de den på sig igjen.

Trond og Aslak gled av gammel Vane ned på hver sin Bænkende, satte sig til at hænge som de andre. Nogen av de nærmeste snudde litt på Hodet og hilste.

Jaså, du er heme att du og.

Ja. Trond var da det.

Hvorlænge skal du bli heme nå da?

Å bare til om Mandags Morgen.

Å jaså, ikke længer.

De sat og hang.

Åssen liker du at gå på Landbruksskola da?

Å, bra og.

Så sat de og hang og så likeglade ut som før.

Volunggutta kom ind, der fulgte altid meget Bråk med dem, når de kom.

Nå skal det bli Kortspil Gut! sa nogen og stak Hoderne sammen og lo.

Næi! brøt Volunggutta ut da de fik se Trond. Er du Bykar att du og! De var høimælte Volunggutta. De tog Aslak i Hånden også, fordi de hadde håndhilst på Broren.

Skal vi gå ut i Gammelkammerset og spille Kort, Kara? fandt de på med en Gang.

Trond smilte godmodig, men svarte ikke noget større.

Ja, du har vel ikke glemt av at spille Kort i den Tiden du har været borte!

Nei — jeg har ikke det heller. Trond så litt illsvien på Klokken.

Aslak var straks færdig.

Jo, bli med du og da! sa han og var fælt hissig på at få Broren med — han hadde like-som ikke nogen større Ro på sig han heller.

Trond så på Klokken en Gang til.

Ja, et litet Slag vet du jeg kan være med på.

Han reiste sig litt tung og blev med ut i Kammerset ved Siden av.

Der sat der alt endel og spilte og bladde i store Penger, og de hadde Brændevin på Bordet. Det var Tajegutta, han Martin på Bua, Kruller-stusvensken og etpar til.

Vi gir os med her, sa Volunggutta og drog op en Brændevinsliter. Vi får Lov vel?

De som sat ved Bordet gjorde Plass.

Spil så længe dere, sa Aslak. Jeg kommer snart ind att jeg.

Aslak stod litt like utenfor Døren og så sig om i Mørket.

Så gjorde han en Hufs på sig og ga sig til at gå opover Veien. Han så ond ut i Øinene, der han gik.

Ja! Var det ikke det han visste! Han lo stygt indvendig.

Han hadde ikke gått langt før han fik se, det kvitnet på et Hodetørklæ foran ham opi Veien. Han så både på Ganglaget og ellers, hvem det var, og hun gik ganske sagte foran ham opover.

Kveld! sa han høit og skjærende like ind i Øret på hende.

Hun for til.

Å — er det du, sa hun da hun hadde fåt sunnet sig litt.

Han humret leit like ind i Ansigtet på hende.

Ja! Skulde det være nogen anden da!

Ne—i—. Men er du alene bortenfor da?

Ser du nogen anden da? Han var en eneste bred Flir.

Hun stod litt.

Jeg jeg hørte, at han Trond skulde være attkommen.

Ja, det er han nok.

Hun visste ikke hvad hun skulde si, hun blev stående og grave med Hælen i en Sandhaug i Veikanten, så nedover sig.

Så så hun op igjen litt usikker.

Han er han er ikke bortover her han da?

Ikke det jeg vet. Han sat hjemme for en Stund siden.

Atter grov hun med Hælen i Sandhaugen, så nedover sig.

Å . . . ja så nå Hun hørtes næsten fattig ut. Gjorde han det, la hun til likesom for at si noget.

Endnu stod hun litt — likesom rådvild. Så snudde hun fort for at gå.

Han humret spottende.

Nei bi litt nå da!

Nei, jeg lyt hematt.

Skulde du endelig træffe han Trond da?

Det har ikke jeg sagt. Hun vilde gå.

Da hugg han begge armene om hende.

Kunde jeg ikke klare mig jeg da? Istellet?

Nei, slip mig! Slip mig hører du! Hun slog ham over Hænderne, hun stred!

Å Gud som han klæmte og klæmte hende, det var som om hun var kommet mellem jernklør og han raspet hende med stiv og vond Skjægstub. Så fik hun snud sig til så hun spyttet ham mitt i Øinene.

Han løsnet Taket litt, men han skalv i Kroppen og i Målet.

Jeg skal fortælle dig hvor han Trond er henne ikveld jeg: han er i Meningen. Det er ei som heter Marte der. Og hun er kjendt for at ta godt mot Folk.

Du lyg!

Gå dit og sjå efter!

Slip mig — ellers vet jeg ikke å jeg gjør!

Han slap.

Jeg skal tale ved dig en anden Gang jeg — når du blir mjukere! De små onde Øinene hans kom like ind i Ansigtet på hende — stygge, saa det gik koldt gjennom al hendes Krop.

Trond sat ivrig optat med Kortspillet, da Aslak kom ind igjen. Han satte sig borttil og så på som om ingenting var, og næste Gang der blev git, ga han sig med.

Men Trond var atter begyndt at bli illsvien og se på Klokken.

Jeg lyt nok gå jeg, Kara, sa han og reiste sig. Jeg kan hilse dig fra hende Turit, henkastet Aslak likegyldig. Han sat og ga. Jeg så hende uti Veien her.

Nå — da du var ute.

Aslak ga, der lå Antydning til Spot under de stive røde Bartestubbene.

Ja. Hun gik opover ifølge med en bygding. Han sa det som om han ikke visste, det betydde noget for Trond.

De andre så op på Trond som snarest og lo.

Men Trond satte sig som om det ikke angik ham, tog imot Kortene og spilte.

Der blev slått stort paa, den ene seddel efter den andre byttet Eier, Sølvpenger lå i Hauger på Bordet, og Sedlerne sprikte. Karene var røde i Hodet og høimælte, og de knakket og slog i Bordskiven, mens de spilte.

Og Høvagutterne var nogen Hunder til at vinde — det var da forsørge mig de som blev ved det alt sammen!

Er det nogen som kan låne mig nogen

Penger! ropte Johan Tajet. Hvis ikke lyt jeg gå tur Spillet jeg.

Her! sa Trond Høva, han skjøv hele Pengehaugen sin over til ham.

Men også den tapte Johan Tajet. Faen og!

Ja, da får det være, sa han ærgerlig. Han reiste sig, så Stolen skrapte.

Det er det samme, sa Trond Høva — sæt op den Myra di nedi Mittstykket, så sætter jeg det jeg har vundet her imot.

Johan lo likeglad.

Ja det kan jeg gjerne, den er så ikke noget værdt åkke som er. Han satte sig ned igjen.

Spillet stod bare mellom de to. De andre sat og fulgte det med Ånden i Halsen.

Trond vandt Myren.

Jeg mener Faen gir dig Korta jeg! sa Johan.

Du begynner godt! Aslak humret og så betydningsfuldt på Broren.

Det var alt længe siden de havde ringt til-
kvelde på Gårdene bortover Bygden. Men
det var nok bare fordi der *skulde* ringes Klok-
ken otte. Ialfald så det ikke ut til at nogen
brød sig om det — der var Folk på Jordene
alle Steder og den samme Trablheten som før
det ringte. Sommesteds gik Kar efter Kar i
lang Række og slog. Andre Stan drev både
Karer og Kvindfolk og Unger og raket og
hængte.

Det var lummert i Luften og luktet stærkt
av Høi alle Vegne.

Nedi Høvamyren gik Aslak og satte op Høi-
hænger for to Tjenestejenter som drev bare i
Særk og Stak og hængte. Han hadde kastet
Jakke og Vest og Halmhatten sat langt bak i
Nakken.

De drev til Solen begyndte at dale, og der

smøg lange Slagskygger indover Jordet fra Skogen like nedkring Skigaren. Da viftet en sval Kjølighet i Ryg og Skjorteærmer.

Han gik lang og hængslet og stauret — spyttet digert i Næverne og stauret — mens han var grovgapet i Kjæften mot Jenterne og humret overgivent over alt det morosamme og fæle han sa til dem. Og da Jenterne blev sinte og ba om han nu engang vilde tie med sig, knægget han endda værre og godtet sig rigtig tilgagns indvendig.

Men så blev han var en Lopgro og ga sig til at more sig med den — fløi efter Jenterne med den, og Jenterne skrek. Da han blev kjed av det, tog han Ljaen og skar av Padden litt av hvert Ben og syntes det var lidlig morosamt at se på, åssen den fik krabbet sig frem da.

Kom hit Jinter skal di få sjå!

Å du burde skamme dig noget — lange vaksne Svolken og pine Dyra slik!

Da godtet han sig, og for at gjøre det endda bedre boret han en Pinde i Padden, som den maatte slæpe efter sig. Han passet på Jenterne, så de ikke fik dræpt den med Riverne sine.

Han kom til at se op.

Opi Storhovjordet kom en Jente i Småsprang nedover de bratte Bakkerne. Hun kom efter en smal Gangsti som løp langs et Bækkefar, som var næsten attrodd med Viekjær og Hassel. Og Graset stod høit til begge Sider.

Å —! Var det alt den Tiden, da Storhovjenterne skulde ned åt Elven og lauge sig!

Men nu kom hun Turit alene!

Han småplystret, spyttet i Næverne og ga sig til at staure, det rødfregnete Hestefjæset stod i en bred Flir.

Om en Stund så han op igjen.

Han hadde hørt det knaket i en tør Kvist uti Marken, like utkring Skigaren. Der lyste det paa et Kvindfolk mellem Trærne. Hun blev fort borte ned gjennom Skogen.

Han blev stående og se efter hende.

Så kastet han et Øie bort til Tjenestjenterne som svintest — de drev og raket og hængte uten at gi Agt på ham. Dermed hugg han Jønstangen i Bakken, så den stod der, skrævet på lange strantete Ben nedover Jordet.

Han så endnu engang på Jenterne. Så kløv han over Skigaren til Utmarken og gik sagte

nedover langs Stopbækken, som var gravet ut til en dyp Veit fra Høvamyren til Elven.

Det var rent kjølig her nede mellom de høie smallæggede Granerne, og Skogbunden var myk som Dynd med Lyngtuer og nedfaldne Barnåler.

Der blinket det alt på Elven, der den kom bred og stille med langt gulagtig Stargræs på Opsiden og Skogen tung og tæt over på den andre Bredden — den ruvende næsten svart nu, da Solen var nede.

Oppå et Jorde like ovenfor var der en som brynte en Lja. Men det gjorde bare at en såmeget bedre fornam, hvor stilt det var for al anden Lyd.

Han slog efter en Øresnelle, som surret ham om Ørene med tørre tynde Vinger.

Ho ho, der sat hun! Like nedenfor den vesle grå Løen. Han hukte sig forsiktig ned og smøg sig fremover som ei Katte.

Faen så pen Jente den Turita! Det gik nu ikke an at få sagt andet da.

Han kom bakkring et Kjær ved Løevæggen uten at bli set, la sig ned på alle fire.

Hun sat og drog av sig paa benene. Hun

var barhodet, det store brune Håret glinste som Silke, Kinderne og Halsen var brunstekt av Solen.

Hun reiste sig — staut og høibarmet, stod en Stund og stelte med Håret sit.

Nu begyndte hun at fingre ved bandet på Stakken! Han strakte Hals, Øinene vilde gå ut av Hodet på ham, det var knapt nok han kunde holde sig rolig.

Ærsch, kunde hun ikke se at få op det Bandet engang da! Nei-nei! Hun hadde nok knyttet Blåknut. Nei, men fik hun det aldrig

Nu da endelig! Stakken begyndte gli nedover Hofterne — det lyste på noget hvidt

Å føy du borde skamme dig!

Hun fik op igjen Stakken litt fort, stod og så gnistrende dit Aslak lå.

Han bandte indi sig. Han hadde kommet til at stikke Hodet for langt frem. Faen og!

Jeg ser dig nok! Det er ikke værdt du ligger der og gjømmer dig!

Han kom frem noget slukøret.

Skulde det gjøre no da? humret han.

Hun var sint.

Gå op att med dig, dit størtleie Liv!

Han stiller sig mellem hende og de Klær,
hun har lagt av sig, ser nærgående på hende
og ler som før.

Jeg har vel likeså vel Ret til at være her
jeg som du.

Hun ser på ham som om hun vil stikke ham
med Øinene.

Når jeg ser på dig, så er det som
jeg så sjølve Pukken.

Gå unna Klærne mine!

Han kommer like indpå hende.

Du behøver da ikke være slik mot mig —
jeg har da ikke gjort dig noget.

Har ikke du!

Han tar efter hende.

Å la være mig Gut!

Han fræser mellem Tænderne, mens han
smiler ondt.

Du skal nå bli mi engang da, ånér det blir!
Di!!

Han kommer efter hende.

Vær nu Folk da, Turit! Du behøver da
ikke

Ja, går du ikke unna mig, så skriker jeg, det

er så mye du hører det! Det er Folk like opi her. Hun viker indover Sletten.

Men han kommer efter.

Da skrek hun høit og illsk, somom hun skulde være i Livsfare. Ekko svarte på mange Kanter.

Han stikker sine små ondskapsfulde Øine like indi Ansigtet på hende.

Dette skal du ha att engang såvidt du vet det.

Da han fik høre det kom Folk opi Skogen, la han på Sprang og blev borte mellem Trærne!

Trond Høva kom gående i rask Marsch nedover Vinterveien fra Østmarken. Han hadde Ransel på Ryggen, Tømmerklave og Mærke-øks i Armkroken, og Snesokker som rak tilknæs.

Det skumret mer og mer. Granerne stod som mørke Skygger til begge Sider nedover Vinterveien, og Baret hang halvfrossent med Sneflækker hist og her. Det gliste svart indover Skogtykningen gjennom Gløtterne. Det tynde Lag med Sne, som var kommen for nogen Dager siden, var næsten uttråkt, og Veien var knudret og glat at gå.

Og det mørknet fort.

Trond Høva gik og småplystret og tænkte, og han var slet ikke tung og seig i Vendingerne som i gamle Dager. For han hadde noget at stå i nu. Han var rak i Ryggen

og kvass i Blikket, der han gik — som den som *visste*, han hadde noget at stå i.

Han var Driftshusbond i stor Stil, Trond Høva. Og Driftshusbond for sig selv! Han skapte Liv og Rørelse om sig, der han færdedes; det var længe siden der hadde været slik Trafik i Bjørhus som det var nu — om det nogensinde hadde været det.

Først var det Østmarken. Den hørte Høva til, og den var Guld værdt den nu. Der hadde ikke været Tømmerpriser i den Tiden Far hans regjerte, så det var ikke lønt værdt at hugge, ellers hadde den vel været ruinert den som alt det andre! Men nu skulde Østmarken gjøre Høva til det den engang hadde været!

Der hadde været en Trafik i Østmarken ihøst som det var morosamt at se på. Ifjor ved disse Tider var det fredlyst og stilt mellem de høie mørke Mastetrærne, der kom en liten Fugl flaksende, satte sig paa en Granlæg, vippte med Stjærten og slap fra sig et tyndt litet Pip. Så vipset den op på en Barkvist, satte sig ytterst på den, så hele Kvisten svaiet litt op og ned og der drysste litt Sne ned. Nu gjen-

lød det av tunge, mætte Øksehugg over hele Marken, Tømmerhugger hujet til Tømmerhugger så der var et helt Leven av Stemmer og Trablhet, og ret som det var knaket det seigt i en høi stolt Gran, Toppen begyndte at svaie og bukke over til den ene Siden, så suste det gjennom Luften og sopte av tungt skjægget Bar — der lå Granen, så Kvisterne ristet og skalv og Sneen drysste!

Og så blev der en Kvisting og Barking, så Økseeggene næsten slog Gnister mot den flint-harde Veden. Til Tømmerstokken lå der som på en hel Båre av mørkt Bar, fin og hvit, så det lyste av den lang Leid.

Og bort gjennom hele Skogen lå Tømmerstok efter Tømmerstok på Kryss og Tværs. Der blev store Gløtter mellem Trærne, så det lyste langt indefter. Barkvisten lå i Hauger og Dynger bortover, så det var mest Uråd at komme frem. Bærlyngen og det tynde Sne-laget blev på det nærmeste dækket av det avkvistede Bar.

De kom med Hester og Gjetrustninger og begyndte at lunne. Den lyse ringlende Sang av Staldvækkerne blandte sig med Øksehuggene

og Ropene fra dem som hugg. Og snart skulde der bli Kjøring op og ned mellem Elven og her fra Morgen til Kveld — en hel Færd av Gamper.

Der skulde bli nok at gjøre for Folk. Bjørhusingerne skulde ikke lenger behøve at reise op i Dalene for at få Hugging og andet Skogsarbeid.

Når Trond Høva var færdig med Østmarken skulde han ta fat på anden Skog, det var adskillig av den opi her, og han skulde nok vite at bli ved den i betids.

Noget mere Driftskapital måtte der til. Men den skulde han nok skaffe sig. Skindkræmern hadde ikke på nogen Måte latt sig forlyde med at la ham få lånt det han trængte til. Og han hadde slet ikke været urimelig til at stille Betingelser for det han hadde lånt ham. Når han så det, Folk dugde til noget, så var det bare morosamt at hjelpe dem påglid, hadde han sagt og været fælt blid.

Hehe — den Ræven!

Skindkræmern var en Ræv, men det blev hans Sak. Han hadde nok så sine egne Tanker med det han lånte Trond Høva Penger.

Men det blev også hans Sak. For denne Gangen var det Trond Høva han vilde ha i sine Klør, men han skulde kanske syne at han var Ræv for dem baa!

Folk gik og kaldflirte av Trond — slik som Fantlændingerne gjorde åt alt. Og de spådde ham, at dette skulde han rigtig få klådd sig på. Jaha — fik se da! Kanske Trond Høva kunde komme til at syne dem noget andet han.

Det skulde kanske bli adskillige Tømmer-tylvter som kom til at bli fløtt ut av Bjørhus-bygden gjennom Årene. Kanske der kunde komme til at slænge nogen Sagbruk opi her óg. Det var ikke bråt sikkert det. Der var adskillige Småfald som kunde nyttes ut. Kanske Fantlændingerne kunde komme til at finde ut det med Tiden, at de hadde Nytte av at ha en Mand som han Trond Høva mellem sig. Får se da! Ingen kunde vite, om der ikke blev andre Bedrifter óg, naar det førstnes begyndte at bli nogen.

Han tænkte nå for sin Del, Trond Høva, at den Trafikken som var i Fantland nu, den blev for ingenting at regne mot det som kom til at bli.

Kom hau det han Trond Høva og jeg har sagt det!

Og Høva skulde bli justsom Kongsgården i Bygden. Det skulde arbeides op til et Mønsterbruk. Husene skulde han pusse op og stelle paa og male, så det skulde sees, hvor Trond Høva bodde.

For hele Bygden skulde styres fra Bøle som i gamle Dage. Både på den ene og den andre Måten. Han hadde baade Viljen og Vettet godt nok.

Bestefar hans hadde været Ordfører, og Far hans også en Tid. Men Trond hadde ikke tænkt at gi sig, før han kom paa Tinget han.

Jo da! — det kunde nok været noget for hende Marte Meningen det. Skindkræmmeren skjønte sig nok litt paa Folk han, det var ikke Fare for andet. Men fuldt ut skjønte han nu ikke alle.

Ånei! — det blev nok en anden en som skulde bli Kjærringen paa Høva! Og det var en, han kunde være bekjendt av at syne frem for Folk. Det var ingen som passte bedre til det end hun Turit Storhov.

Ja, han syntes han så hende for sig der hun

gik som Kjærringen paa Høva — stor, staus og vakker, akkurat slik hun skulde være for at bli set op til av alle de andre Kjærringerne i Bygden.

Da blev det hende Turit, de kom til at ta op att efter og snakke op att efter — istedetfor Loftsgardkjærringen. Slikt Sjal vil jeg ha, for det så jeg hun Turit Høva hadde i Gravølet paa Hov. Det og det gjorde hun Turit Høva, og da kan da *du* trygt gjøre det. Og alt det hun Turit Høva kom til at gjøre og si, det blev framifrå gromt.

Hehe, han maatte le av sig selv for alt det han gik og tænkte. Men det var saa varmt og godt at gå her og tænke paa hende, hun dukket frem for ham alt iett der han gik ned gjennom Skogen og Mørket.

Han var så langt nede, han kunde se ned i Bygden, der den lå næsten flat i uldent gråt Mørke — dypt nedunder ham. De hadde alt tændt Lys mest overalt, så Gårdene lå Glimt i Glimt spredt utover — ja, om det så var mitt nedi Skogen, som strakte sig milelang

bakkring, så tittet der frem et enslig litet Lys fra en Småplass eller en Stue — glimtet som en enslig liten Stjerne fra en natsvart Himmel.

Det så ut til at skulle bli sne att; Luften seg hvitgrå og disig mot ham.

Nu vilde han rigtig se nedom Storhov — siden Veien faldt næsten slik for ham likevel.

Han kom ind i en smal, kronglet Gutustump mellem to dårlige Skigarer og frosne sprikende Løvtrær. Siden bar det nedover selve bratte Jordet. Snelaget var ikke tykkere end Halmstubben efter Skåret stak op og slog ham omkring Støvlerne. Husene paa Storhov lå like nedpå der — og ruvde som svarte Skygger. De kunde sitte og se ned på hele Bygden fra Storhov.

Der var ikke et Liv paa Gården, og Mørket lå gråt og stilt mellem de gamle Bygningerne. Ikke så det ut til at de hadde tændt noget Lys inde heller nogen Stan? Jo. Der lysnet det såvidt det var i de to smårutete Kjøkkenglasene i øvre Enden paa Bygningen — men det var ikke mer end så det blev litt røtt i Ruterne.

Han satte fra sig Ransel, Tømmerklave og Mærkeøks utkring den vesle Kjøkkensvalen, lettet paa Klinken og gik ind. Der var et litet Søkk fra Dørstokken og ned på Gulvet, så han kom ned med et litet Dump.

Der sat en Tyristikke i Peismuren, men den var nok netop sluknet, for det glødet bare i den. Der rørte sig nogen Mennesker inde i Mørket i det store lavloftede Kjøkkenet, og der var godt og varmt.

Kveld! hilste han.

Atter rørte det sig.

Kveld, svarte det. Men han kunde ikke høre hvem det var.

Et Kvindfolk reiste sig fra den nederste Enden av Bænken foran det lange Bordet. Hun satte frem en Stol. Det var hun Oliv, Kjærringen.

Du får værsågod og sætta dig indpå.

Å Tak. Han satte sig.

Jaså — er det slike Folk ute og færdes, kom det atter inde fra Mørket. Det var han Amund.

Ja — Trond var da det.

Hun Oliv tændte Lampen over Kjøkkenbæn-

ken, det flimret rødt for Øinene, mens hun pusset av Væken, og det blev uvant lyst, da hun fik sat paa Glasset.

De som sat der var han Amund selv, han Ole og hun Beret og hun Sigrid. Turit så han ikke noget til, hun var vel i Fjøset da. Eller kanskje hun var borte nogen Stan. Han blev likesom litt fattig indvendig.

Du kjem fra Skoga?

Det var Amund som spurte. Han hadde tat av sig Jakken, så Islændingsærmerne kom frem, rødspettede og uldne.

Ja. Trond gjorde det.

Oliv satte over Kaffekjelen bortpå Peisen.

Du skal ikke lage til nogen Kaffe for min Skyld, bad Trond.

Å — han kunde da trænge det han som kom fra Skogen.

Men de var likesom så sture og rare allesammen — så næsten ut som om det skulde være noget om at gjøre. Det var så besynnerlig stilt mellem dem, og de så likesom så rare ut. Ikke hadde de noget at prate om heller.

Endelig spurte Ole:

Skræmte du op nogen Fugl opi Skogen her da? Han sa det likesom for at ha noget at prate om.

Nei, Trond hadde ikke det.

Oliv satte frem Kaffen, og Amund og Ole satte sig med og drak. Men der blev næsten ikke sagt noget, mens de drak Kaffen heller. De var likesom ikke lik sig sjølve idag. Hun Oliv sukket etpar Gange, så de hørte det.

Kristine kom ind fra Fjøset, hun hadde Melkespand og Sil og Lykt med sig. Lykten slukte hun og satte den på Kjøkkenbænken. Hun var som de andre hun også. Hun bare blev saa forundret, da hun fik se ham.

Kanske der var nogen klen.

Han tænkte, han skulle spørre. Men når ingen sa noget, så.

Og hun Turit var endnu ikke at se. Han hadde da sittet her længe og, men . . .

Han reiste sig.

Nei — jeg lyt vel se litt længer ned i Bygden jeg.

De reiste sig Amund og Ole og.

Jaså, skulde han alt gaa. Men de bad ham ikke bli længer heller.

Du har tænkt rigtig at slå dig op og bli rik nå?

Han syntes Amund lo så rart, da han sa det.

Næi — jeg har ikke tænkt noget større på det . . .

De fulgte ham helt ut på Gården. Oliv kom efter hun også.

Det ser ut som om det skal bli Snøveir av det, sa Amund, han stod og så op i Veiret.

Ja, det ser mest så ut. Trond så op han også.

Oliv stod og tullet ind Hænderne i Forklædet og småfrøs.

Trond hadde fåt samlet ihop Sakerne sine.

Ja — Kveld da.

Kveld.

Nei, han skjønnte ret ikke, hvad der var gåt åt dem på Storhov ikveld! Han funderte og funderte over det, der han drog bent ned gjennom Storhovjordet med Ransel paa Ryggen, Mærkeøks og Klave i Armlykken.

Mørket lå gråt og stilt omkring ham, Skårstubben subbet under Støvlerne, Jordet lå grå-

hvitt under ham, og hvergang han tok et nyt Skridt, tråkte han likesom længer ned end han hadde tænkt — så bratt skrådde Jordet.

Men hadde der feilt hende Turit noget, så hadde de nok sagt til ham det — mere dulgt holdt de da ikke det som var mellem dem.

Men der *kom* hun Turit! Hun kom nedi Veien og hadde nok været i „Byen“. Det var da sikkert hun!

Han skyndte sig, for han var endnu opi Jordet like ova Veien. Forresten måtte han møte hende, for det var denne Veien de gik op til Storhov om Høsten og Vinteren. Den andre var en stor Krokvei.

Men nei! --- hun gik forbi Sigarsåpningen! Og hun gik som om det gjaldt Livet.

Turit!

Da la hun påsprang.

Han blev stående himmelfalden. Stod på Veien og skjønnte ingen Ting!

Han kunde da ikke tat så feil! —

Han gik ikke indom Hotellet ikveld — bare styrte tvært gjennom Byen og like på Hjemveien.

I Kjøkkenet på Høva sat Aslak ved Bordet og åt, og ellers stod der igjen Opdækning og Matrester efter de andre. Den Slampen! Sat han ikke med Hatten på mens han spiste og! Det hadde nå ingen brukt før på Høva, men.

Moren drev og hængte op Våtter og Ladder på en Snor over Komfyren. Hun dultet til Sjur, som stod med Gloklypen og karet i Peisen for at finde sig en Glo at tænde på Piben med.

Så! Se at kar dig tur Veien, så de kan få gjort noget, de som dug til noget!

Sjur stolpret tilside litt brændfort og så fatigslig og forskræmt ut. Han hadde Pensylvansluen så langt ned i Ansigtet, at han måtte sætte Hodet i Veiret for at se frem, og Skjærfet var knyttet i en stor tyk Knute i Halsen, så alt det en kunde se av Gamlingen var en liten spiss blå næse, som var våt i Enden støtt, og nogen få lange grå Hårtafser under Haken.

Men bli var han — bli støtt!

Trond la fra sig og satte sig op i Kjøkkenbænken. Sat alvorlig uten at si noget.

Moren satte frem til ham.

Han spiste en Stund i Taushet.

Det står ikke rart til på Storhov nå, hører jeg, sa Gunhild om en Stund. Hun hørtes rent beklagende ut, og hun så over Brillerne bort på Trond som svintest, idet hun sa det.

Aslak sendte ham et skadefro Øiekast fra Siden.

Trond så op brått.

Jaså? Å da da?

Men Moren sa ikke mer, han måtte spørre.

Å er det om at gjøre der da?

Å — du vet det er ikke noget hugsamt at gå fra det en har.

Og han måtte atter spørre for at få vite mer.

Lyt de det på Storhov da. Han så granskende paa Moren.

Ja, det lyt de alle de som står skyldug for både Skjorta og Skjæla.

Da reiste Trond sig, det smaldt i Bordet så Tallerkener og Kopper danset.

Er det jeg som styrer på Høva, eller er det nogen anden!

Gamlingen krok ræd ihop borti Ovnsroen. Selv Aslak krøkte likesom sammen og skulte utryk frem under Hattebremmen.

Bare Moren stod tryk og trassig.

Du har vel ikke overtat Gården endnå, sa hun. Det får nok være en anden som har et Ord at si óg. Endnå en Stund.

Trond stod og krævet Regnskap.

Enten er det jeg som styrer, eller så er det ikke.

Moren fik et hånlige Drag om Munden.

Jeg tænker du er glad du har ei Mor i Ryggen jeg.

Jeg har vel et lite Ord at si jeg og angåendes den Styringa, sa Aslak.

Trond stod som før.

Hvad er det di har gjort med dem på Storchov?

Ja, de har været der og eksikvert idag.

Åkken!

Vi kunde vel ikke ha uteståendes i al Evighet det de skyldte os vi heller.

Det er det jeg som bestemmer det!

Gamlingen var bli og holdt med Trond.

Ja, det er da gæli at sætte Folk paa bar Bakke, sa han forsigtig og kom borttil.

Gunhild snudde sig til Sjur.

Syntes jeg ikke det kvak i ham også!

Så blev hun ved til Trond:

Ja, nu er det gjort som gjort er nu, og Gården og alt kommer under Hammeren om nogen Dager.

Det skal ikke bli noget av det, såvidt du vet det! Han strøk mot Døren.

Gunhild lo hånlig.

Du kjender Storhovfolket dårlig, hvis du tror de tar imot noget fra nogen.

Han lukte op og gik.

Men utpaa Gården blev han stående — eftertænksom. Han indrømmet i sit stille Sind, at Moren hadde Ret: de på Storhov tok ikke imot noget av nogen.

Han gik og kom ikke igjen før langt på Nat.

Han holdt sig i Skogen, Trond Høva, den Dagen Auktionen var på Storhov. Han kom nedover igjen i Kveldingen, og da vilde han gå like hjem.

Han gik og tænkte paa litt av hvert og så træt og sliten ut.

Å, det hørte den Brændstekte til alt ihop! Hvad i det heteste var det han gik her og balet og slet for! Hans Kongstanke, som han hadde kaldt det for sig selv — hvad var det for noget! Kongstanke — heh! Kare til sig Rikdom! Gjøre Slægten stor og mægtig! Lægge nyt Land under Høva! Hvad hadde han att for alt det? En vakker Dag blev det vel forresten til det, at han Aslak blev ved det alt ihop.

Og så stod Trond der og skulde betale Skindkræmmeren alle de Pengene han hadde lånt av

ham. Med store Renter og det. Det var Trond som hadde lånt dem, det var ikke på Gården. Det var ikke så lite Penger han hadde lånt av den Ågerkarlen.

Hun var forresten på ingen Måte styg hun Marte. Hun var liten og lubben og godliden- des, og hun var pent voksen. Håret var stort og rødagtig, men aldeles røtt var det ikke. Hun hadde nogen Fregner over Næsen — men det var ikke akkurat stygt heller. Og hun var pen, når hun lo.

Og Skindkræmmeren hadde nok stygmye Penger, det hadde han skjønt, siden han fik med ham at gjøre.

Han hadde slått litt på det for ham også han Esaias, engang han var litt hugælen. Den som fik Datter hans kom ikke til at være værst faren, lét han på. Han fik ikke bare ei bra Jente — han fik litt Penger og. Og det kunde være mer end nogen trudde det. Det kunde være noget at spikkelere på for en drivendes Kar som du det, hadde han ment på. Han lo overgivent, da han sa det, men Trond hadde skjønt vel, at han mente det.

Det hadde aldrig været nogen Vanskeligheter

med at få lånt av ham heller, og Skindkræmmeren hadde neimen ikke gått og trugd og bedt om at få igjen det han hadde tilgode av Trond — slik som han hadde gjort med alle de andre, som hadde lånt av ham. Nei, han hadde heller spurt Trond om han ikke trængte nogen mere Driftskapital. Ånei, Trond var ikke dummere Karen end han nok skjønnte, hvorfor den Ræven han Esaias vilde prøve at få ham i sin Magt. Men — skitt! Den Magten skulde han vel se at løse sig ut tur, når bare hans Tid kom.

Ånei! Trond hadde ei Jente han! Og hende vilde han ikke bytte bort for noget i Verden. Hun Turit hadde ikke noget. Men for ham var hun så meget værdt at der strak ikke Pengene til Skindkræmmeren til — selv om han hadde så mange av dem at han kunde la hende Marte gå på et bredt Tæppen av dem fra Meningen til Høva.

Ikke for det — Pengene hans Esaias kunde være gode at ha. Gud bevare mig vel for en Gard Høva skulde blit, om han hadde hat de Pengene. Og Trond kunde alt ha sittet som en Konge paa Høva og regjert hele Bygden.

Akkurat klokt var det ikke at gifte sig borti Armoden, men Og en var nu altid sikrere paa det en hadde end det en stred for at få. Og det hændte ofte det, at en begyndte med god Tro og stort Håb, og så blev det bare ønske Elendighet av det

Ånei, så stod hun medett så tydelig for ham, så han syntes han kunde ta hende ind til sig, det pene brune Hodet, Nakken som bøide sig så mykt, den høie staute Barmen, og han så så dypt ind i de kjære varme Øinene. Turit mi!

Ånei, han skulde ikke tænke slik for hende mer.

Skal rigtig undres, åssen hun tar det nu. Det er vel tungt for dig idag, stakkars, stakkars Turit mi!

Han hadde bestemt sig til at gå like hjem. Men nu bar det den vesle Gutustumpen ned likesom av sig selv. Og siden nedover Storhovjeldet.

Det var Lindveir, og Sneen slabbet under Støvlerne. Himlen hang lav og tung med tykke blyblå Skyer. Men det lyste av Sneen, så han godt kunde skjelne alt omkring sig. Ja han

så Husene på Gårdene nedi Bygden også, de lå der som svarte Prikker på det store hvite Tæppenet. Lyste gjorde det bare på nogen få Steder. Men Skogen bakkring var endda svartere end før, som den bredte sig milelang renvasket av Lindveiret. Og den ruvde så stor og uendelig

Der kom en Jente opover Storhovjordet. Ret imot ham.

Men —? Jo da — det var da hende!

Hun var barhodet og hadde ikke Utenpåtøy på sig. Og hun kom ganske sagte med bøiet Hode.

Se der blev hun var ham. Hun stanste, så sig litt rådvild omkring, tænkte visst et Øieblik på at snu. Men betænkte sig og stod.

Hun stod til han kom.

Han stanste like foran hende, sa ikke noget, fordi han ikke visste hvad han skulde si.

Du gjorde ikke nå som sidst da, sa han så, stille.

Hvad gjorde jeg da da?

Flaug ifra mig.

Jeg har ikke gjort noget jeg behøver at flyge for jeg.

Hun så på ham, og han blev var, at hun havde grått, Øinene hendes var store og besynderlig svarte.

Han blev underlig tilmote.

Du Turit — du tror vel ikke at jeg har nogen Skuld ti dette?

Da så hun op på ham igjen — stort og svart.

Er det ikke du som — just som styrer nå da? Og du skal vel bli rik da, hører jeg.

Turit!

Og den som skal bli det, får ikke ha nogen anden Tanke da vel.

Han gik like ind på hende, tog Hånden hendes som hun ikke tog tilbake, men lot ligge varm og slap i hans.

Jeg har inga Skuld ti dette, Turit! sa han stærkt.

Hun så ham ret i Øinene.

Har du ikke! Hun hørtes ut både forundret og glad.

Nei Turit, dette er Værket hendes Mor bak min Ryg det. Jeg visste ikke noget om dette jeg, da jeg var indom hos døk sist.

Nu kjendte han at Hånden hendes trykket godt og fast igjen i hans, hun stod og så på ham likesom forskende, men samstundes varmt og alvorlig.

Dette blev jeg glad for at få høre, Trond, sa hun.

De stod og så på hverandre, holdt Hænderne til hverandre.

Han Far har ikke været god for at tru det, har han sagt. Han trudde ikke du kunde været så fræk at komme samme Kvelden da, lét han om.

Og jeg burde vel været den siste til at tru det. Men

Han stod og så paa hende.

Stakkar! sa han og strøk hende over kindet.

Følg med opover att et Stykke da! bad han litt efter.

De gik ibredde, og han hadde Hånden hendes i sin. De sa ikke noget, bare trykket fastere hverandres Hænder engang imellem. De kom ind i den vesle Gutustumpen og det blev litt mørkere mellem de svarte sprikende Grener og Kvister.

Han kjendte, det likesom rykte litt i Haanden hendes.

Vi har værti enige om at reise til Amerika til Våres, hun Beret og jeg, sa hun.

Han stanste. Stod og så på hende. Men fandt ikke noget at svare med det samme.

Men somom hun gjættet hans Tanker, sa hun — det kom stilt og sårt:

Det kan ikke bli noget av nå — det vi har talt på.

Endda svarte han ikke, bare så på hende næsten hjælpeløs.

Hun talte igjen.

Jeg visste ikke, at det stod til slik hjemme.

Det har jeg visst hele Tiden jeg, sa han. Det har ikke betydd noget for mig det.

Hun så på ham et Øieblik.

Så gik de som før.

Jeg kom bare til at gå iveien for dig, sa hun så. Hun skalv litt om Munden.

Du Turit! Nei du skal bli et Stasplag på Høva du, Turit.

Tårerne stod i Øinene på hende.

Du lyt ha ei som er rik, du Trond.

Tal ikke slik! bad han. Og han husket det
han hadde gåt og tænkt for en Stund siden.
Han angret og slog Blikket ned.

Da sa hun sagte, næsten bare hvisket:
Vi har bestemt os for at reise vi, Trond.

Han fandt Moren alene i Kjøkkenet, da han kom hjem. Alle de andre var nok gåt på Auktionen, skjønte han — like fra han Aslak til Indlægdjenten.

Han satte sig op i Bænken bak det lange Kjøkkenbordet og sa ingen Ting.

Heller ikke Moren hadde noget at si. Hun satte frem Mat til ham. Så tog hun fat på sit igjen — hun drev og karded og hadde to store Kørjer med Uld nedmed sig.

Han åt, til han blev færdig, strøk så av Træskeen, satte den op i Rækken over Hodet på sig til de andre Skeene.

Så ruslet han bort og fandt „Budstikka“ på Hylden ved Døren, satte sig tilbake på Bænken enden til at læse.

Endda hadde ingen av de to i det store Kjøkkenet mølet et Ord.

Det var stilt og lunt derinde, nu og da spraket det borti Komfyren, Trond snudde Avisen en og anden Gang, Gunhild karded og Katten môl borti Ovnstroen. Det hørtes ut som et helt Leven, da Gunhild en Gang reiste sig og la på mer på Varmen.

Trond la fra sig Avisen og reiste sig. Tog Luen og gik ut. Han drog åt Stalden og så om Hestene.

Da han kom ind att, drev Moren og stelte bort igjen efter ham. Han satte sig med Avisen som før.

Hun stod over ham.

Du har vel opgit at tænke mer på hende Turit nå? sa hun — lognt, somom det var på det Rene det.

Han kjendte hendes Øine på sig, forskende bak Brillerne. Men han så ikke op fra Avisen, svarte ikke.

Du skjønner vel det — blev hun ved, mildt og overtalende — at det blir gæli for dig det — hvis du skal tænke at bli det du vil.

Han så i Avisen som før.

Jeg vil dig bare vel jeg, mumlet hun mut, da han ikke svarte. Hun tog Fatkluten og

tørket av Bordet, der han hadde spist. Han bøide sig unna, så hun kunde komme til, men så ikke op eller tog Øinene fra Avisen.

Jeg er da Mor di, la hun til. Hun satte sig på Bænkenden ret over for ham, så han skjønte, hun vilde tale ved ham.

Da reiste han sig tvært og gik ut.

Det var folksomt borti Byn ikveld.

Trond Høva hadde indbudt „interesserte Gårdbrukere i Bjørhus“ til et Møte „for at samtale om Oprettelsen av en Torvstrø- og Myrdunsfabrik i den mig tilhørende Myr ved Mittstykket“.

Og Bjørhusingerne pleide altid at møte op, når der var noget borti Byn. Ikke saa meget for selve Sakens Skyld — det var som oftest bare nogen få av de fremmøtte som var med på selve Møterne. Men det var en velkommen Anledning til at komme bort en Efta og træffe Folk. Da kom de tidlig på Eftermiddagen og hadde alle mulige Slags Erinder at utrette, Døren på Butikken og på Martinsbua stod ikke stille et Minut, og indenfor var det svart av Kar, som stod så tæt som en Mur langt frem over Gulvet, så en ikke kunde komme frem til Disken. Og de som drev bakkring fløi og

svettet i Tobaksosen og bandte og svarte hekset av bare Trabelhet.

Frem og tilbars over Torvet gik helgeklædte Karer uavladelig — mellem Hotellet og Butikkerne. Her og der stod en hel Del og hang og gjorde av en Handel — eller de bare slarvet og for med Gaperi.

Men inde i den lave mørke Kaffestuen i Hotellet var nu Trafiken næsten aller størst. Der drev de og spanderte Kaffe på hverandre uavladelig — så den, det var rigtig mange som vilde gjøre sig tillags med, næsten ikke orket gå tilslut, av al den Kaffen han hadde drukket.

Der var så mye Folk at det ikke blev Råd at få sitte for mange — de måtte stå opefter Væggene og der de ellers kunde komme til — endda de om Bordene klemte sig ihop så godt de kunde.

Uti Kjøkkenet hang de opi Fingerne på de to Kvindfolkene som skulde varte op dem alle, så de blev grinete og skjændte på hverandre i Sinne og Trablhet.

Idag var Bjørhusingerne næsten møtt endda mer mandstærke op end de pleide også — fra alle Kanter av Bygden. For de hadde nok

alle Lyst til at høre, åssen han Trond Høva greide det.

Jamen var han borti her han Halvor Loftsgård og, Gut! De på Loftsgård pleide da ellers holde sig vel unna der nogen fra Høva var påfærde — det hadde de gjort, så længe Folk kunde mindes tilbars i Tiden. Kanske han var kommet for at gjøre Ugagn!

Folk hilste ydmygt på han Halvor Loftsgård, der han gik, og de passte på at få sagt, så han hørte det, at dette med Torvstrøfabrikken og Myrulla det blev da bare Narværk.

Men der Trond Høva kom, vek de også næsten krypende tilside, smøg sammen og gjorde Plass.

Han så tryg og selvsikker ut, der han gik Trond Høva, så ung han var — han vek nok ikke av Veien for nogen.

Der stod ikke det Veir av dem som var i Skjellingstuen ikveld som av dem som ellers pleide holde til der. Selv de Unggutterne som var kommet, sat gammelmødige og førte vok-sent Prat. Folk snakket lågmælt og lognt sig imellem og humret vantro og godtet sig hver hos sig,

Nå skal det bli greier her i Fantland! sa Ivar Fæset. Han sat diger og lang og mager og hang frem over Bordet med en Avis foran sig. Hatten hang slarket nedover Ansigtet på ham.

Erik Mostu sat tyk og gråskjægget med en ful Plir i Øiekrokene.

Nå skal vi tjene os rike alle sammen nå, sa han lognt.

Ja, nå blir vi ikke at spøke med opi her Gut! svarte Johan Hagan til. Han stod liten og tynd og støet sig til Væggen med Hænderne på Ryggen.

Nå blir det Bøter åt Skindbuksen dine og Kerstoffer, blunket Even Mugrud til en fillet og svart Halvtulling som sat på Vedkassen.

Ved et andet Bord sat endel Karer omkring Lars Hafsøl, som var kjendt for at skjønne sig på litt av hvert.

Å mener du om detta du da, Lars! spurte Synstruden og lo vantro.

Lars drog sig i de lange Bartene.

Dette kan nok bli bra. Han Trond Høva vet nok, hvad han gjør.

Ja, det er store Tingen, sa Hans Damhagan, han sat liten og krugget bak et tykt brunt

Skjæg — det er store Tingen som han har drevet op Høva på en liten Stund.

Ja, sa en anden, han Trond er ikke sputte bak en Væg!

Det skal bli rigtig jussom en Storbedrift dette nå da messom?

Ja, det skulde rigtig være morosamt om de kunde få istand noget opi her og — så de nedi Hovedbygden kunde få se, at Fantlændingerne ikke er bortkastet de heller.

Ja, men denne Myrulla da!

Trur di nogenting kan gå opi her da! Even Brubakken lettet på Akslerne.

Nei! sa Lars Hafsøl, skulde alle gå og si som du så. Sålænge Folk sitter late og hænger borti her og bare letter på Akslerne og sier: Trur du nogenting kan gå opi her da, sålænge går det ikke, det er sikkert. Men den Dagen Folk indser at det ikke er nogenstan det går av sig selv, men at alting går, der Folk vil noget og trur noget, den Dagen kan det gå an at få noget til at gå opi her og.

Ja — det er rigtig sandt det, sier flere.

Ja, jeg blir så skjærende harm, når jeg hører det. Folk går og jamrer sig fordi det er så

småt Stel, og sjøl gider de ikke lægge to Stikker ikors for at det skal bli likere. Er det småt så får hår gjøre sit, så det kan bli likere — og ikke møte frem og kaldflire og lette på Akslene og si: Trur du noget kan gå opi her da! — der det er nogen som *vil* gjøre noget.

Han er ikke grei han Lars Gut! blunket Kalstaden til de andre, han er kommet hinkende borttil for at få høre.

Skindkræmern er også borti Byn idag, han er kommet smygende ind for en liten Stund siden og har fåt hængt sig ned ytterst på en Bænkende. Her sitter han liten og tynd og blid med litt brungråt tafset Skjæg under Haken og plirer opmærksom med det ene Øiet fra den ene til den andre.

Du skal vel tegne dig for en hel Del du Esaias, sier en i Flokken.

Nei jeg! sier Skindkræmern foragtelig. Nei slikt Narværk sætter jeg ikke Pengene mine i lell! Og Skindkræmern listet sig rundt fra den ene til den andre og forklarte, at slikt kunde de sætte Pengene sine i, de som hadde Råd til at tape dem. Han for sin Del hadde bedre Bruk for det vesle han hadde end som

så. Myruld da! blåste han og gjorde nøie Rede for, hvorfor det var det samme som at kaste Pengene sine på Varmen. Nei, sa han, Folk kan beskyldte Skindkræmern for mye, men sier nogen jeg er dum, så skrud jeg av mig Træbenet mit!

Nei, dum er det visst ingen som skylder dig for at være! humret de, som stod omkring.

De begyndte så småt at se på Klokken, og de reiste sig og gik ind i Øststuen, der Møtet skulde holdes, den ene efter den andre av dem som skulde være med.

De andre lurte sig til at få en Gløt indi der, når det gik i Døren.

Det er Bygdinger indi der og Gut!

Nei lell!

Jo, det stod nogen fine Skysser utpå her så jeg, sa en som netop hadde været ute.

Der blev tyndere for Folk uti Kaffestuen, og da Møtet begyndte indi Øststuen, blev det ganske stilt mellem dem. De som sat igjen, spisset Ørene for at opfange et og andet av det som blev sagt indi der, somme stilte sig med Øret like ind til Døren.

Han er ikke grei Gut! blunket Kalstaden,

der han stod og lydde, mens han karvet i Pipen. Flere kom listende nærmere for at høre.

Men de blev kjed av det også tilslut og satte sig til at småprate igjen — ganske lognt. Bare, når en og anden var litt høimælt derinde, tidde de ganske og lydde. Så var det en som snakket rigtig høit — hørtes mest ut som om han var lidlig sint, og den ene Gangen efter den andre, mens han holdt på, skrældte de andre i at le.

Dette var Hosmestaden Gut! sa en av dem i Kaffestuen og de lo der også.

Han vet nok, åssen han skal få avhændet Myra si, han Trond Høva! hvisket en.

Ja, han vet nok, åssen han skal greie det!

Den har han spilt åt sig i Kortspil den.

Å, nå lyg du!

Jo, det er så sant som jeg sitt her!

Den skal du se han tjener gode Penger på han!

Ja, det gjør han nok!

Ja, den Tronden Høva!

De ler og godter sig.

Men en slik en som han er god at ha for Bygden!

Å, han er god for sig sjøl, han og! Han er ikke Sønnen hendes Gunhild Høva for ingen ting.

Det er den som er best for sig sjøl, som ei Bygd er best tjent med at ha, skal jeg fortælle døk!

Skindkræmern var også av dem som sat uti Kaffestuen — pøkj, hadde han noget derinde at gjøre da, blåste han.

Han blev til møtet var slut, og spurte interessert, åssen det gik, hvergang nogen kom ut fra Øststuen. Men det var ikke noget rart, for det gjorde de andre også.

Endelig brøt de op derinde — der kom ut en ti tolv Karer på en Gang, Døren blev stående oppe efter dem, og Skindkræmern tøide sig frem og så, at Trond Høva stod mellem dem derinde. Han stod med Bøker under Armen, færdig til at gå.

Da reiste Skindkræmern sig og gled ut likeså ubemærket som han var kommet, like før Møtet skulde begynde.

Han hinket sagte bortover Veien i Mørket, det dunket bare litt av Træbenet. Det ene

Følge slap han forbi sig efter det andre. Der kom også en og anden Skyss.

Der hørte han Trond Høva like bak sig, han kom ifølge med nogen andre. Han var ikke bli Trond Høva, der han gik! Skindkræmern lo indvendig. Det var forresten Fan, han hadde Følge.

Men han hængte sig på.

Du har holdt Møte?

Trond var stutt.

Ja.

Håss gik det da?

Å — det gik som en kunde vente opi her! sa han.

Karene gik videre uten at ha stort mer at si. De Trond var ifølge med var han Kresten Furuset og Kalstaden — de skulde gå op en Sidevei straks borti her. Og de kom snart dit.

Jaså, det vart ikke noget Aktieselskap av det, smålo Skindkræmern, da de var blit to ene. Han hadde vont for at hinke med, så fort gik Trond, og Træbenet dunket og dunket i Veien.

Ånei! sa Trond. Det kunde jeg forresten ha visst før, la han til.

De gik en Stund uten at si noget, det dunket av Træbenet.

Esaias blunket.

End om vi gjorde Aktieselskap, du og jeg?

Trond så på ham. Stanste og så på ham igjen. Så ristet han på Hodet og begyndte at gå igjen.

Nei, sa han, det er for vågsamt.

Jeg våger Pengene, du våger Vettet. Myra er forresten di. Skindkræmern overtalte.

Trond stanste igjen.

Har du tænkt over, å stor Kapital der skal til.

Ja det har du fortalt mig.

Skindkræmern overtalte:

Jeg er ikke den værste du kan gå i Kompaniskap med. Ikke når jeg skjønner det Folk vil noget og kan noget.

Trond gik og tænkte og tænkte.

Nei, sa han. Nei!

Tænk over dette nå! sa Skindkræmern, da de skiltes ved Bølegrinden. Så tales vi ved en anden Gang.

Han hinket mer end almindelig fort — længer bortover Bygden.

Det var Søndagskveld og senhøstes, og mørket lå svart over Bygden i tung og rå Regnværsluft. Og endda mørkere og endda svartere blev Kvelden utseendes der Jordene lå nakne og ribbede og for det meste vendte den rå Jord ut. Trær og Kjær stod og sprikte som slitte soplimer, og det klisset under Støvlerne der en gik.

Trond Høva gik sagte og med tunge stampende Skridt op den smale bratte Stien gennem Storhovjordet. Han hadde ikke Hastværk, lot det til — da så det heller ut som om han gruet sig til at gå længer. Han gik og stirret i Bakken og likesom betænkte sig for hver Gang han flyttet Benene. Sommetider stanste han, stod længe.

Han burde da heller snu — og gå hjem

igjen — gå bort i Meningen! Han hadde ikke noget her opover at gjøre han!

Hvad skulde han si til hende, når han traf hende nu igjen da. Hun kom vel til at spørre ham, hvorfor det var så længe siden sist. Hvorfor han aldrig hadde gjort noget for at træffe hende i det siste. Og alt slikt.

Så måtte han til at finde på noget igjen — digte Skrøner og sætte ihop Historier for hende.

Og hun skjønte kanskje, at ikke alt var som det skulde være, og blev lei sig. Å ja, hun hadde nok alt skjønt det! Da måtte han gå og hykle for hende, prøve at få hende til at tro, at alt var som det hadde været fra hans Side. Når han bare hadde fåt gjort det og det, så kunde de gifte sig, og alt skulde bli så bra så. Men han laut bare få unnagjort det og det først.

Føy, han blev så lei alt — både sig selv og alt det andre! Så liten og simpel han blev, han kunde spytte sig selv i Ansigtet.

Han hadde rigtig stelt sig godt han!

Forresten begrep han ikke, hvad han fløi gælen efter hende for.

Han visste da det, at det aldrig kunde bli noget mellem hende og ham nu. Men aldrig kunde han bli kvit hende — hvor han gik og stod og hvad han gjorde — det brune kjære Hodet hendes gled frem for ham, så på ham med varme gode Øine. Å Turit, Turit — stakkar.

Han gruet sig til at træffe hende. Det havde han gjort hver Gang. Men det hjalp ikke! Hvor han gik og stod, hvor meget han sa til sig selv, at nu skulde han holde sig der ifra, for nu måtte det være slut med den Elendigheten — det var en besynderlig Magt som drog ham dit han visste hun var at træffe. Å, han længtet efter hende med hver Blodsdråpe i sin Krop. Endda han visste det blev bare kaldt mellem dem, når de møttes — der kom likesom en grå Væg mellem dem, som det ikke var mulig at få bort. Den bare voks og voks for hver Gang.

Nu ikveld for Eksempel! Hvad vilde han opover her! Det blev bare med bange Forklaringer, som hun så allikevel ikke trodde på. Likevel måtte han se hende.

Han hadde hørt av Søsteren, at hun var

hjemme på Besøk ikveld, og at hun kunde være ventendes nedover på Meieriet igjen ved disse Tider. — Hun og Beret hadde fæstet sig til Meiersker der for ivinter. — Men tror du han kunde la være at gå sta og prøve at møte hende da!

Men møtte han hende ikveld, så vilde han si det like ut — akkurat som det var. Så fik hun selv bestemme. Slikt som det var holdt han ikke ut det længer. Ikke var hun tjent med at gå og bli holdt for Nar heller. Hun var for god til det, hun Turit. Det fik gå som det vilde.

Anei, det var vel best han snudde og gik nedover att.

Men han var næsten sikker på, at hun ventet, han skulde komme og møte hende. Det var næsten som et Slags Bud hun hadde til ham hun Beret, da hun fortalte at hun var ovenfor. Da blev det studslig for hende, hvis hun kom og ikke møtte nogen. Og hun kom vel til at synes det var rart, at han ikke møtte op ikveld heller.

Men kom han ikke, saa begyndte hun vel engang at skjønne, hvorfor han ikke gjorde

det. Det var kanskje bedre hun fik det på den Måten, end han sa det bent op i Ansigtet på hende. Ja, han vilde snu!

Men han snudde ikke.

Nei ret den, som hadde stelt sig slik som han! Kongstanken, ja! Bare Forbandelse og Ulykke og Elendighet hadde den ført over ham. Og han som kunde hat det så godt nu, hvis han bare hadde været fornøid med at være som en av de andre passelig store Gårdbrukerne i Bygden!

Ja, bare han hadde båret sig åt litt klokere og ikke slått så stort på med en Gang. Han kunde ha gjort som andre og arbeidet sig op sikkert og jævnt. Så hadde han været sin egen Herre og ikke behøvd at krysse nogen anden. Han skulde nok ha nådd fram.

Trond hadde tænkt at lure Skindkræmern han. Jagu sa jeg Smør jeg! Nei, den som vandt, det blev nok han Esaias Meningen det. Jo, nu sat han så godt i Klørne på den Ræven som det gik an at gjøre!

Nu var det bare att at sætte op ny Hovedbygning, så lå Høva som en ren Kongsgård nedmed Veien der. Jordene bredte sig flate

og fine om Sommeren som Sengene i en Hage. Låven hadde han måttet bygge på for at få Rum til Avlingen — så *den* var dobbelt så lang som den længste i Bygden. Nyt Fjøs hadde han sat op, og Buskapen var over tre-dobbelt så stor som den hadde været i Farens Tid. Fine Kyr av ægte Telemarksrace.

Og Affærerne hans ellers! Tre Sagbruk — to langs Svartelva og et utmed Grønsjøen. Nedpå Myra pekte den røde Murstenspipen på Fabrikken høit over Grantopperne, og der var Hui og Leven av Folk som arbeidet og tog tunge Tak. Til Våren skulde Røken stå tyk og tæt over Skogen nedi der. Og syne dem nedi Hovedbygden hvad Fantland var for en Bygd.

Den som hadde fåt det istand alt sammen, var Trond Høva. Det var han som hadde stridd Nat og Dag for at få det på Fote. Men åkken åtte det — når det bar i Hærdinga. Det var den vesle svarte halvblinde Ågerkaren nedi Meningen det! Ja, han hadde fåt Trond Høva så herlig i sin Vold, så den Vonde sjøl ikke kunde få Kloen bedre i en syndig og ille til-redt Menneskesjæl.

Hvad hadde Trond da att for alt sit Stræv?

Joda! — igårkveld var det Lørdagskveld og da hadde han været i Meningen „etter Jintom“! Jada, han hadde været hos hende Marte. Han hadde været der en Lørdagskveld før og. Han kom nok til at gå dit oftere.

Han var borte hos Skindkræmern og hadde nogen Forretninger at tale om. Da de var færdige med dem, så hadde han Esaias ei Flaske han. Og hun Marte hadde god varm Kaffe og Sukker. De blev sittandes utover. Da han så skulde til at gå igjen, så var han vel ikke rigtig 'stø i Benene da vel. Nok av det Skindkræmern dultet til ham i Siden. Du behøver ikke at gå hematt du ikveld ma, sa han. Hu Marte har godt Sengerum hun, lo han fult og pekte mot Kammersdøren, der hun nys hadde gåt ind for at lægge sig. Nei, jeg får da gå hematt, hadde Trond sagt. De hadde drevet og akkordert om det. Men om Søndagsmorgenen så lå Trond indi Kammerset og blev opvartet med Kaffe på Sengen av hende Marte.

Og i det senere hadde Skindkræmern just-som begyndt mere for Alvor at slå på, hvor

det var han vilde hen. Ialfald hadde han prøvet sig frem — og det næsten slik, så Trond skjønnte at nu måtte det snart bli enten til det ene eller det andre. Enten det nu var det at det var den beste Tiden han kunde bruke til at få Viljen sin frem, eller det var fordi han visste at han hadde været hos hende Marte.

De siste Gangene Trond hadde været borti Meningen hadde også det rare hendt, at han Esaias rent av sig selv var begyndt at tale om Regnskapet de hadde sig imellem, uten at Trond hadde nævnt det først. Det hadde han aldrig gjort før.

Det var nok ikke så lite de hadde sig imellem nu, hadde han ment på. Han var følt blid — næsten for blid.

Ja, hadde Trond sagt. Det kunde kanskje ikke være så av Veien at se efter, å mye det var. Og de hadde sittet og regnet og lagt over til langt på Nat.

Det kunde være på tide at begynde at klare unna litt nu da, syntes Trond.

A — ja — Skindkræmern hadde klødd sig litt i Hårtafserne sine. Å ja — det kunde

kanske være bra og Han mumlet nok litt om det, som Trond hadde hørt så mange Gange før — at det ikke hastet. Men det var likesom mere ubestemt.

· De snakket endel fremover om dette.

· Da kom det næsten like ut — han blunket fult og var smørende blid, og så sa han:

Du skulde gjøre dig tilvens med hende Marte du, ser du Trond. Så kunde di to se åt at bli forlikt om Mellemværendet. Jeg lyt så gå tur Skjækom snart, åkke som er jeg, sa han.

Det klakk til i Trond! Og det gik kaldt gjennom ham endnu, når han kom til at tænke over det.

Han måtte tilstå at det flere Gange i det siste hadde stått for ham som den eneste Utvei, og at han ofte selv hadde gått og fundert på det. Men da han fik det like indpå sig og næsten ikke hadde andet at gjøre — da kom det som en iskold Vassbøtte over ham.

Ikke for det helier — hun Marte var ikke værst. Ganske pen Hun var blid og kjælen som ei Katte, da han var hos hende. Og han hadde hørt det, at hun som før hadde

tat godt imot Gutterne som kom til hende, hun hadde ikke sluppet ind til sig nogen på lang Tid.

Å føy for svarte stygge Faen, når han tænkte paa det alt ihop!

Nei Skindkræmern fik heller ta det han hadde at hente av ham, og så var de skulds! Han kunde ikke gå sta og sælge Sjæla si heller. Han blev nok ståendes der likeså fattig som han var den Gangen han begyndte. Men det fik ikke hjelpe. Der var det som var mere værdt at ha end Rikdom og Magt og.

Og da hadde han da hende Turit!

Han var sikker paa det, at for hende var han likeså mye værdt om han stod der med to tomme Hænder som om han eide hele Bygda. Ja mye mere værdt da, end når han gik og sølte sig til for at vinde Rikdom.

Åja, han vilde tusen Gange heller ha hende og bo borti ei lita Stue, end at holde på slik som dette hadde gåt. Da kunde det bli som det hadde været mellem dem igjen, da var det ikke noget Vondt og Stygt som stod og stængte att mellem dem. Å, det var mye, mye mere værdt det end alt andet! For til

aller sist så var det ingenting som hadde så mye at bety for ham som hun Turit. Alt andet kunde han klare sig foruten. Men ikke hende!

De kunde altid kjøpe sig en liten Gard og ha det som Folk flest opi her.

Ånei! Han var ikke av dem som var skapt til at gå og træle for Føden med to tørre Næver i små og usle Kår, Trond Høva! Han måtte ha noget om Hænder han, skulde han trives. Han måtte styre og regjere og kommandere, han måtte sætte store Maskiner igang! Det var han føtt til, og det var det eneste som kunde gjøre det værdt at leve, han kom til at illtrives hele sit Liv, hvis han ikke fik det slik

Han stod, før han rigtig visste det, like nedkring Låven på Storhov. Der så han det lyste fra to firkantete og smårutete Vinduer oppe i den øverste Delen av Stuebygningen.

Ånei, det var vel best, han gik nedover igjen uten at træffe hende. Det blev ikke nogen Hygge mellem dem likevel — ikveld.

Men han stod.

Hun kom nok ikke til at spørre ham om noget, hun Turit, når hun kom. Hun hadde vel som enslags Anelse om, åssen det var, og da var hun for fin og høitænkt til at spørre. Ellers for det, så var hun for klok til at han skulde kunne lure hende.

Åja, hun skjønnte nok likeså godt som han, åssen det hang sammen alt sammen. Og hun hadde nok skjønt det længe. Men hun var for fin og god til at komme med nærgående Spørsmål eller blande sig op i det, hun skjønnte han vilde dølge for hende, hun Turit.

Stakkars snille Turit!

Kanske han skulde gå ind. Han kunde altid ha et og andet at tale med han Amund om angående Gården og Stellet. For Storhov hørte Høva til det nu — på en liten Flæk nær, som Storhovfolket hadde fåt beholde. Amund styrte bare Gården for Trond.

Mens han stod der gik Døren op i Stuebygningen deroppe, en bred Lysstripe faldt ut i Mørket.

De kom ut og stod og pratet og de hadde en Lykt mellem sig. Så blev der sagt høit

godnat, og Hjertet begyndte at slå fortere i ham, for det var den kjendte Stemmen hendes. Og nu kom hun fort nedover. Det var ikke stort mer end han så, det kvitnet på Hode-tørklædet hendes, men han visste det var hun som kom. Han kræmtet litt, for at hun ikke skulde bli ræd, når hun kom nærmere og så der var Folk.

Den som hadde Lykten gik bortover mot Fjøset, det flakket og flakket, der de gik med Lykten.

Endnu engang kræmtet han.

Kveld! sa han stilt da de møttes, og han blev saa varm da han fik Hånden hendes i sin.

Jeg hørte det var du, sa hun glad og fornøid og hun pratet videre:

Nå var du rigtig snil Trond, som kom og møtte mig, for ikveld er det så mørkt så jeg trur jeg hadde været ræd at gaa alene.

Han kjendte det så godt at gå ved Siden av hende og høre hende prate så oplivet og fornøid. At han virkelig et eneste Øieblik kunde ha tænkt sig at det gik an for ham at undvære hende! Og nu angret han alt det

han hadde gåt og tænkt på for en Stund siden!
 Ånei det fik nok heller være med alt andet;
 når han bare kunde få være ihop med hende
 Turit han, så!

Og før han rigtig visste av det, hadde han
 slått Armene om hende. Han knukte og knukte
 hende til sig. Turit mi! Jinta mi!

Hun så op på ham — rent overrasket, så
 lot hun sig synke viljeløs, tung og varm ind
 til ham. Hun lå op til ham, lukte Øinene og
 lot ham holde hende oppe. Slik stod de en
 lang Stund.

De slap hverandre.

Hodetørklædet hendes var glidd ned i Nak-
 ken, han stod og strøk og strøk hende, over
 Håret, over Nakken, over Skuldrene. Nei,
 nu kjendte han først hvor glad han var i hende!
 hvor alt det som var godt i ham væltet sig
 op om hende! Han knuket hende til sig —
 igjen og igjen.

Turit — Jinta mi!

Så blev de stående overfor hverandre, stille,
 inderlig glade. De sa ikke noget, fandt bare
 hverandres Hænder, som de stille kjærtegned.

De begyndte at gå.

Han gik med noget han vilde si. Endelig kom det, famlende, hjælpeløst.

Du — Turit. — Det blir nok bare Fanten du får lell du.

Hun så op på ham.

Jeg . . . kommer nok til at måtte gi fra mig det jeg har jeg.

Hun hørtes rent glad ut:

Gjør du Trond!

Ja. — Jeg vil det.

Vil du Trond.

Ja, nikket han stilt. Jeg vil det.

Hun smilte glad og la Hodet til Skuldren hans.

Men litt efter stanste hun, så ham alvorlig op i Ansigtet.

Men kommer du ikke til at angre på det Trond.

Nei, sa han fast. Det kommer jeg aldrig til at angre på.

Hun så på ham som før. Så kom det tungt og anstrængt:

Du — du vet det Trond . . . at det er en anden Måte at gjøre det på.

Så du slipper at gi det fra dig, la hun til.

Han blev rar.

Så vel kjendte hun til det som rørte sig i ham og omkring ham om Dagen!

Men han sa — og han sa det, som om han rigtig klamret sig til det for at hytte sig mot en stor Fare:

Jeg klarer ikke at være uten dig jeg, Turit!

Hun stod og strøk ham over Hånden, så ned på den med store underlige Øine. Strøk og strøk den.

Stakkars dig Trond! sa hun næsten for sig selv.

Så begyndte de atter at gå nedover — ganske småt og med hver sine Tanker.

Indtil hun atter stanste, og atter blev hun stående og se ham ind i Øinene — stort og underlig.

Er du sikker på at du har tænkt rigtig over, hvad du gjør Trond! spurte hun.

Hun blev ved og hun hadde vondt for at finde Ord.

Jeg er så . . . bange for det jeg, Trond, at du ikke er av dem som er god for at trives med at ha lite. Du er av dem du, ser du Trond, som lyt ha mye at stå i. Jeg kan så

godt forstå det du ikke kan slå dig tilfreds med at slite med Småtteri, som andre.

Hun stod og strøk Hånden hans som før, Læberne hendes skalv, da hun fortsatte:

Du skal ikke være bange Jeg kom ikke til at tænke vondt om dig, om du . . . om du syntes jeg ikke du ikke kunde Ja, du skjønner, å jeg mener.

Han stod og så på hende, vilde nok svare, men fandt ikke Ord. Så knuket han hende til sig igjen.

Da han hadde sluppet hende, sa han — stille og likesom for at forklare sig.

Nei, jeg skjønner nå — jeg er blitt sikrere på det, des mer jeg har tænkt over det — at får jeg bare dig, så får det gå som det vil med alt det andre.

Han stod der stor og stø, der lyste slik truværdig Ærlighet av Øinene, som så like ind i hendes.

Da kastet hun sig ind til ham — gjemte sig likesom ind til ham.

Å Trond, Trond, Gutten min! Du skal aldrig komme til at angre på det. Hun lo og gråt om hverandre og hun klamret sig tettere

og fastere ind til ham. Og hun snakket en hel Del.

Det gjør ingenting det, ser du, om vi ikke har noget. Da kan vi hjelpe hverandre så godt vi kan. Vi skal nok få det bare godt, ser du. Du og jeg!

Trond stod og tænkte, han så sig oppe i store Affærer, der var Arbeide og Trablhet og mange Stemmer omkring ham, der bredte sig en Bygd med stor Trafik for hans Syn. Og alle tog til Hatten, der de møtte Trond Høva. Han kjendte nok at nogen lå hardt op til ham, han strøk med Hånden over et Hode og en Ryg. Men han tænkte ikke klart på hvad han gjorde.

Aslak Høva, begge Volunggutta, han Johan Tajet og Krullerstusvensken kom att fra Stifts-staden og var fulde. De kom kjørende norden-fra, og de hujet og sang og bandte og bar sig, så Folk som sat inde i Skjellingstuen, klum-pet sig sammen om Vinduerne for at se, hvad det var.

Men det var alt mørkt, så de kunde bare skimte en Skyss bortmed Meieriskigaren og nogen svarte Skygger av Karer som slang omkring Gampen og skulde binde den.

Unggutterne i Kaffestuen fik det trabelt, de hadde luktet Brændevin og de klampet ut i stort Følge for at ta imot dem som kom og gjøre sig tilvens med dem.

Det blev næsten folketomt i Kaffestuen.

Men bare for en Stund. For litt efter kom hele Raklet ind som et helt Uveir! De som

hadde været i Byen først — hei Gett! — og alle de andre like i Hælene på dem. Bykarene var i Helgepuss med Krage og Hals-skjorte, og Literflasker i sprikende Gråpapir stak op av Lommerne. De brautet og bar sig, krokte i Knærne, svingte sig rundt på Hælene, slog Knokerne i Bordkanten og var Karer — hei Gett!

Både Lavina Skjellingstuen selv og Jenten prøvde at hysse på dem. Men det hjalp ikke.

Få hit nogen Hektoliter Kaffe og en Skjæppe Sukker! brautet de.

Fløten holder vi os sjølve! ropte de.

Sæt fram uti Gammelkammerset!

De bad med sig endel av dem, som hadde været hjemme, og lukte att Døren efter sig. De som ikke blev bedt sat igjen og lydde og misundte.

Trond Høva var av dem som blev bedt med.

Der blev et vældig Leven i Byen utover Kvelden og Natten.

Men uti Kjøkkenet hos hende Lavina sat begge Storhovjenterne. De var Meiersker i Vin-

ter og losjerte på Kvisten over Meieriet. Ikveld som ofte ellers, når de var færdig for Dagen, hadde de tat sig en Tur over til hende Lavina og sat i Kjøkkenet hos hende og blev traktet med Kaffe.

Det er grove Tingen til Spetakkel! jamret hun Lavina, hun gik halvgammel og småjålet i rød-blomstret Bluseliv og korset sig.

Og Storhovjenterne lydde og syntes, det var fælt de og.

Han er med dem han Trond og, sa Beret. Irsch, ja det skjønner jeg, svarte Turit.

Ja, han Trond vet da at passe sig, han, gjorde hun Lavina sig til for hende.

Turit sat og stirret ut i Veiret fremfor sig.

Jeg liker ikke rigtig den Venskapen mellem han Trond og Bror hans, sa hun om en Stund, halvt til Søsteren, men mest til sig selv.

Søsteren så på hende som svintest.

Ja, det er besynderlig så gromt det er blit mellem dem i det siste, syntes hun også.

Lavina gik og korset sig.

Jeg er aldeles halvlei at være alene på Kammerset inat jeg da — så længe disse fulde

Karene driv borti her, jamret hun. Denne Aslakken Høva har nå holdt på at skræmme Vettet av mig før.

Å det er et størtleiv Liv!

Kunde ikke en av døk ligge hos mig inat? bad Lavina.

De drev og snakket frem og tilbaks om det en Stund. Så blev det til det, at hun Beret skulde være.

Men blir det ikke kjedt for dig at ligge alene på Kvisten da Turit? End om nogen kunde finde på at gå dit!

Pøy da! blåste Turit. Kommer der nogen oppå åt mig, så skal de vite åssen det er at stupe på Hodet nedover en Trap!

Åkken det så er?

Ikke rigtig åkken det er.

Ja du er ikke bask du Turit.

Utpå Natten kom der en lang slamset Kar næsten stupendes ut gjennom Døren i Kaffe-stuen. Han stod litt og svalet i Mørket, hikket og hikket. Så skrævet han omtrent mitt ut på Torvet, stanste der, stod og svalet frem og tilbake, mumlet høit for sig selv, mens han

laget et helt Regnveir. Hi-ikk! blev stående og veie frem og tilbars, mens han stirret ned for sig.

Så tog han likesom en rask Beslutning, snudde brått og slang fort avsted med ustøe subbende Skridt. Han styrte like ned til den smale Gangen mellem Meieriet og Martinsbua, stampet ind gjennom den.

På Baksiden av Meieriet gik en høi smal Trap omtrent ret op til Kvisten, som Meierskene lå på. Der var et halvraåtent Rækværk at holde sig i og helt oppe ved Døren var der en liten Avsats, som der også var Rækværk omkring.

Han stod og målte Trappen med Øinene. Så hugg han Næverne i Rækværket og kravlet sig op.

Han humret høit, da han stod helt oppå Avsatsen. La Øret indtil Døren og lydde.

Så lettet han Klinken forsigtig, forsigtig av og gled ind. Døren gik stilt att efter ham. —

Schuh!

De for op på en Gang både Lavina og

Beret, der de lå, støttet sig på Albuerne i Sengen og stirret i svarte Mørket.

Det var da nogen som skrek! —? Hørte ikke du nogen som skrek?

Å — å — nei!

Og nu for de ut av Sengen begge to, så det dumpet i Gulvet av de nakne Ben.

De hadde hørt et Skrik til, det var ikke til at studere på lenger — et langt, skjærende Jenteskrik, som delte Natten og Mørket i to, og det kom fra et av Husene i Byn.

De tændte Lys, stod og så vetskræmte på hverandre.

Ånei men hvad kunde dette være for noget!

De tænkte begge på Turit, som lå alene på Meierikvisten.

Det var ikke godt at vite hvem av dem som først var i Klærne.

Nedenunder drev de fulde Karene på endnu, de banket i Bordet og snakket i Munden på hverandre. Skulde de få med sig nogen av dem?

Vi kunde da få med os han Trond, mente Beret.

Ånei, sa Lavina, er han der endnå, så er han nok som de andre han og.

De gled stilt nedover Trappen og ut, fløi fort over Veien og ind i den smale Gangen.

Det gav et Kløkk i dem, de blev begge stående et Øieblik og holde sig for Bringen. De hadde set en lang Kar som smatt som en svart Skygge om Væggen og blev borte!

De krøp tæt ihop.

Jøsses!

Ja, vi får da gå op.

De stanset et Øieblik på Avsatsen foran Døren til Kvisten. Beret vågde sig først ind.

En emmen varm Sengeluft slog dem imøte. Det var fredelig og stilt og de hørte ikke en Lyd inde fra Mørket.

Er du vaken Turit?

Ingen svarte.

De skyndte sig på tå bort til Sengen.

Nu rørte hun på sig, og de skimtet hende såvidt.

Er du vaken? Beret bøide sig over hende.

Men du store Gud! Tænd ti Lyset Lavina!

Begge blev stående handfaldne og rædde.

Der lå hun, hvit i Ansigtet som et Laken,

et stort rødblomstret Lommetørklæ i Munden. Hun lå som livløs og Øinene stirret store og tomme ut i Veiret. Klærne om hende var kastet om hinanden, og Sengehalmen valt utover Gulvet.

Ånei men Turit! Nå spør jeg rigtig, åssen de har føri åt dig!

Da så hun på dem med et fremmed forvildet Blik og værget for sig med Armene, som om hun var ræd dem.

Ånei men Turit!

Beret hadde gjort sig Erend hjem til Storhov midt på blanke Formiddagen. Bare et Hastværkserend, hun hadde ikke Tid til at ta av sig Kåpe og Hodetørklæ engang, og hun så rar og opskaket ut.

Det var Mittvinters Dag og Sneen lå kold og stor nedover Jordene, så det rent lyste hvitt helt ind.

I det store Kjøkkenet paa Storhov drev Faren i Islændingsærmene og gjorde Langsla. Den stod halvfærdig mitt frempaa Gulvet i en Mængde Flis og lyste av nyt fint Bjørketræ. Og Amund drev med Hornbriller på og tælget og måtet til.

Moren holdt på med Opvasken efter Dugurden og Kristina stod og rørte i en Gryte med Grisgraut.

Der blev endel Forundring, da Beret kom

hjem på denne Tiden av Dagen, og rent skræmte blev de, da de fik se, hvor opskaket og rar hun var.

Jøsses, kommer du hjem nå da, Beret! sa Moren, hun saa ut som om hun ventet at noget skulde være påfærde.

Ja, svarte Beret, og hun var rent andpusten, Jeg kan ikke skjønne . . . Hun Turit har vært borte . . .

Moren slap det hun hadde i Hænderne.

Å — å nei!

Kristina stod med store rare Øine, åpen Mund, Faren blek og rar, så hele Ansigtet fik samme Letten som den grå Skjægstubben rundt Haken.

Hun Turit —!

Ja. Hun har ikke været paa Kvisten inat.

Moren vred Hænderne, uvilkårlig rykket de bortover til Beret alle tre.

Har hun ikke været hjemme inat!

Nei! Og ingen anden nedi der visste noget av hende heller.

Beret satte sig træt ned paa Bænkenden med Kåpen og Hodetørklædet på. De andre

slog sig ned omkring hende ved Bordsnippen, skræmte og undrende. Og hun fortalte:

Igaarkveld da de hadde gjort fra sig i Meieriet, hadde hun Turit git sig til at steke Vaffer. Beret selv hadde gåt over til Skjellingstuen til hende Lavina. Derfra kom hun igjen så ved Elvetiden. Da hadde Turit pyntet og ryddet bort att efter Vaffelstekingen og gåt ut. Hun hadde lagt att to Steker på Skiven — en til sig selv og en til mig, tænkte Beret. Og så spiste hun op den ene og så la hun sig. Hun syntes nok det var rart, hun Turit aldrig kom att — hun hadde da blit rent folkesky i det siste og var aldrig utkring Døra.

Ja, jeg skjønner ikke hvad der er gåt åt hende i det siste, blandte Moren sig ind. Hun sat fattigslig og lydde med store skræmte Øine.

Å ja, hun har vel bare gåt en Tur bortover Veien, tænkte jeg — for at lufte sig litt tænkte jeg. Og dermed så la jeg mig til at sove uten at tænke noget mere over det jeg. Men utpå natten våknet jeg, og da var hun ikke attkommen da heller. Litt rart syntes jeg nok det var, men endda faldt det mig ikke ind, at der

skulde være noget påfærde. Jeg var træt og la mig til att at sove.

Ånei, men at du ikke stod op da da, Beret!

Du kan skjønne det da Mor, at jeg hadde stått op, hvis jeg hadde drømt om noget slikt, men jeg kunde ikke tænke . . .

Ja, men du måtte da skjønne . . .

Vent nå litt nå da Oliv! bad Amund. Han hadde tat av sig Brillerne og sat blek og alvorlig og lydde paa.

Beret fortsatte:

Ja. — Da hun ikke var attkommen, da jeg våknet idag tidlig heller, så tænkte jeg hun var gåt hjem og ikke vilde komme att, eller at hun var blit liggendes hjemme, eller . . . De vet, å rar hun er blit . . .

Ånei da! jamret Moren. Hun har ikke været her engang.

. . . Men så fik jeg se, at den grønne Tinen hendes var borte, og da jeg skulde se efter Klærne hendes, hadde hun tat med sig både den brune og den grønne Finkjolen sin og endel andre Gangklær også og noget undertøi og slikt.

Amund sat og rugget med Hodet.

Nei nei! sa han. Nei nei!

Men så rar av sig som hun har været, tænkte jeg bare det var et Indfald, hun hadde fåt. Kanske hun hadde fundet paa at hun vilde flytte hjem igjen, tænkte jeg, og ikke være på Meieriet længer. — Ja, du vet, det var ikke godt at vite, hvad hun kunde få for Indfald.

Nei — du vet det, sa Amund også.

Men så var det han Anders Syversæter kom att av Plankekjøringen og fortalte at han hadde møtt hende borti Bakken neda Horne . . .

Bortved Horne! Tre Stykker sa det ikor.

Ja. Han var sikker på det var hende, sa han. Endda hun hadde fløiet av Veien, da hun fik se Plankekjørerne.

Men det måtte da være sent det?

Ja, men det var månlyst. Det lyste som av Dagen, sa han Anders, og de var sikre på at det var hende Turit, alle Plankekjørerne.

De sat stille en lang stund, og de så på hverandre med store skræmte Øine.

Endelig sa Amund stilt:

Hun kan ikke være kommet langt av endda da.

De så spørgende på ham.

Det går endda an at hente att a, mener jeg.

Å ja, du får reise du Amund! bad Oliv.

Ja, jeg får det. Han reiste sig.

Ja, men hvor kan hun ha tænkt sig hen da! undredes Kristina.

Amund ristet på Hodet.

Ja — det er ikke godt at vite det. Han blev stående litt frempå Gulvet. Men hun må vel ha tat Byveien da.

Det var til Niste hun skulde ha Vaflerne da, undredes Kristina.

Ja, det måtte vel være det, mente Amund. Men hadde hun nogen Skillinger da?

Ja da, sa Beret. Hun hadde hele Lønningen sin opsparet fra Nyåret.

Amund begyndte at lage sig til at reise og Beret stod færdig til at gå.

Hun taler da så fornuftig støtt — det kan da ikke være noget, som feiler hende? undredes Kristina.

Nei da! mente Beret — hun stod alt med Hånden på Dørklinken. Hun er så rigtig som nogen av os. Det er bare hun jussom er ræd

Folk — hun fløi ofte sta og gjemte sig, når der kom nogen, akkurat som Ungene gjør.

Ja, det er besynderlig som hun er vørtin, mente Amund stilfærdig. Han stod blek og underlig bortpå Gulvet.

Det er ikke noget længer mellem han Trond og hende nå da, spurte Kristina.

Nei, det kan jeg ikke skjønne det er. Beret var harm over det. Han er nok av Høvaslaget han og, la hun til.

Det er vel noget slikt som har tat på hende, trodde Søsteren.

Amund hadde været ute efter Sauskindspelsen og hængte den over en Stol ved Komfyren.

Jeg syntes jeg hørte hiti at han Aslak skulde ha været hos hende engang . . . eller . . . ? Ånei det må nå vel bare være noget de finder på . . .

Beret blev sprut rød og svarte ivrig — næsten for ivrig, at —:

Nei, jeg vet ikke noget om det. Nei, det kan jeg da aldrig tru.

Og Kristina måtte næsten le, så galt det var.

Er du gælen du da Far! Du kan da skjønne . . .

Nei nei, jeg bare . . . Jeg vet ikke rigtig åkken det var som . . . Jeg skal ikke si jeg fæstet nogen Lid til det heller jeg.

Men Beret stod noget rar av sig ved Døren. Engang holdt hun på at si noget. Men betænkte sig og tidde.

Ja, så reiser du, du da Far, spurte hun så.

Ja. Jeg får nok det.

Beret var hjemme igjen om Kvelden, da Faren kom att.

Han var blek og underlig av sig og han ristet tungt paa Hodet.

Nei. Han hadde ikke kunnet få noget Spur-lag på hende. Og han var mest som blit ældre at se på, der han gik stiltfærdig og sen i Vendingen og hængte bort att Pels og Vatter efter sig.

Det blev stilt og rart i det store halvmørke Kjøkkenet på Storhov utover Kvelden.

Trond Høva kom gående nedover Gutuen fra Veien ned til Gården. Det var hardfrosset, så han holdt på at gli ret som det var, endda han hadde Langstøvler med sterke Hæljærn under.

Kvelden var halvmørk og grå og svært kald til at være så langt på Våren. Det svartnet på Jordene til begge Sider, for det var ikke store Sneflækkerne som lå att, og Trær og Kjær sprikte som svart Soplimris.

Det lyste bare fra Kjøkkenglasene i den store Stuebygningen på Høva. Ellers lå alt likesom utdødd på den brede Gårdsplassen mellom de digre Bygningerne.

Kjære, det var da ikke så sent endnu lell? Han så på Klokken.

I Kjøkkenet var alle inde og drev hver med sit. Trond gik bort til Hylden ved Døren og

lette gennem Posten, som han pleide, når der var Postdag.

Han blev stående med et Brev i Hånden, stod blek og underlig og snudde og vendte det på alle Kanter. Så bort på de andre som svintest — det var ikke frit for han skalv litt på Hånden.

Morens Øine fulgte ham opmærksomme over Brillerne — som om de vilde finde ut hvilken Virkning Brevet gjorde på ham.

Han gjorde sig likegyldig og stak Brevet i Lommen. Så tog han „Stikka“ og satte sig på en Bænkende med den. Men det var let at se, han ikke læste — Øinene stod bare stille på samme Flækken hele Tiden, store stirrende, og han skalv endnu litt på Hænderne.

Moren fulgte ham med Øinene, tog dem bare til sig igjen, når han så op.

Litt efter gik han op på Rummet sit. Han gik med tunge besindige Skridt. Sa ikke noget til nogen.

Oppå tændte han Lampen, rev op Brevet og læste. Før han hadde fåt Tid til at sætte sig. Så seg han likesom ihop på Stolen ved Skiven foran Glaset, læste Brevet engang til.

Hodet faldt ned i Hænderne, det kom likesom så langt ned mellem Akslerne.

Så reiste han sig, stod ret som et Lys, knyttet Næverne, Øinene stod vilde ut av Skallen på ham.

Tog Brevet igjen og så på det.

Jaså! sa han halvhøit. Jaså —!

Ja, det var det han hadde skjønt, at det måtte være noget slikt. Nei nei!

Så seg han sammen igjen, sat som før. Boret Knytnævene længer og længer ind i Kjærne.

Da knirket det i Trappen — knirk, knirk, tungt og sikkert, og Skridtene var langsomme og hørtes som om den som kom, hadde tungt for at gå. Endelig famlet det efter Klinken, Døren gik stille op.

Han snudde sig og så på Moren — litt forundret.

Hun stod litt og likesom undersøkte ham med Øinene.

Hvad er det hun vil dig hun Turit nå da? spurte hun så.

Hun Turit?

Moren boret Øinene i ham.

Ja! — Du mener vel ikke, du indbilder mig,
at det ikke var hende du havde Brev fra!

Han reiste sig helt op.

Det kjem dig itte ved!

Hun stod litt, som om hun ikke rigtig visste —.

Jeg er da Mor di, sa hun så.

Han knyttet Næverne nedmed sig.

Ja! Jeg har skjønt det. Han gik stærkt op
og ned på Gulvet. Så satte han sig igjen —
som før, med Ryggen til hende, Hodet i Hæn-
derne fremover Bordet.

Moren stod og så på ham. Hun var næsten
lind i Stemmen, da hun sa om en Stund:

Du vet da det Trond, at det kan ikke nytte
dig at tænke på hende mer. Du kom til at
ødelægge både dig sjøl og andre.

Det rykte til i ham.

Hun blev ved:

Det er da noget du og må skjønnne det, at
han Esaias har hat så sine egne Tanker med
det han har lånt dig Penger. Når du har . . .

Han Esaias og *du* ja! for Trond op.

Sit nå rolig og hør på mig Trond! Har jeg
på nogen Måte hat mine Fingre med i noget,

så er det til dit eget Beste — til dit og Slægtens Beste.

Ja, som sagt, han Esaias har ei Datter, og ingen kan fortænke ham i at han sørger for hende efter sit beste Skjøn. Sjøl har han gåt omkring i Bygden her som noget av en Bytting — endda så rik han er. Da er det ikke noget rart om han gjerne ser Datter sin gift i en stor Slægt. Når så du har stelt dig slik . . .

Jeg! Han stirrer forbauset. Er det ikke du som har

Hør nå på mig da! Nå har han Esaias i sin Magt at drive dig til Auktions, ånér det skal være, og du kan stole på, at nå bier han ikke længe, hvis han skjønner det ikke blir som han vil.

Han får så da!

Ta nå Vett åt dig da! — Hugs på det, at hvis du gjør det, som er det eneste kloke du kan gjøre, så er du den rikeste i vid Omkreds. Da har du frie Hænder og kan gjøre som du sjøl vil.

Folk ser op til dig nå, Trond. Men hugs på det, at du kan bli den alle ser op til mer end nogen anden både her opi og nedi Hoved-

bygden. Men bærer du dig åt som en Tosk og tar denne Jenta som har hængt efter dig støtt, da er det ikke rart det du har at fikte med — da blir du bare Fanten, som ikke blir estimert for noget.

Får så da!

Og han reiser sig påny.

Jeg kan ikke længer drive på og ofre både mig sjøl og andre jeg!

Moren så op og ned over ham arg.

Jeg tænker det blir du sjøl som kommer til at angre mest på det jeg, — hvis du bærer dig åt dumt.

Hun tog i Døren for at gå.

Han tog brått etpar Skridt efter hende.

Forresten kan jeg godt fortælle dig, hvad det er hun skriver, sa han stærkt: Hun skal ha Små! Nå vet du det!

Moren kom et Skridt frem.

Skal hun ha Små!

Ja, hun skal det. Men hun vil ikke stå iveien for mig, skriver hun — og derfor skal jeg aldrig få se hende mer, skriver hun. Hun vet godt, åssen det vilde bli for mig, og hun vil ikke stå iveien for mig. Nå vet du det!

Han tog Luen og strøk forbi hende til Døren.
Men stanste.

Jeg kan gjerne fortælle dig en Ting til med
det samme: Hun Turit har aldrig prøvd at
klænge sig ind på mig — hun har hølli ta mig,
som jeg har hølli ta hende. Men denne Gan-
gen er ikke den første hun har sagt, hun ikke
vilde stå iveien for mig. Nå vet du det og!

Han gik ut. Men åpnet Døren og stak
Hodet ind.

Forresten reiser hun Marte Meningen og jeg
til Stiftstaden imorgen!

Han slog Døren i efter sig og for nedover
Trappen.

Opi Gutuen nådde Aslak att ham.

Skal du borti Byn? sa han smørblid — slik
som han pleide, når han skjønnte, det var noget
iveien med Broren.

Trond snudde sig brått.

Er det du din Dævel!

Han for på ham, slog ham i Ansigtet, i Hodet,
spændte ham.

Å er det jeg har gjort! Å er det jeg har
gjort! skrek han fortumlet, forbauset.

Trond fik Tak i Trøiekraven, kastet ham med overmenneskelige Kræfter i Bakken så det sang.

Åssen er det du har føri åt hende Turit, spør jeg! Han sat oppå ham med Knærne på Brystet hans.

Det har du sjøl bedt mig, din Larv!

Har jeg! Det løks du din svarte Helvetesbrand!

Jo, du har, om det så er mit siste Ord — om det skulde bli no, sa du.

Du lyg! du lyg!

Og nu fik Aslak vridd på sig, fik Tak på Trond, fik drat ham ned til sig, de tumlet om hverandre, de grep hverandre i Ørene, i Strupen, hvor de fik Tak, stønnet som Dyr, Fråden stod av Munden på dem. De kjæmpet og stønnet og tullet om hverandre utover Veikanten, nedover Jordet. Alt det Had som i årvis hadde ligget og ulmet mellem disse to Brødre, det slet og rev for endelig engang at få Avløp. Men omkring dem lå Mørket tætt og stilt. Og det gjemte meget for Bygden.

Likevel blev der snakket meget blandt Folk om det Slagsmålet mellem Høvagutterne. Trond kunde ikke syne sig for Folk på mange Dager, og Aslak blev liggende inde til langt ut på Sommeren.

Da han kom ut att, var han Krøpling for Livstid.

Gunhild Høva stod bred og kantet mitt utpå Garden på Høva. Hun gjorde Solhylde for Øinene med Hånden og så op i Jordet på Storhov.

Hun hadde Ord for at stå i Låvegluggerne og i Bakkekammerne og se efter om Folket gjorde nogenting utpå Jordene i Onnerne, og nu hadde hun ogsaa fåt Storhov at se efter, siden de var blit ved det også. Til Storhov var det ikke vanskelig at se fra Høva, for Jordene der skrådde næsten tværbrat ende op, så Husene øverst ruvde ørende små nede fra Bygden.

Gunhild blev mer og mer arg, der hun stod. Hun mumlet for sig selv, og da Gønner Kanten, den gamle halvtullede Indlægdkjærringen, kom over Gården, ropte hun til hende:

Nei var det ikke det rene forsætt! Gik ikke

de på Storhov tur Slåtten mitt på blanke Formiddagen! Alle Mand! både han Amund selv og Jenterne. Ja, slikt var det at ha dem gåendes deroppe! Hun visste ikke, Gunhild Høva, at de hadde nogen Pligt på sig til at fø dem på Storhov! Nei, det var da forsætt til Folk og!

Nu hadde hun stått og set på dem en Time, og i hele den Timen hadde de ikke gjort Arbeid for et halvkløvet Øre. Der var kommet en Mand opover Jordet til dem, og så hadde de git sig til at sitte i Ring om ham hele Slåtonmagta — uten at ta Fingerne sine i Arbeidet.

Og nu gik de forsyne mig tilgårds hele Raklet! Nei, du skulde aldrig ha set slikt! Mitt i trableste Onnen, da andre knapt hadde Stunder til at tørke Svetten! Ja, slike Folk skulde en —!

Hun snudde sig fort i Vendingen, Gunhild Høva, og skyndte sig ind igjen til Gryterne sine.

Men Solen stekte og stekte fra en munter blå Himmel, så en næsten kunde høre, hvordan det fræste og brandt i den hvitglødende

Ildmørjen høit, høit deroppe. Varmen dirret og skalv i Luften, Vinduerne blinket, og det lyste hvitt av Væggene, om de ellers var aldrig saa grå. Hele Luften surret av tusen små Insekter. Og der lå Storhovlia og frådset i grøn Frodighet. Det luktet sterkt og godt av mye nyslåt Høi.

De på Storhov hadde gåt og raket og hængt likeså flittig de som nogen anden. Både han Amund og hun Krestine og hun Beret og hun Sigrid. Men mens de hadde drevet på som hardest, kom hun Beret til at se op.

Der kommer Kørjebinderen, mener jeg, sa hun og lo litt av det.

De andre så også op.

Jo, ganske riktig, der kom han Olaves Kørjebinder, langsam og tung med det digre Hodet på Skakke, opover Akeren til dem. Han bar med sig endel Kørjer og hadde et helt Knippe med Viepisker under Armen.

Han kommer nok hit, sa hun Sigrid.

Og de stod alle og så, til han nådde helt op til dem.

Jeg skulde hit og helse fra Datteren din jeg,

sa han til Amund. Han fik op et digert fillet rød blomstret Lommetørklæ og tørket sig i Skallen med det.

Det klakk til i dem alle.

Fra hende Turit? sa de i Munden på hverandre.

Han Olaves hadde fundet Spandet med Myssmørdrikke, som stod indunder Høihængen for at holde sig kaldt, han drak og drak, så det gulk i ham.

Ja, sa han så. Han drak igjen. Ja et rart Navn var det. Ansigtet hans forsvandt i Spandet igjen. Jadden drak han visst op alt sammen!

Så satte han fra sig Spandet, pustet godt ut og strøk sig om Munden.

Dette smakte jaggu godt! sa han. Så satte han sig rett ned på en Høitop mitt på Akeren.

De andre stod spændt på at høre.

Ja, hu var Datter di, sa a! Kørjbinderen tørket sig atter i Skallen med det digre fillete Lommetørklædet.

Hun ba mig gå opom og hilse, når jeg fôr slik, blev han ved.

Og der blev en Spørring og en Undring!

Jo — Kørjebinderen for jo nogen hver Stan han, og for en Måned eller halvanden siden så hadde han været uti Asker. Så var det en Dag han gik og sanket Ørkjer langsefter en Veit. Bortpå et Jorde blir han var to Kvindfolk som driver og raker, og den ene av dem, den peneste, begyndte at se så på ham. Men det var ikke noget rart, for det er mange Jenter som ser på mig. Men ret som det er så kommer hun sættendes borttil mig — hun var så glad, så jeg trudde hun skulde ha fløiet om Halsen på mig! Ja, det hadde vel ikke været noget rart, for det er dom færdig til alle sammen det, når dom ser mig. Ja, nok av det, himla gla var a. Nei, nå spør jeg nok rigtig om det ikke er han Olaves! ropte hun. Jo, sa jeg, det er nok jeg det. Å er du for ei pen Dokke da, sa jeg. Jo, hun hette da Å var det att nå?

Turit, svarte Beret, hun stod og fulgte det han sa med Øine og Mund.

Turit ja! Jo da, hun hette da Turit Storhov og var fra Bjørhus. Nei, jaså, sa jeg. Er du Datter hans Amund da, sa jeg. Jada, det var hun og vi blev sittendes og prate. Hun spurte

og frittet efter alle hjemme — åssen det stod til og alt slikt bortefer. Ja, jeg svarte så godt jeg kunde jeg, og var det noget jeg ikke rigtig visste, så laug jeg ihop noget. For det er ikke så ofte det går på, at jeg kan sitte og tale ved ei ung pen Jente.

Amund og de tre Jenterne sat og slukte hvert Ord, og der blev slik Lystighet på dem, som der ikke hadde været på snart et År nu.

Sa du noget om at hun Mor har været så klenhelset i hele Sommer da? spurte Beret.

Nei —? Nei, jeg sa hun nys hadde fåt Tvillinger jeg. — Ja, og så bad hun da, at jeg endelig måtte hilse.

Der var stor Munterhet.

Men Kørjebinderen sat like alvorlig og klødde sig i de lange grå Hårtisterne.

Ja, et rigtig pent Folk var det. Endda det var slik fat med hende som det var.

Slik fat?

Ja, Jenta skulde ha Små hu — det var let at se det.

Men Glæden på dem var så stor, at de fæstet sig ikke noget større ved det. De hadde hørt at hun Turit var ilive, de hadde fåt vite,

hvad hun nys hadde sagt og gjort. Og da fik det være som det kunde med alt andet! Det var næsten som om de skulde ha talt med hende Turit selv idag.

Nei, dette lyt vi fram og fortælle hende Mor! sa Amund. Der lyste et stort Smil i den grå Skjægstubben.

Men Høvakjærringen blev mer og mer grøn utover Dagen, der hun gjorde sig Erend ut på Garden den ene Gangen efter den andre, stod og gjorde Solhylde opover mot Storhovlien.

Jamen var det rigtig forsætt til Folk og lell!

De hadde hængt attfor det hvite Klædet for Glaset uti Kammerset hos Amund og Oliv, men likevel seg Sommerkveldens bleke Halvlys indover Skiven og fremover Gulvet, og det var ikke mere tusmørkt, end at en godt kunde skjelne hver Ting i Rummet. Bare indi Omhængssengen hos Oliv, som alt hadde lagt sig, var det næsten mørkt.

Amund sat på Krakken bortved Ovnén og drog av sig Hoserne. Endda den var kald og svart nu Sommerstiden, pleide de hænge op Hoserne sine på Stokken over den. Han drygde likesom længer end han pleidde med hvert Plag ikveld, Amund, strøk sig længe under Føtterne for hver Hose og tænkte. Konen ynket sig litt, idet hun snudde på sig. Der blev sagt lite mellem dem.

Endelig reiste Amund sig, han hængte op Hoserne. Det tog også lang Tid.

Jaha — så får vi att a Turit da, sa han stilt, likesom eftertænksomt.

Oliv sukket litt borti Sengen.

Ja, vi gjør det.

Det blev stilt igjen.

Han tasset bort til Glaset, drog tilside en Flik av Klædet og så ut.

Ånérl blir det da tru?

Atter sukket Oliv.

Ja . . . ?

Han tasset litt på Gulvet, stanste igjen ved Glaset og så ut.

Det er vel best a blir der a er sålænge da — til det jussom er overståt.

Hun hostet litt.

Ja, jeg har tænkt på det jeg og — ja det kjem sig an på, åssen Pleie a får.

Han dækker til Fliken.

Jeg har tænkt på det at vi fik sørge for det — om det nå blir litt slemt for os.

Hun snudde på sig, så det knaket litt i Sengen, ynket sig med det samme.

Ja, hun Beret får reise dit hun — og være hos hende.

Han fortsætter Avklædningen,

Ja, jeg har óg tænkt det, en av dem fik reise.

Så blev det ikke sagt noget, før han fik lagt sig. Da sa han eftertænksom som før:

Ja — vi får være glad, vi fik att a.

Ja, det skal vi være, Amund!

Nei, det var ikke Tale om — hun Turit skulde hjem hun — hun *skal* hjem, hun Turit, åssen det er! mente alle tre Søstrene hendes. Hørt slikt, være borte hos Fremmede! De var rent forarget alle tre. Å, vi skal ta. så vel imot hende og stelle det så godt for hende! Nei, hun Turit skulde hjem igjen og det straks! Den ene var ivrigere end den andre. Ja ja — Forældrene vilde ikke det skulde være værre for hende end absolut nødvendig, tilslut begyndte de også at synes, at det kanskje blev best for hende at hun fik komme hjem igjen såsnart som mulig.

Og alt var likesom våknet til nyt Liv på den stille grå Gården i Lien der, så Folk vilde ha blit rent forundret, om de hadde lagt Mærke til det. Der hadde Storhov ligget mest som utdødd i over et halvt År. Sjelden

så nogen, det rørte sig mellem Husene deroppe. Og de lave grå Rummene hadde like-som alt Liv og al Munterhet flyttet ut av den Gangen hun Turit reiste, der hadde ligget som et muggent Halvmørke over dem, det kjendtes mest som om der nys skulde været båret et Lik bort derfra og der endnu ikke var luftet ut efter det, og lite var der blit mælet mellem dem som færdedes i dem. Men nu løp der Folk over Gården der næsten hvert Minut, nu hørtes raske trable Skridt over Gulvene, og nu klang Stemmerne mellem Væggene, muntre og fornøide.

Ja, idag trallet og sang det opi Storhovjor-det, der Jenterne drev og raket og hængte, så det bare stod efter, Høifangerne blev båret, som om det rent stormhastet, de ropte til hverandre, de snublet i Høiet, datt overende og lo høit.

For når de blev færdige, skulde de til at skure og gjøre rent, til hun Turit skulde komme hjem igjen. Det hastet ikke akkurat, for hun kunde ikke være ventendes så fort. Men når de gjorde det, var det som om Begivenheten var meget nærmere forestående.

Og Arbeidet gik med Liv og Lyst. Gulvene blev så rene og lyse så en mest kunde tro de var nye. Der blev hentet Ener og strødd ut-over dem, og i Bestestuen pyntet de med Løv omkring Ovnene som til Jønsok.

Da de var færdige inde, raket de og sopte Gården, de hentet nyt Bar og la både foran Svaldøren og ved Kjøkkenindgangen. Pent og ordentlig skulde det være, til hun kom.

Og Jenternes gode Humør smittet Forældrene. Ret som det var lyst det op i den grå Skjægstubben til Amund, da de sa noget. Selv sa han rigtignok ikke mange Ordene, mens han eftertænksomt gik og stelte istand Akekjærren og laget sig til at reise avsted og hente hende, og han hadde et forunderlig sorgfuldt Drag i Ansigtet, da han kjørte ned gjennom Bygden med Beret, som skulde være med og ta igjen Hesten, ved Siden av sig i Kjærren.

Selv Oliv, som hadde været klenhelset i over et halvt År nu og måtte gå og støtte sig til Stoler og Border og Kjøkkenbænk for hvert Flytt hun skulde gjøre, hun som hadde grint og sutret for alt — selv hændes gamle slitte

Træk oplystes en og anden Gang av et godt Smil, der hun gik og utdelte sine Befalinger.

Hun skulde bli mottat som en Prinsesse, når hun kom. Hun skulde kjende, at hun kom til sine egne. Og om hun hadde stelt sig galt, så skulde hun ikke få høre et vondt Ord for det. Nei, ikke et vondt Ord skulde hun få høre av nogen her på Storhov.

De blev sittende oppe langt utover Kvelden de på Storhov ikveld. Og de pratet og pratet.

Idag var det hun Turit og han Far kunde ventes hjem igjen. De våknet tidlig, Jenterne, og hadde ikke ro på sig til at ligge længer, de stod op meget tidligere end de pleidde alle tre. Og atter blev der et stort Ståk på Storhov.

Kalven unna hende Lykros var det Meningen de skulde sat på, for hun Lykros var en omframt god Ku, og det var den eneste av Kuerne på Fjøset, Storhovfolket eidde selv. Men nu blev den slagtet — hun Beret og hun Krestina gjorde det. Og Sigrid laget sig til at reise på Stationen og møte.

De visste ikke rigtig, hvad det var for Træn hun kom med, men det var sikrest at møte op ved det første. Kom hun ikke med det, fik hun Sigrid sitte på Bortover og vente til et andet Tog.

Og Moren drev og maste for at få hende

iveien; det var ikke frit for hun gren litt, fordi hun syntes det ikke gik fort nok. Men Datteren blev ikke sint nu som ofte ellers, når Moren gren på hende, hun bare moret sig over at Moren hadde det så trabelt med at få hende avsted.

Du kan da skjønne jeg har Tid nok, Trænet er der ikke før Klokka tolv det, sa hun.

Å, det er ikke brått sikkert det, mente Moren. Det kan godt være der før, hvis det ikke er mye Folk med det, så det er tungt at dra. Det skulde se pent ut det, om hun kom, og så det ikke var nogen til at ta imot hende med Hest engang!

Endelig bar det da avsted med Sigrd og Blakken og Reisekjærren nedover de bratte Bakkerne. De kom vel ikke til at like det på Høva, at de tok bort Gamp i trableste Onnen, men.

Og i Kjøkkenet blev der en Steking og Brasing utover Dagen som til et stort Gjæstebud, det luktet stekt over hele Gården.

Alt tidlig på Efttermiddagen begyndte de at gjøre sig Turer ut på Tunet og stå og se nedover mot Bygden, om de ikke skulde bli var

en Reisekjærre med en liten blak Gamp foran.
Både hun Oliv og Jenterne.

Nei, det var da morske Tingen så Tia gik sent idag da!

Og de så på Klokka, og de kjek — var det ikke den ene som var utpå Gården, så var det den andre.

Så — utpå Eftermiddagen et Stykke — skrek Oliv op derute!

Å Beret! Å Krestina! Kom hit og se efter, om det ikke er dem, som kommer nedi der da!

Og Jenterne kom som for bare Livet!

Der blev en Kiking og en Speiding.

Jo da — det er Blakken! Joda, dette er Blakken! De blev sikrere, des længer de stod og så og så. Jo da, det *kunde* ikke være nogen andre end dem dette!

Før Oliv visste Ordet av det, var begge Jenterne som blåst nedover Jordet, de fløi, så Skjorterne flaks om dem for at møte.

Oliv selv måtte slæpe sig bort og sætte sig bort og sætte sig på Sagkrakken utenfor Skålen av bare Sindsbevægelse.

Ånei, nu kom hun Turit — hendes eia

Turit! Nei, aldrig et vondt Ord skulde hun få høre lell! Aldrig et vondt Ord.

Og Jenterne kapløp nedi Jordet, lo og bar sig. Jeg skal være først til at lukke op Grinda! A, jeg trur jeg flyg mig fordærvet!

Så stanste de begge med ett — næsten nederst i Jordet. De blev stående og se på hverandre.

Der var ikke mer end to i Kjærren —?

Ja, men det var da Blakken!

Det var den rødstripede Kjolen hendes Sigrid også.

De var besynderlig blakke i Øinene, mens de stod og så — en Stund på Skyssen som kom nedi Veien, en Stund på hverandre.

Jo da, nu kjendte de dem tydelig, det var han Far og hun Sigrid.

Ingen flere . . .!

De kom sig ikke fore at gå længer på en Stund. Nu var Skyssen alt ved Grinden, der Veien kløv op til Storhov. Han Far gik av og lukte op. Hun Sigrid gik også av, for Veien var så brat, så selv om det var Præsten, så måtte han gå tur opover der.

Blakken kom foran og han Far og hun Sigrid efter opover Bakken.

Jenterne stod og så rart på hverandre.

Hun hadde vel ikke villet komme, før det var overstått likevel da. De var skuffet.

Hvad kunde det være for en Tull, hun Sigrid gik og bar på Armen? Hun bar den som en Unge?

De begyndte at gå sagte længer nedover — stille og underlige.

Nu var de næsten nede ved dem, og de vilde rope. Men de stanste begge på en Gang, da de fik se Faren! Blev stående og se på hverandre.

Han så ut rent som en Olding, der han kom, kroket og tuslet bak Kjærren, det skalv i den grå Skjægstubben, og han så op næsten hjelpeløst med blakke rare Øine, da han blev var dem.

Ha . . . har . . di ikke med døk a Turit da —? Det var som om Spørsmålet frøs bort i Munden på dem.

Faren bare ristet på Hodet — tungt og rart.

Ta den vesle en ta døk, bad han litt efter. Han var så ru og rar i Målet.

Nu først la de Mærke til Sigrid, der hun gik, rødøid og forgrått og ristet den lille på Armen.

Krestina tok den fra hende.

Han er . . . morlaus denna, sa Faren.

Hun kjem nok aldri att mer, a Turit, sa Sigrid. Hun skar i at gråte påny.

Det blev så rart og stilt mellem dem. Det lille Følge arbeidet sig sagte op gjennom de bratte Bakkerne, taust, underlig, med den Vesle mellem sig — som om det var en Likfærd som sneglet sig opover.

Endelig sa Krestina i stille Harm:

Den Tronden Høva, han har gjort os mye vondt.

Det er han Aslak, som er Far, rettet Amund stilt.

Beret slog Øinene ned, het i Ansigtet.

Og det lille Følge sneglet sig langsomt og stilt længer opover.

Bare den vesle blakke Hesten spisset Ørene, og kastet med Hodet og så blid og fornøid ut, fordi den snart var hjemme igjen.

STORHOVJENTERNE

Trønd Høva gik stor og tryg op gjennom Storhovbakkerne. Han var alt begyndt at bli meget førere, siden han blev gift, litt tyngre i Ganglaget, og der var blit noget mere storbondeagtig over ham. Det var mest som om han skulde ha blit mange År ældre i det ene Året.

Hett var det i Veiret, Solen stod omtrent ret op på Himlen. Så Trond Høva stanste ret som det var, snudde sig og så ned over Bygden igjen, mens han tørket sig i Skallen med et blomstrete Lommetørklæ.

De drev mitt i hardeste Slåtonnen opi Bjørhus nu, og der var Folk i trabl Virksomhet utover alle Jorder. Men i Storhovjordene var der ingen at se. Nedslåt var det mest alt opi Jordene her. Men bare på de to store Kløverakrene strakte der sig tætte Rader av tunge

lubne Hænger. Ja, kanskje de hadde tænkt at tørke Resten paa Bakken.

Der stod stærk Høilukt mot ham gjennem Varmen.

Det var da besynderlig, det ikke fandtes Folk i Jordet! Han skulde ha talt litt ved han Amund, men han hadde ikke tænkt sig, han skulde behøve at gå helt op.

Han strævet videre.

Oppå Gården så han heller ingen. Kjære var det aldeles utdødd her idag da?

Men Svaldøren stod oppe. Døren indenfor stod også oppe.

Han gik ind i den mørke Svalgangen. Gulvet ga likesom efter litt, da han tråkte på det. Stuen indenfor var rent kjølig og god at komme ind i fra Solheten ute, og der lå en egen beklemmt Dunkelhet under det lave grå Taket.

Frempå Gulvet så én interessert og opmærksom op på ham. Det var en liten Unge, svart og snørret som en Taterunge, med store bollete Kinder, og den sat på en stor rød blomstret Potte.

Trond Høva blev stående og se ned på

Ungen. Og Ungen så op på ham igjen, stort og forskende.

Men så begyndte den at gjøre sig til. Nikket først med Hodet en Gang og så op på Trond likesom for at se efter, åssen han optog det, nikket igjen og så op. Da Trond svarte med at nikke og smile, blev den vesle i rigtig strålende Humør, lo op til ham med to skinnende hvite små Tænder og slog og fægtet om sig med små lubne Armer og Hænder.

Trond stod endda litt og så på den vesle. Så gik han længer ind, gik fra Rum til Rum for at se at finde nogen Folk.

Han kom ut igjen Kjøkkenveien. Der blev han stående litt på Dørhellen.

Der var da besynderlig.

Men langt av kunde de nu umulig være — når alt stod oppe og de hadde sat fra sig Ungen slik.

Han så efter på Låven også.

Nei . . . ?

Så drog han langsomt indover mot Svalen igjen. Det kunde da ikke bli nogen Stund at vente.

Han skåttet atter ind på den vesle. Han sat

der ganske tålmodig, skakket på Hodet og skottet igjen. Dæ dæ dæ, sa den og slog vildt om sig med Armene.

Trond begyndte at leke med den, smattet og småpratet. Å er du for en? sa han og dikket den med Fingeren. Å er du for en Jaling!

Og Ungen lo og frydet sig med de hvite små Tænderne.

Trond Høva hadde rettet sig. Han stod og knep Øienbrynene sammen, mens han stirret frem for sig. Han så rart ned på Ungen.

Øinene hans blev onde, men han stod der og så en Stund ut i Veiret, så ned på Ungen igjen. Han blev urolig, flyttet sig skjælven i Ring om den. Og han hørte likesom Aslaks snærrrende hånlige Stemme i Øret sit: „Jeg står da skrivin for n je da! Det er je som er skrivin for n!“

Han blev kald nedover Ryggen. Gik et Slag mot Døren. Øinene skulte omkring i Rummet.

Han gik ut på Trammen, stod der og så sig omkring til alle Kanter. Han gjorde en Sving ut på Gården, gik en stor Ring rundt alle Husene og speidet høit og lavt — likesom

for at forvisse sig om, at der ikke var nogen der.

Han stod og vóg på Trammen, han dirret i Knærne, skulte til alle Sider.

Da så han atter for sig det rødfregnede Hestefjæset og hørte den snærende Stemmen.

Han knyttet Næverne nedmed sig og gik like ind.

Der tog han Ungen på Armen, og så fik han rent skjælvende Hastværk, han måtte lægge Bånd på sig for at gå ganske rolig nedover Gården med den, så det skulde se ut som om han havde fundet på at gå og stelle med Ungen, mens han ventet. For det var ingen som kom til at synes det var saa rart, om de kom og fik se det.

Han kom nedkring Låven. Idet han svingte om Hjørnet på den, så han sig atter skulende og stygt omkring til alle Kanter — inden han gik længer.

Den gamle ærværdige Låvebygningen på Storhov stod på tykke Træstolper på Baksiden, såpas høit fra Bakken at en Mand kunde smygge indunder, hvis han krøkte sig godt ihop.

Morkent og gammelt var det alt sammen nu, og en kunde se op i de tomme Høigulvene gjennom digre Sprækker mellem Gulvplan-kerne. Der var slængt en Mængde gammelt Skrammel av ødelagt og avdanket Redskap og sundbrøtne Kjøredoninger indunder der, og hele Hauger med Kornstaur var oplagt under Låven.

Der satte Trond Høva fra sig Ungen.

Han stak en Sukkertøikule i Munden på den, hentet en Høidot like nedpå Jordet og la borttil den. Tilslut la han en Æske Svovlstikker ved Siden av den Vesle. Alt mens han godsnakket og lekte med den.

Så gik han skyndsomt den andre Veien, svingte om Låvehjørnet og blev borte opi Løvskogen like bortenfor Gården.

Amund Storhov drev like opi Bjønsbakken og slog Skrapslåt, og hun Krestina og hun Sigrid gik efter med Riverne og breidde. Det var like ovenfor Gården, og en liten Flæk Løvskog gjemte Husene for dem.

For en liten Stund siden var hun Beret kommet op med Høgsdagskaffen. For det var

hun som hadde tat over Husstellet nu, siden Moren var død. Nu sat de alle fire like indi Skyggen under Løvet med Kaffekjelen og Vaffelkurven mellem sig. Ljaen lå på Græsvolden like nedenfor, og Riverne stod opreiste med Skaftene i Jorden. Løvet hang godt og kjø-lende like ned i Hoderne på dem.

Da blir de pludselig vækket av et høit skjærende Kvindfolkskrik nede på Gården, og like efter skjærer Matklokken i at ringe i ren Utid.

De farer op alle fire.

Nei, nå spør jeg nok rigtig, å dette er for noget!

Joda! Der steg en stor gråhvit Røk ret tilveirs over Løvskogen! Det måtte være nede på Gården! Det så ut til at være Låven! Det var ikke så meget med det samme de fik se det. Men det øket på, om en liten Stund slår en svær blekrød Ildtunge høit op i Luften!

Å Ungen! skrek Beret fra sig selv og satte avsted alt det hun orket. Kristine og Sigrid i fuld fart efter. Og tilsist kom Amund stavrende, gammel og forfærdet.

Jeg spør rigtig, å det er påfærd her jeg!

Og Matklokken ringer og ringer, flere svarer nedover Bygden, opover og nedover Jordene kommer Folk sættende like fra Høiingen på de forskjellige Gårdene — de som kommer nedi Bakkerne, synes bare som svarte Prikker nedi Jordene.

Beret setter like ind i Stuen, der hun satte fra sig den vesle, før hun gik. Hun blir stående fjættet. Så skriker hun et høit hjerteskjærende Skrik og setter på Dør.

Det yrer av Folk på Gården, de flyr om hverandre frem og tilbars, Luften gjenlyder av høie Rop, der er en græsselig Trablhet, stadig kommer der nye til — hæsblæsende, undrende, rædde.

Men hele Låven står svøpt i Varme og Røk, de røde Tunger slikker opefter Væggene, slår som Svøpesmæld i Luften, Røken stiger tyk og gråsvart himmelhøit tilveirs. De gamle mørke Tømmervæggene krøker sig, krummer sig som brændt Papir, og det spraker og suser og fræser, nu og da braker det, som om hele den svære Bygningen skulde styrte sammen på en Gang.

Der reiser Taket! Først i den ene Enden,

så i den andre, Røken vælter ut i svære Masser, hele Luften skjælver av Brakene.

Om en liten Stund var der bare nogen forkullede Levninger igjen av den digre grå Låven på Storhov, en svær gråsvart Askehaug som det ulmet og røk av.

Folkene står fortapte og rådvilde og ser på. Der er ikke mere at gjøre ved det. Og nu, da der ikke er andet at gjøre end at konstatere Fakta, begynder Spørsmålene og Gjætningerne at svirre.

Åssen har nå dette gåt for sig da? spør den ene den andre.

Ja —?

Beret hadde fåt igjen Ungen, den sat nokså fornøid mitt oppå Gårdsplassen, og nu gik hun omkring med den på Armen.

Ja, neimen om jeg det er istand til at fatte eller begripe! sa hun skræmt og forstyrret. Jeg var da den eneste som var hjemme. Og så fortalte hun omstændelig, åssen alting var, da hun gik op med Høgsdagskaffen. En hel Del stod omkring og lydde.

Hun Evina Sagrønningen kom borttil, blek og opskaket.

Ja, jamen var det her godt det ikke var mer end Låven som gik tapt her! sa hun og pustet ut.

Håss da da?

Hun pekte på Ungen på Armen til Beret.

Jo, denna der kunde ha strøket med han! Han lå og krabbet under der han!

Beret blev blå i Ansigtet.

Gjorde han Halfdan!

Ja da! Og Evina fortalte, hvordan hun var kommet opover Bakkerne fra „Byn“ og skulde hjem igjen. Da hun var like nedi Jordet her, blev hun var, at der kom Røk unna Låven. Hun skyndte sig, alt det hun orket, og da hun så kom op, så hun at det brand under Låvegulvet. Men like ved lå Gutten og krabbet.

Nei nei!

Det var ikke stort det brand. Men først laut jeg da se at få Gutten på et trygt Stelle. Der-næst måtte jeg ha noget at slukke med. Men da jeg kom ned att da, så valt Røken unna Låven.

Nei nå skulde en aldrig ha hørt slikt!

Rædselen stod endnu præget i Ansigtet på Evina.

Ja, jamen var *det* så på et hængende Hår, så! sa hun.

Nei nei!

Og Folk så undrende på hverandre, de ristet paa Hoderne.

Åssen kunde nå *han* ha kommet dit da! sa de, da de gik nedover Bakkerne igjen og var ute av Hørevidde. Han som ikke kunde gå sa de.

Men kan du begripe, at han ikke brand op, hvis det var Ungen som hadde tændt på?

Ja, det var nok han som hadde tændt på, for han hadde en Fyrstikask i Handa, da hun fandt ham.

Men da er det ubegripelig han ikke brand op

Jo — det skal jeg nok forklare — det er ikke sagt det har hat videre godt for at brænde det, det hadde fata ti først, og da kan han ha fåt Tid til at krabbe unna.

Trur du han hadde vet på det du da!

Næi — men det var vel ikke Meninga han skulde brænde op, og da var det så laget, han skulde krabbe unna. — Jeg synes nå for min Del, det er mye rarere, at han var kom-

men dit jeg da, end at han var kommet unna.

Ja, kan du begripe, aassen han var det du?

Trur du det er nogen som sætt att en Unge, slik som hu sa, a hadde gjort da, sa de.

Der gik mange stygge Historier i Omløb efter Branden paa Storhov, og når Storhovjenterne blev nævnt mellem Folk, bredte Skyggen av en ond, mørk Gjerning sig over Bygden, Ungene blev rædde i Øinene og kjendte kalde Gufs gjennem sig som fra selve Mørkets Avgrund. Og der blev snakket meget. Kom Storhovjenterne paa en Dans eller en Auktion, flyttet Folk sig unna, der de satte sig; om det var aldrig så folksomt og trangt, så var der altid godt Rum omkring dem.

Først ut på Vinteren kom det så langt, at Folk fik spurt, at Lensmandskarene hadde været opover. Lensmandskara har vøri der att idag nå, hører jeg, sa de. De behøvde ikke si andet end der, for da visste alle, hvor de hadde været henne.

Fik de noget på dem nå da?

Anei, dom er nok ikke gode at få noget på!

De kom til at leve for sig selv de på Storhov, Folk turde mest ikke gå over Gården der engang. Snart var der knapt nogen som visste, åssen det så ut inde hos dem. Det Livet som blev levd mellem de grå gamle Bygningerne deroppe, det undredes mange på, men ingen hadde nogen ordentlig Greie på det.

Det hændte jo engang imellem at Storhov-jenterne måtte til Bygds — de som andre Folk — skjønt det var for det meste Amund som sørget for Kræmmerbudene, og ham var der ingen som tilla nogen Skyld. Men når de synte sig i Bygden, hadde de altid undrende Øine på sig. Pene var de. Men de gik altid svartklædde, siden Søsteren deres, hun Turit, døde. Derfor fulgte også av den Grund som en Mindelse om Døden og Graven med dem.

Engang tog det til at gå Rygter om, at han Aksel Sagen var begyndt at vanke der om Lørdagskveldene. Og endda han Aksel var berygget som en fæl Fyllehund og Slagskjæmpe, syntes de det var rart, han vilde det. Da han en Dag drog til Lensmanden med hende Sigrid og kom att som gift Mand, ristet de på

Hoderne og syntes det var rarere end alt andet. Ikke at hun Sigrid Storhov kunde gå sta og gifte sig med noget slikt. Men at *han* kunde ville det.

Men da hun Krestina, den ældste Søsteren, som var gift alt borti Sogn, var hjemme på Besøk, fulgte Gutten med hende hjem igjen.

De vilde ikke at han skulde få høre Bygdepratet, når han blev så stor han skjønnte noget.

HARALD BRATFOSS

Der kom en ung lys Gut gående Landeveien op gjennom Bjørhus. Han var nærmest byklædt og ellers også ulik Folk der i Bygden, rask og letvint i Ganglaget, hadde godt for at prate for sig, og han talte anderledes end Folk opi her.

Han var høi og smaltvoksen og hadde ørsmå lyse Knebler, Øinene var store, det gjorde at der blev likesom noget vekt ved Ansigtet. Han hadde en grønnagtig Vindjakke på sig og en liten Rygsæk paa Ryggen. Det var alt han hadde med sig.

Det var tidlig på Våren, så det bare var flækbart på Jordene. Men Veien lå som en hestmøkbrun Rende mellem Skigarene — så langt han kunde øine fremover.

Og Solen hadde stor Magt. Den sken så varm som på Mittsommers Dag. Det blinket i

Vassdammene opefter Veien, det glinste i det våte Islaget, da Hestemøkken var gnisset av, så det kom op i Dagen, det glittret og lyste på de krithvite fugtige Sneflækkerne utpå Jordene, så det rent gjorde vondt i Øinene at se på dem.

Det var forresten en snodig liten Bygd, han gik gjennom — så full av Skog. Bare nedi en Dæle like omkring Veien lå Gårdene — små og uanselige med grå Hus for det meste. Jordene og Jordlapperne var ikke store omkring dem. Og Løvskogen begyndte like ovenfor — sommetider begyndte den like nede ved Veien også. Og steg opover i langbratte Lier. Like ovenfor dem igjen stod Granskogen, mørk og tæt som en Mur. På Nersiden begyndte den forresten for det meste like nedkring Jordene. Veien snodde sig i små og store Bugtninger mitt i den Remsen Gårdene lå på.

Gutten hadde gåt sig varm. Derfor hadde han slått Vindjakken på vid Væg. Klærne, han hadde under, var av finere Stof end det de brukte opi her. Men de var ikke rigtig nye, de syntes slitt i Kanterne. Kragen var halvsvart, men der var fine Snipper på den.

Han spurte sig frem til Høva.

Hvor er den Karen ifra da, spurte de — som de pleidde spørre, når de traf fremmede Folk efter Veien.

Å, det er så langt herifra, så det blir du ikke klok på likevel, sa han og brøt litt på Målet. Forresten har jeg ikke noget Hjem, la han til, likesom litt tungsindig.

Men han lo så åpent og godslig etterpå, så de tog det ikke noget fortrydelig op, at han svarte vrient. De så og undredes fælt efter ham.

Det var en lang Vei at gå. Men han hadde Tiden for sig, kom han ikke frem idag, så rak han vel alltid et Stykke nærmere inden imorgen Kveld.

Dette måtte vel være „Byn“ da — skjønt det var ikke på langt nær slik som han hadde hørt det skulde være. Der var jo rent flotte Bygninger her, digre Speilglasruter i Butikkerne med Utstilling og Greier. Store Pakbuer var der, ellers stod der nokså mange Småhuser huler til bulter omkring der.

Han svingte ned til Venstre, for der var det en Kafé i første Etage på en stor gul Bygning

av oljet Træ. Café Bellevue stod der med fine snirklede Bokstaver på Skrå over de store Ruterne, og der var gule Trækgardiner for den nederste Delen av Vinduerne. De spilte på Gramofon derinde, et kvikt feiende Musikstykke som larmet fælt.

Inde var det fint og nymalt alt sammen. Småbord med marmormalte Skiver, lette spinkle Stoler, og dér stod Gramofonen i det ene Hjørnet.

Der sat etpar Arbeidsgutter borte ved det ene Vinduet, i halv Helgepuss og med runde stive Hatter bak på Nakken. De så nærmest ut som dem en traf på Kafeerne inde i Byerne.

Ellers var det stilt for Folk derinde. Da Gramofonen holdt op, blev det rent fredelig.

Opvarningsjomfruen var let og smækker i lyst Bluseliv, og Kaffen blev sat frem på et litet Bret med Kande, Fløtemugge, Sukkerkop og Kop og Skål av tykt tungt hvitt Stentøi. Der måtte ha skedd store Forandringer med „Byn“, siden hun Mor var her.

Der kom ind etpar av Bygdens Folk — to små Gårdbrukere borte fra nogen av Gårdene

så det ut til. Den ene i Busserul og den andre nærmest arbeidsklædd han også. De var kommet med Mellass og hadde bundet Hesterne sine ute ved Skigaren. De forlangte Kaffe og sat nok og pratet Forretninger.

Så snur den ene sig til Jenten:

Å, spell litt på denna Indretningen der åt os da! Han holdt frem en Femøring til hende.

Der sat begge og så interessert på at Jenten trak den op.

Hvad vil Dem ha for ei Plate da? spurte hun.

Det er det såmmå, bære spell et Stykky!

De lo og godtet sig, mens Musiken larmet fra Tuten. Han skjønnte, at Fonografen måtte være noget nyt der oppe.

Det er en snodig Indretning, Gøt! sa den ene til den andre, da den tidde.

Jadden er det underlig, å dom er god for å finja op!

Så begyndte de at prate på noget andet.

Han vart opstelt nå, hørde jeg!

Den andre var tydelig overrasket.

Nei, vart n det du!

De humret stilt.

Dom har hat Møte nå da?

Ja, dom hadde Møte om Lørda'n, fortælte n
Mons Frujordet.

De godtet sig igjen.

Ja, det er den rette Arbeiderdemokraten!

Ja, kom itte der!

De sat en Stund.

Ja — det blir full mest så vi kjem til å
stemme med Arbeiderdemokraterne du og je
og da.

Da ser den andre forbauset op.

Stemmer du på n!

Ja, det gjør je! Vi får da gjøra vort, så vi
kan få Stortingsmanden frå Fantland en Gong og.

Den andre retter sig rent harm.

Nei, itte om det var på mig sjøl stemte je
med Arbeiderdemokratene lell!

Jogu får vi nå gjøra vort lel! Han bøide sig
fremover og næsten bare hvisket: Forresten
så er n Trond Høva likeså god Høgremand
som non ta os.

Ja, men det er han som har egd op dom
opi her. Han er det som har koste op detta
Lokkale borti her åt dom og.

De ristet på Hodet.

Jaggu vart n opstelt Gut!

De sat litt. Så begyndte han, som vilde stemme på Trond Høva, igjen:

Du vet, Bygda hadde Fordel ta å få n dit helles og.

Håss da da?

Jo, du vet, n arbér for å få Jernban tel å gå herom.

Ja — det vet du n gjør.

Ja, og det n Trond Høva arbér for, det plær å gå igjennom det!

Nei! Jeg får nok ut att je!

De reiste sig, var bortom Kjøkkendøren og betalte. Så gik de.

Den Fremmede sat og smilte et ondt og hånlig Smil.

Litt efter gik han også.

Han fortsatte sydover Veien. Å, det var nok endnu et godt Stykke igjen at gå.

Her måtte det være!

Der lå en stor gild Gård et Stykke nedenfor Veien. En bred Allé av store bredarmede Lønner førte ned til den. Der var to Stuebygninger på Gården, hvitmalte, den ene større end den andre, og den største hadde flot Glas-

væranda til Siden mot Veien. Mitt i den vide Hagen stak der op en høi Flagstang mellem alle de nakne Frugttrærne. Kulen i Toppen glittret og lyste i Solen. Uthusene lå i Bakgrunden, svære og velstandsmæssige.

Han gik ned Alléen.

Da han kom ned på TUNET fløi to Bikjer op borte ved Hundehuset, satte i at gjø vældig og rykte i Lænkerne.

Han gik ind Kjøkkenveien.

Er han Trond Høva tilstede?

Han blev vist ut igjen og ind på Kontoret i den andre Bygningen.

Der sat Trond Høva, stor og bred, med Hatten på Hodet. Han hadde pent, litt stort lyst Skjæg og så nærmest ut som en Velstandsbonde av dem som ofte er i Byen.

Han så kvasst på ham, da han kom ind, og glemte næsten at hilse. Stirret længe og besynderlig på ham.

Det så forresten ikke ut som noget Kontor — ikke andet end det, at Trond Høva sat ved en Kontorpult, og der var Telefon på Væggen. Ellers var det som en almindelig stor Stue med litt slitte skindtrækte Stoler.

Han, som kom, lo indvendig, han visste nok hvorfor Trond Høva stirret!

Han spurte likevel beskeden:

Jeg vilde bare høre, om De kunde ha noget Arbe til mig.

Trond Høva stirret igjen.

Arbeide. Jo. Kan nok være det. Å heter du da?

Harald Bratfoss.

Trond Høva tog det op igjen:

Harald Bratfoss, sa han og smakte likesom på det, alt iett la Harald Mærke til at han så på ham.

Hvad Slags Arbeide vil du ha da?

Ja — ved Anlægget. Jeg har hørt at De driver og skal anlægge Lysværk.

Har du Attester?

Harald blev litt forlegen.

Nei . . . nei, jeg har tapt bort dem.

Trond Høva smilte litt, så på ham på en anden Måte end før.

Har du hat nogen da?

Jeg har tapt bort dem, gjentok Gutten litt trassig. En taper ikke bort det en ikke har.

Nei nei, sa Trond Høva. Hvor har du arbeidet henne før da?

Gutten nævnte det.

Det var mange Steder det. Du har ikke været meget stadig av dig, skjønner jeg.

Atter steg der op Trods hos Gutten.

Jeg er kommet her på en ærlig Måte for at spørre om De har noget Arbe at la mig få, sa han.

Trond Høva betænkte sig litt.

Nei, sa han. Jeg tror ikke jeg har noget Arbeide til dig.

Det flammed litt til i de store Øinene til Gutten. Så snudde han, likesom noget vekere i Knærne, gik mot Døren. Der stanste han et Øieblik, likesom han vilde si noget. Han hadde en liten rød Prik i hvert Kind.

Trond Høva så det, der faldt ham likesom ind noget, han reiste sig, tog op en stor gul Svenskepung og kom efter Gutten med en Tokroning i Klypen.

Nei Tak, sa Gutten, jeg har tænkt at prøve at greie mig uten nogen Hjælp av Dere.

Trond Høva så på ham.

Av *mig* —? Men du bad da om Arbeide.
Det er en Slags Hjælp det og.

Gutten ristet paa Hodet.

Nei, jeg hadde tænkt at arbe så de var tjent med det.

Atter så Trond Høva på ham.

Du skal få Arbeide, sa han.

Da Gutten gik fra Høva spurte han efter Veien til Tofastrud, og der bodde Storhov-folkene nu. Da så Folk endda mere efter ham, de kunde ikke begripe hvad det kunde være for en — som spurte sig frem til Tofastrud.

Tofastrud var ingen stor Gård. Den lå
nedi Skogkanten like nedav Veien med
små grå Hus, som der var lappet endel på i
det siste, Fjøs bare til fem seks Naut.

De sat inde og åt Eftasværden, da han kom
dit. Det var mange av dem, det lange umalte
Kjøkkenbordet var næsten fuldt besat det.
Kjøkkenet var lite og lavt opunder Taket
med bare ett smårutet Vindu i den ene
Væggen.

Godaften! hilste han.

Efta.

De så op fra Bordet, undrende, likesom
påskrå bort på ham. Konen reiste sig, litt
slitt og tung i Vendingen og satte frem en Stol.

Du får vær så god at sitte.

Men han rakte frem Hånden, da hun kom
med Stolen.

Jeg skulde lissom være av Skyldfolket deres jeg, sa han og lo litt.

Hun så op på ham, blev stående og se. Så slog hun Hænderne ihop.

Nei — er det ikke . . .! Ja, så mener jeg ikke . . .!

Det andre Kvindfolket ved Bordet, som også var litt uti Årene kommen, stirret rart hun òg. Alle så forbauset på ham.

Jo, det er nok han Halfdan, sa han og lo.

Da reiste Beret sig med et Sætt.

Nei, nå spør jeg nok riktig!

Og Sigrid, Konen, ropte høit til gamle Amund, som var blit svært tunghørt:

Far! Det er han Halfdan, Far!

Han så først op kvasst under de store grå Øienbrynene, så lo han bredt og tandløst, lyste likesom op over hele det gamle skrukete Ansigtet.

Å er det du seie — er det n Halfdan seie du! Du får konna hit da — så jeg får sjå på dig.

Ja, så jamen er det ikke a Turit Drag for Drag da! Og atter smilte han over hele Ansigtet.

Aksel, Manden hendes Sigrid, tog også godt imot ham. Og der var tre Unge, to Gutter på atten og tyve År og en Jente i Konfirmationsalderen.

Ja, dette er Søskenbarnet deres det, lo Sigrid til dem.

Å kjem du frå nå da? spurte hun Halfdan.

Han fortalte det. Å, han hadde vanket mye omkring, siden han kom ut. Jeg har lissom ikke hat noget Hjem i Verden jeg, siden hun Mor døde. Ut måtte jeg jo med en Gang jeg blev konfirmert.

Ja, jeg hørte det, han ikke skulde være snil ved dig, Manden hendes, sa Beret. De stod oppe begge Tanterne endnu, og de lo av Glæde med hvite indsatte Tænder. De var forresten pene endnu begge to, endda de slet ikke var nogen Ungdommer længer nogen av dem. Sigrid kunde forresten se ut rent som en ung Jente, når hun lo. Beret var den ældste, men hun var ikke gift.

Nei, snil var han ikke, sa Halfdan.

Men hun Krestina da? spurte Gamlen, han tøide sig like borttil Dattersønnen for at høre.

Ja, hun — sa Halfdan — var så snil, så snil som hun skulde ha været mi eia Mor. Hun var ikke snillere ved nogen av sine.

Å ja, det var a nok, nikket både Beret og Sigrid.

Men så — det første Året jeg var ute — jeg var i Kristiania da — så fik jeg høre det, at hun Mor var død

Stakkar! sa Sigrid.

Du kaldte a Mor? smilte Beret.

Ja da! Jeg hadde ingen anden at kalde Mor jeg. Og forresten så hun var så god Mor for mig, som det gik an at være!

Ja, det var a nok, ser du, nikket Søstrene.

Han blev ved:

Ja, da jeg hørte det, så visste jeg med mig sjøl, at nå har du ikke noget Sted at kalde hjemme på Jorda du, Halfdan. Jeg har aldrig været der siden jeg.

Beret og Sigrid sat og tørket Tårer.

Å, men kunde du ikke ha kømmi hit da, Halfdan!

Jo, jeg tænkte nok litt på det og somme Tider Men en slik en som jeg — som er kommen til Væra, uten at nogen

vilde det han er ikke velkommen nogen Stan han.

Å jo da, Halfdan! Her hadde du været velkommen støtt! Mor din hun var likesom den vi holdt mest av alle, vi Søstrene hendes.

Ser du, å lik han er hende Turit du!

Ja, jeg sitter netop og ser på det jeg, lo Beret.

Så fik Sigrid det svært trabelt med ett:

Å nei, men du er nå vel svultin og du? Her sitter vi og prater og glemmer rent av alt vi!

Og hun skyndte sig efter Talerken og Kniv.

Ja, du får ta tiltakke med at sitte uti her med os da, ser du, siden vi holder på med det likevel, undskyldte hun sig smilende.

Ja Tak, det var nok det han helst vilde han. Ånei, men jeg behøver da ingen Talerken, ser du, Tante, jeg mer end nogen anden.

Å, du får da likesom være fremmed idag da, ser du, lo hun.

Han fik Plass imellem dem ved Bordet, og han var ustyggelig sulten!

Å er det du justsom *er* for noget da, Halfdan? spurte Beret, da de hadde sittet og spist en Stund. Ja, vi har da ikke visst noget av dig, siden hun Krestina vart borte vi, undskyldte hun sig.

Å, jeg er nok ikke blit nogen Ting jeg, Tante! sa han. Det er det som er det sørgelige med mig. Jeg har flakket omkring fra det ene til det andre uten lissom at kunne finde Fæste i nogen Ting jeg. Slikt høres vel rart ut for dere. Men den som er kommet til Væra slik som jeg, han har likesom en Forbandelse over sig, fra han blev føtt han.

Tanterne sat rent skræmte.

Nei, tal ikke slik da, Halfdan!

Jo, det er sikkert det! Men nå har jeg tænkt jeg vilde freste opi her, om jeg kunde få begynde på noget, som jeg skulde kunne holde ut med.

Opi her?

Ja. Vet di hvem jeg har været hos, før jeg kom hit idag?

Nei!

Jo, det er hos han Trond Høva det!

De slog Hænderne ihop.

Hos han Trond Høva!

Ja, der har jeg været.

Men hvad har du gjort der da, Halfdan?

Jo, der har jeg været og fåt Arbeide der.

Tanterne så bekymret på ham.

På Anlægget da?

Nei, det skulde jeg ønsket, du ikke hadde gjort, Halfdan! sa Sigrid så. Vi har ingen Hauen til, at nogen av vor Slægt skal ha noget at takke han Trond Høva for.

Jeg tar Arbeide der, svarte Halfdan — jeg skal ikke be om at få nogen Ting.

Ja, men det hjælper ikke det, ristet Tanten bekymret på Hodet, at få Arbeide det er noget at takke for det og.

Nei da, Tante, da er det tidligere dem som får takke os, fordi vi vil ta Arbeide hos dem. Jeg er Socialist jeg, ser du, Tante.

Begge Tanterne lo med de indsatte Tænderne og ristet på Hodet.

Er du Socialist!

Bestefaren lo også, skjønt han sat der og næsten ikke hørte noget. Men han lo av Glæde over at det var han Halfdan, som sat der og pratet.

Og de blev sittende omkring det lange Kjøkkenbordet. Der var ingen som tænkte på at de skulde ut att og gjøre nogen Ting. Bare Sigrid og Datteren reiste sig og ryddet av efter Ætingen, men de satte sig straks igjen de også. Halfdan måtte flytte sig nærmere Bestefaren, for at han skulde få høre hvad han sa. Skumringen faldt på, mens de sat der, det blev tusmørkt i det lille lave Kjøkkenet. Men da blafret det og lyste fra Komfyrgapet, det flaret røtt fremover Gulvet og spraket Gnister nu og da.

Du kan vel være hos os du nå da, Halfdan, når du skal være opi her allikevel? mente Sigrid.

Han blev likesom litt forlegen.

Nei Tak — jeg kan nok ikke det, svarte han. Jeg vil ikke at nogen skal vite, hvem jeg er.

Tanterne så på hverandre, blev røde i Ansigtet begge to. Også Aksel, Manden i Huset, så rart på ham. Det blev så stilt mellem dem.

Halfdan fortsatte:

Jeg opga falskt Navn for han Trond Høva jeg.

Sigrid strøk med Fingrene langs Bordkanten, sukket stilt.

Ja — sa hun endelig — det er nok så, at der har været talt mye vondt og stygt om os, og vi er ikke regnet vi som andre. Men at nogen av vore skulde

Da skjønte han, hvorfor de var blit så rare — han skyndte sig at si:

Nei, Tante, det må ingen av dere tru om mig! Da hadde jeg vel ikke kommet hit heller da.

Og det flammet underlig i Øinene hans, da han bøide sig fremover til dem og sa lavt og med Eftertryk:

Jeg har noget bestemt at gjøre opi her jeg, skal jeg si dere.

Jeg har nok hørt alle de Historierne som går opi her, blev han ved og var svært alvor-sam. Alt sammen og det.

De så på ham.

Siden du kom opi her, Halfdan? spurte Beret.

Han ristet på Hodet.

Nei, længe, længe før! De Historierne det var det hun Mor og jeg sat og pratet sammen om

næsten støtt vi var alene det, de siste Årene hun levde.

Nei, var det det du! sa begge Tanterne. De sat der underlige i Øinene.

Ja, det var det.

Han reiste sig, høitidelig og hemmelighetsfuld.

Har di ei Lampe at tænde?

Ja da! Alle Kvindfolkene reiste sig efter det. Det blev den unge Turit, Søskenbarnet, som var opkaldt efter Mor hans, som tændte den. Lyset skar litt i Øinene med det samme.

Han gik bort til Rygsækken, som han hadde sat fra sig ved Døren og lagt Vindjakken oppå, rotet litt om i den. Tilslut fandt han det han lette efter, kom igjen med en liten Silkepapirtull.

Han viklet av Papiret rent andagtsfuldt og forsiktig. Så la han det som var indi frem på Bordet mellem dem.

Det var bare Hylsteret til en gammel svart og skidden Svovlstikæske.

Vet di, hvad dette er for noget dere! sa han — han stod over dem, mens Øinene flammet.

Den unge jenten lo litt.

Ja, dette er noget av en Fyrstikask det!

Da måtte de andre le også — især Beste-
iaren, for han trodde, Dattersønnen skulde til
at gjøre Kunster.

Bare Halfdan lo ikke. Han skjøv Æsken
nærmere Tanterne.

Se på n! sa han bare.

De gjorde så — længe og nøie. De andre
tøide sig fremover Bordet for at få se.

Det var en rød Hylse av en Svovlstikæske,
uten Skuf og med grov knudret Riveplate for
Svovlstikker. På Opsiden stod det Nittedals
Svovlstikker, Årstallet 1877 og Billedet av en
Bjørn. Men på Undersiden, som oprindelig
hadde været bar, av gulhvitt Træ, stod det
tydelig og klart med Trond Høvas Skrift, som
alle i Bygden kjendte så vel:

T. Høva
1883

stod det påskrå over Æsken, omhyggelig malt,
så en skjønte, at den som hadde gjort det
hadde sittet og fordrevet Tiden med at skrive det.

De så op på ham, rart, begge Tanterne.

Atten hundre og tre og otti -- det var det Året Låven brændte op det.

De så op på ham igjen.

Æsken gik rundt mellem de andre.

Han stod over dem med det samme underlige Uttrykket i Ansigtet som før.

Denne har jeg tænkt, jeg skal syne han Trond Høva en Gang, når det falder sig slik, sa han.

Men åssen å har du fåt denne fra? spurte endelig Sigrid.

Han stod der skinnende i Øinene.

Den har jeg fåt av hende Mor den! sa han med Eftertryk.

Men åssen har hun fåt fat i den?

Jo det skal jeg nok fortælle dere: Det var et Kvindfolk som kom og fandt den Ungen, som det var Meningen skulde ha brændt op den Gangen. Hun hadde synt både hende Mor og mange andre denne Fyrstikæsken. Den hadde Ungen i Hånden, da hun fandt den, hadde hun sagt. Det var bare Hylstret som dere ser her — ikke noget andet.

De så forfærdet på hverandre.

Skulde det være mulig, at han Trond . . . ?

Ja, men hvad skulde han ville gjøre det for da!

Halfdan stod der sikker.

Jo, det var en han vilde ha av Veien, han Trond Høva, den Gangen!

Det blev dødsens stille mellem dem — bare Øine, som stirret, stort, stumt og forfærdet.

Nei, det er ikke mulig det! ristet endelig Sigrid stærkt på Hodet.

Beret ristet også på Hodet.

Nei, åssen skulde han ha kunnet været der på den Tiden, uten at nogen hadde blit var det da?

Åssen kunde jeg ha kommet under Låven der, når jeg ikke kunde gå da!

Atter blev det rart og stilt.

Om en Stund fortsatte han:

Hun Mor hadde stapt den i Lommen hun, vilde ha den som en Avmindelse efter Branden.

Atter så de på hverandre.

Så spurte Sigrid stilt og som om hun hadde vondt for at snakke:

Hadde nogen anden set hvad det stod på Æsken da?

Han ristet på Hodet.

Nei, det var nok ingen som så det, for hun Mor hadde ikke lagt Mærke til det hun heller.

Tanterne sat, rare og blanke i Øinene.

Endelig sa Sigrid:

Nei, men at hun ikke har synt frem den før!

Beret sukket:

Å mye vondt vi da kunde ha været spart for!

Nei, det var først to År før hun døde, hun Mor fik se det stod noget på Æsken. Den Stakken, hun hadde på sig den Dagen det brand, og som hun hadde puttet Æsken i Lommen på, den var så opbrændt, så hun hadde ikke brukt den mer. Men så var det en Gang hun drev og rotet op i nogen gamle Filler utpå Kottet. Da fandt hun den og kjendte det lå noget i Lommen på den. Da hun da skulde se nærmere efter var det den Æsken, som hun ikke hadde set siden Branden var.

Og forresten så tænkte hun ikke noget

større over det hun, da hun så, hvad det stod skrevet på den. Det var jeg som fandt ut og forklarte hende, åssen det kunde hænge ihop.

Beret sat med Æsken i Hånden, hun stirret frem for sig med glasne, underlig fjærne Øine.

Anei, om vi hadde hat denne at lægge frem den Gangen! sa hun stilt, nærmest for sig selv.

Halfdan lyste i Øinene.

Men den skal bli lagt frem! Er jeg ikke blit noget i Verden, så har jeg likevel noget at leve for jeg og — for jeg skal rense Storhovslægta jeg!

Han knyttet Næven, da han fortsatte:

Og jeg skal ta Hævn over dem, som har gjort så megen Uret mot den.

Gamle Amund ristet på Hodet.

Nei, omgås ikke med slikt, Halfdan. Du får så ikke Ret på ham likevel. Det er ikke den som gjør det rigtige i Verden som får Ret — den kjem støtt tilkort for den som ikke går av Veien for at gjøre Uret.

Den Bratfossgutten var en lystig Spellfugl! Alle Steder var han nu med og holdt Leven og Galninger. Borti Kafeen sang han Viser og fortalte Skrøner for dem som sat der, likeså godt som de indi Gramofonen. Ja, han hermte op att efter dem som fortalte Historier og sang i den, og gjorde efter Susen og Surringen i Tuten på den, så den som ikke akkurat så, det var han Harald, kunde likeså tidlig tru, det var Gramofonen det låt i. Ja, han var en ren Komedispeller den Bratfossgutten.

Og alle var han tilvens med — både Unge og Gamle.

Det eneste alle syntes var rart, det var at han vanket så meget på Tofastrud. Der hang han da både sent og tidlig, når han hadde fri. Det kunde ingen begripe sig på. Ja, sist det

var Dans i Lokalet, hadde han kommet dranes med denne nykonfirmerte Jenten hendes Sigrid — hun Turit. Det hadde da ikke hendt i Mands Minde før, at nogen av Storhovfolket hadde møtt op på en Dans.

Nogen hadde prøvd at tale ham tilrette. Du skulde holde dig fra de Folkom, hadde han Henrik Nyset og han Jørg Saghaug sagt. Det er ingen som omgås dem opi her.

Men da hadde det lyst stygt tur Auom hans Gut. Det er likere Folk end nogen anden opi her det, hadde han sagt.

Han Henrik og han Jørg hadde prøvd at fortælle ham, hvorfor Storhovjentene ikke var betraktet som andre Folk her i Bygden. Men da svor han svart på det, at den Branden den var aldrig påsat av dem, det hadde han Viss-het for det, sa han. Det er den dere trur minst til det, som har tændt i Låven på Stor-hov, skal jeg fortælle dere. Det var en som hadde speciel Interesse av at få av Veien den Ungen, som holdt på at brænde op den Gangen, det.

Karene hadde tænkt sig om litt, så hadde de ristet forfærdet på Hodet. Dette må du

være forsiktig med at seia åt nogen, Gut, hadde de advaret ham — for han kunde være nokså lauskjæftet.

Det skal jeg si bent i Øinene på den, som har gjort det, når mi Tid kommer, hadde han svoret.

Han var en modig flink Arbeidskar. Endda ikke lenger end han hadde været oppå Anlægget der, så var han alt blit Formand. Men så skrev og regnet han som en Præst.

Men rart var det at han var kommet så fort frem opi der, for han Trond Høva likte ham visst ikke. Ialfald hadde Folk lagt Mærke til det, at han Trond Høva som var slik en gje-ment Kar og altid stanste og pratet ved dem han hadde under sig, når han møtte dem — han Harald Bratfoss og han gik altid forbi hverandre uten at stanse — til han Harald talte ikke Trond Høva mer end det han var nødd om. Han er ræd mig, hadde han Harald sagt. Og jamen så det ikke mest slik ut og, så utrolig det var! For kom han Trond Høva ind på et Sted, som han Harald var før ham, så blev han altid likesom så illsvien og rar av sig, sat likesom på Glør og svarte på ganske andre

Ting end det han blev spurt om, og såsnart han så sig Anledning til det, kom han ut att. Og han Harald, som ellers var bare Godsligheten sjøl, han lo lønsk som en Dævel efter ham, da han så det. Ja så jamen så det ikke mest ut, som om han Trond Høva var ræd ham da!

Men hvad skulde han Trond Høva ha at være ræd han Harald Bratfoss for?

Folk undredes og snakket.

Å, det var vel bare det han Harald holdt sig så meget med dem på Tofastrud vel.

Men han lignet på Storhovslægten? Var det ikke så at det var ei av de Jenterne som hadde fåt en liten en engang?

Jo, det var rigtig det! Det var den de vilde ha brændt op — jovisst var det så!

Men åkken av dem var det som hadde den da?

Nei, det var ei som var død, hun døde i Barselseng hun! Efter Branden blev den vesle bortsat til en Søster som var gift enstan langt av.

Ja, så var det! Det var endda Krøplingen på Høva, som var Far åt den Ungen.

Han vart *skrivin* for n han, ja.

De så nærmere på ham næste Gang de traf ham. Jovisst lignet han på Storhov-folket, det var da noget alle kunde se! Hehe.

En Søndags Eftermiddag tog Harald Bratfoss sig en Tur op til de øvre Plassene opi Storhovlien. De lå pene og velstelte på små grønne Sletter opi Løvskogen — næsten som Sætrer på en Vang. Og Veien mellem dem snodde sig i Bugtninger og Kroker gjennom Lér og Smågrinder og Skigarshul høiere og høiere op mellem Løvet. Sommesteds kunde han gå frem på en Avsats eller en liten åpen Bakkeheldning og se utover hele Bygden. Ja han kunde se meget længer, han så Stripen av et stort blått Vand over Åsryggene langt langt over på den andre Siden av Bygden.

Men Harald Bratfoss hadde det trabelt, han gik nu og da og kjendte nedi Lommen på noget han hadde i et hvitt Silkepapir.

Og han spurte efter Veien til Sagrønningen. Det var en liten grå skak Stue i en Bakke-

heldning, Uthusene var små og ille medfarne. De bodde nok her alene, hun Evina og Manden hendes.

Døren stod oppe i Sommervarmen, så han så helt ind. Der sat han Erik i grå Uldtrøierærmer, oppå Filletæppet på Sengen. Det var ellers pent og ordentlig inde hos dem efter fattig Leilighet, nogen Blomster stod i Blikbokser i de ørsmå Vindusposterne. Gulvet var skrøpelig, med dype Grøper i hvert Bord. Men rent var det.

Er hun Evina tilstede? spurte han Manden.

Jo da. Du får sette dig indpå litt, så kjem a strast. Å er detta for en Kar da?

Han fortalte det.

Jaså, arber du på Anlægget! Det ska full bli svære Greier det da ve.

Hun Evina kom ind fra det ørvesle Kjøkenet.

Han hilste. De pratet litt om Veiret og om litt av hvert ellers.

Du kjem full hau Branden på Storhov og du? spurte Harald om en Stund — han hadde lagt sig efter at snakke som de gjorde opi her.

Hun slog sig i Fanget.

Ja, jeg skulde mene, jeg gjør det! Ja, den kjem jeg hau, som det skulde ha vøri føri Dugurn idag! Og hun fortalte og fortalte. Ja, det var en uhyggelig Tildragels!

Ja, at det skal gå an at Folk får li så mye vondt som de Storhovfolka har lidd! blev hun ved. Ja, det er morske Ting at ei høgre Magt som jussom har Opsigt med os, skal tellate slikt!

Han så overrasket på hende.

Du trur ikke dom har gjort det du da!

Nei dom! Jeg har da vel kjendt de Jentene siden de var bitte små. Næi, det har dom nok itte gjort lell! sa hun og rokket med Hodet.

Han sat litt.

Fandt du en Fyrstikask i Hånden på den Ungen? spurte han så.

Ja da! Han hadde en Fyrstikask i Handa han! Ja itte en hel Ask da, men jussom det som er omkring Asken.

Hugser du håss det så ut?

Ja da! Ja, du vet jeg fek det så trabelt helles, så jeg såg ittno større på n.

Men hugser du, om det var noget skrivi på Asken? Paa Baksida?

Ja, je kjem hau, det var noa Bokstaver og Tal.

Han spratt næsten op.

Hugser du det!

Han fandt frem Silkepapirtullen i Lommen, viklet ut Æsken av den.

Så den ut slik?

Hun tog den og så på den.

Ja! Akkurat slik såg n ut!

Kan du læse?

Å ja — je har da føri litt med det.

Hun fandt frem Brillene sine, fik på sig dem, begyndte at læse og mumle halvhøit. Så ga hun den fra sig, næsten som om hun skulde ha brændt sig på den.

Nei! ristet hun ivrig på Hodet. Nei, det var nok itte denna!

Hun var blit fælt alvorlig, stirret frem for sig, som om hun tænkte rigtig nøie over en Ting, ristet flere Gange på Hodet.

Nei, sa hun igjen, avgjort. Det var nok itte denna!

Hun reiste sig brått.

Du får sitta litt nå, ska du få litt Kaffe, før du går.

Han takket for det.

Kan du hugse, om det var fler, som så den?
spurte han så.

Ja, den såg dom mest alle.

Og hun knep Øinene ihop og tænkte sig
om litt.

Læ mig sjå! — je kjem hau det han Johan
Tajet hadde fåt ti n og stod og lés på n åt en
hel Del. Dom hadde så Moro ta di, hørde je.
Men å det var som stod, det kom je itte tel å
spørja etter . . .

Han Johan Tajet! Og han fik det så trabelt,
han ikke hadde Tid til at vente på Kaffen en-
gang. Nei Tak, han skulde ikke det, lell. Ellers
mange Tak.

Men Hun stanste op mitt i det hun
holdt på med. Men å har *du* fåt n ifrå.

Han stod på Dørstokken med Luen i Hånden.

Jeg har fåt den av hende Krestina Storhov
jeg, sa han med Eftertryk på Navnet. Året
før hun døde, fik jeg den av hende.

Hun stod handfalden.

Av hende . . . !

Og hun hadde fåt den av dig den Dagen
Branden var.

Hun stod og så på ham.

Men å er det du er for en da?

Han kom helt ind igjen, sa likesom hemmelighetsfuldt:

Ja, siden du er den eneste av dem jeg har truffet opi her, som itte trur vondt om Tantene mine, så vil jeg ikke ljugе åt dig: — Jeg er den Gutten, som du reddet unna Låven på Storhov jeg!

Hun slog Hænderne ihop.

Nei, nå spør jeg nok riktig!

Han løp mer end han gik ned gjennom Løvs-
skogen, han fægtet med Armene, så hvis nogen
hadde møtt ham, måtte de minst ha trudd, han
ikke var riktig. Han Johan Tajet, sa han høit
for sig selv, han Johan Tajet du! Det var han
som spelte bort Myra si det!

Der var Dans utved Sjøenden ikveld, der gled Felelåt og Støi utover Sjøen, der den strakte sig som en lang glinsende Kile hele Fjerdingsken ind gjennem tætte tykke Gran-skogen. Somme Steder stod Granerne helt ned i Sjøkanten på begge Steder, tunge, mørke. Det gjorde at Vandet lå svart som Bek nu i Tusmørket. Bare når det kruset sig litt, gik der lyse Strimer i det.

Men så kunde en komme roende om en Odde som stak langt ut i Sjøen med nogen Trær på. Da lå Vandflaten lys og likesom sørgmodig indi Viken indenfor. Og Skogen åpnet sig for en skrå grøn Slette oppå Land. Der lå små gråagtige Hus inde på Sletten, et eller etpar små Hem. Men Tusmørket gjorde, at det næsten fløt iett med Skogen

bakkring, så det var vanskelig at skjelne det fra hverandre.

Det gjenlød over hele Sjøen når han flyttet Årene mellom Tollepinderne — jævne takt-faste Dunk, som fylgte hele Kvelden. Felelåten og Dansetrinene hørte han mest hele Tiden, indimellem lød der muntre Stemmer og høi lys Jentelatter. Så lytt så lytt, endda det var helt i den andre Enden på Sjøen.

Han rodde langsomt utover til Sjøenden. Nei, han tænkte sig ikke op der, for det var ikke hans Jævnlike de som holdt til der ikveld. Det var Storinger nede fra Hovedbygden og nogen få Utvalgte her oppe fra Bjørhus. De pleidde reise utover her om Lørdagskveldene, hele Trillelass med munter Ungdom, de blev gjerne til om Søndags Kvelden. Han vilde bare høre på dem litt.

Å nei, så stille og pent det var på Sjøen en slik Sensommers Kveld!

Tik!

Nei, nu hørtes det ut til at bli Liv andre Steder på Sjøen også. Der lød Sang og Skrål inde fra det Landet han hadde sat ut

fra. Det hørtes ut til at være en hel Hær med fulde Unggutter,

Han sat og lydde på dette en Stund, de sang en Vise, stygt og skrikende, sommetider skrek de av al Magt. Så var der nogen som snakket, så hujet og bar de sig. Der lød Åretak fra minst to Båter, og de kom stadig nærmere. De hørtes ut som de rodde efter bestemt Mål, og at det rigtig stormhastet med dem, for Åreslagene i Båtene og Skvulpene i Vandet kom fort og kvasst. Jo, ikveld blev det nok Liv på Rokosjøen!

Fan at slikt Rakkerpak skulde ha Lov til at ligge og ødelægge en slik Kveld for ham! Der fandtes da ikke Dyr til som bar sig så væmmelig åt som dette, som skulde være Mennesker! Bare den Sangen! Og så lidderlig som de talte!

Han stemte Hælene mot Bunden av Båten, tog nogen kraftige Åretak, så han kom godt igang.

Han hadde Husene i Sjøenden ret frem. Det lyste fra Vinduerne i den vesle nytømrede Stuen. Men det var nok på Låven de danset, for der faldt et blekt rødagtig Lysskjær

ut gjennom det store Låvegapet. De hadde nok Lykt med sig der. Han skimtet Folk opi Halvmørket, både mørkkledte Gutter og lysklædte Jenter. De lo og hadde det morosamt oppå der.

Igrunden var det rart for den som var ung og spræk at sitte og høre på og ikke få være med. Men de var for gode åt ham, de som holdt til der oppe ikveld. Der var litt Forskjel på Folk opi her også.

Han rodde ind i en Vik like under Granskogen på Østsiden. Der var det svart og mørkt like indunder Trærne, så der skulde noget til at se ham. Han lå stille og lydde på dem deroppe.

Men nu var Unggutterne like ved Bærholmen. Skrikene og Levenet 'trængte sig like indpå en. De hujet Lidderligheter og sang fæle Viser alt det de orket. Der var to hele Båtlass av dem og de for om hverandre som svarte Skygger i Båtene.

De hadde nok tænkt sig til Sjøenden de også, for de styrte dit for fuld Fart.

Like nedenfor holdt de op at ro.

Hei di! ropte en opover til Husene. De

andre ropte også. Tilslut stod der et eneste stort Vræl fra dem i Båtene.

Opi Sjøenden sluttet Felelåten, der kom en hel Del mørke og lyse Skikkelser om hverandre ut på Bakken.

Da de i Båtene så det, slog de op en stor rå Latter.

Så begyndte de at rope Lidderligheter og Skjældsord.

Nu skyndte de deroppe sig indover til Husene igjen, Lykten på Låven blev slukt, i Stuen blev der også slukt, de løp om hverandre oppå Sletten der.

Nå vart dom redde Gut! godtet de sig i Båtene. De holdt nok Rådslagning en Stund, for de var forholdsvis rolige.

Så la de iveri at ro, til Båtene støtte mot Strannstenene. Årene blev lagt ind med svært Rabalder. Det bar iland, opover Jordene mot Husene med dem!

Deroppe blev det et syndig Leven! De trætet, de skrek i Munden på hverandre, de bælgget som vilde Dyr, det smald i Dører, Vindusruter blev sundslåt, indimellem lød høie Hvin av Jenter, nogen illskrek. Der så han

de slos utpå Sletten, hang ihop i svarte Klumper, slog og spændte.

Han tænkte litt på at gå op og hjelpe. Nei, Pokkeren, hvad skulde han opi dette! Det hjalp så ikke noget likevel.

Der kommer en lysklædt Jente løpende nedover Bakken, det knaker i tør Kvist indpå Stranden, da hun kommer dit. Nu ser han at hun gemmer sig nede ved Stranden. Han skimter den lyse Kjolen hendes mellem Løvet hele Tiden.

Nu kommer der etpar Gutter også samme Veien, de går rolig langs Stranden. Det er vel nogen av hendes egne, tænker han og blir sittende rolig i Båten.

Da skjærer et høit skingrende Jenteskrik gjennom Kvelden, og Gutterne derborte sætter i en rå Latter.

Han biter Tænderne sammen: Nei, nå får dere jaggu gi dere! Han ror etpar kraftige Tak, og en liten Stund efter er han inde hos dem. Han skynder sig på Land og griper Tak i Gutterne.

Det blir et stutt, men hett Basketak, så ligger begge Labanerne og plasker i Sjøen.

Jeg skal lære døk å flyge på Kvindfolk jeg!
 Imens er Jenten fløiet opover Jordet, men
 hun kommer sættende tilbake igjen straks —
 med totre hujende Slasker like i Hælene på
 sig.

Han har såvidt fåt rettet sig og pustet ut
 efter Basketaket.

Kom! sier han bare til Jenten, han triver
 hende i Hånden og får hende ut i Båten.
 Han får skjøvet fra og sprunget i den, akku-
 rat idet de griper efter ham og Båten. Han
 sætter sig til Årene og ror så mye han er god
 for utover.

De får greie sig op att så godt de kan! sier
 han til Jenten.

Hun sitter ræd og skjælvende på den ba-
 kerste Toften.

Han drar av sig Jakken.

Her — ta på dig den! sier han og ka-
 ster den til hende.

Men da kjem du til at fryse sjøl.

Jeg ror jeg.

Men inde på Land holdt de et Leven med
 Båtene, de skyndte sig alt det de orket at
 komme ombord og få skjøvet fra.

Da blev Jenten for alvor ræd.

Å de kommer efter os!

Vi har et godt Forsprang, trøstet han. Han rodde, så det hvitnet i Knokene.

Det blev en varm Kaproning. Gutterne skrek og truet. Jenten bak i Båten hos ham sat skjælvende og så sig alt iett tilbars med rædde Øine.

Di får bruke Kjæften litt mindre og Armene litt mer, skal di mene at nå att mig, ropte han over til dem.

Dette blir de nok snart kjed av, trøstet han hende.

Og Avstanden blev større og større mellem Båtene. Tilslut opga de det, da de sat magtesløse og bare skrek — å de fæleste Ting de kunde ta i sin Mund! Snart syntes Båtene deres bare som to svarte Prikker på Vandet mellem Næsene.

Jeg har da heldigvis rodd før! sa han. Han pustet godt ut og sat og hvilte på Årene.

Hun smilte svakt til det.

Nu først så han på hende. Hun sat barhodet med stort mørkt Hår og støttet Haken i den ene Hånden. Hun så frem for sig med

store mørke Øine under tunge Vipper. Hun hadde Jakken hans på sig.

Han visste ikke han hadde set hende før.

Men han som pleide være så flink til at spøke med Jenter støtt ellers, han sat likesom hjelpeløs overfor hende og visste ikke riktig hvad han skulde finde på at si til hende. Det var noget ved hende, som Endda hun var ganske ung.

Det er da fælt til Udyr, som ikke kan la Folk få være ifred, sa han endelig.

Hun lo litt.

Ja, jeg vet ikke, åssen det skulde ha gåt mig, hvis ikke du hadde kommet.

Å — gjort dig noget hadde de vel ikke akkurat, men ei Dame!

Å det er ikke godt at vite — med slike.

De tidde.

Han rodde så småt, mens han av og til sat og så bort på hende.

Fryser du? spurte han så, for at snakke.

Nei Tak, den er varm denne Jakken.

Han rodde litt på Måfå.

Åssen skal jeg få dig til Sjøenden att da! lo han.

Ja, det er visst ikke godt at vite, ånér disse drar sig på Hjemleia att, svarte hun. Du får ro mig iland en Stan, så får jeg se at finde frem bort gjennom Skogen her.

Det kan vel ikke være nogen Moro for dig at ligge her og ro på mig heller, la hun til.

Da vågde han sig til at spøke litt med hende:

Jo, slike pene Jenter ligger jeg gjerne og ror på hele Natten, sa han.

Da lo hun.

A det blev du snart fornøid av.

De sat og så på hverandre.

Så lidlig stærk du må være!

Å . . . sa han bare. Han rodde indover til Land.

Dig vet jeg ikke jeg har set før, sa hun.

Nei det er ikke noget rart, for jeg er Landstryker jeg! lo han.

Og du er vel fra Hovedbygden? spurte han.

Nei, det er jeg ikke.

Er du fra Bjørhus da?

Ja.

Da er det rart jeg aldrig har set dig.

Nei du er Landstryker, så.

Hvor er du fra i Bjørhus da?

Hun lo.

Nei, det sier jeg ikke noget om!

Han var nysgjærrig.

Ånei, du er nok fra Bygden!

Hun ristet på Hodet.

Nei, jeg er da fra Bjørhus.

De var kommet ind i en Vik med Skog like ned til Sjøkanten. Han la ind Årene, sprang iland og trak Båten bedre oppå.

Så rakte han ut Hånden til hende.

Hun kom med sin, idet hendes Øine møtte hans, og han tok imot hende slik at hun kom like mot ham. Slik stod de overfor hverandre litt, mens han endnu beholdt Hånden hendes.

Å du nå er fra — pen er du da likevel! sa han.

Hun lo og trak Hånden til sig. Begyndte at ta av sig Jakken.

Ja nå skal du ha mange Tak både for Redningen og alt sammen, sa hun.

Han blev rent ræd for at hun skulde gå fra ham.

Nei ha a på dig du, til du får gåt dig varm!

sa han. Hvis du ikke helst vil bli kvitt mig med det samme da, la han til.

Jeg vet ikke jeg . . . Hun så på ham og lo.

Å jo da! bad han. Jeg følger dig et litet Stykke jeg.

Han hjalp hende at få på sig igjen Jakken.

Tør jeg ta Følge med en slik Landstryker bort gjennom Skogen her da?

Slik gik de og spøkte og snakket om ingenting. Men de gik for det meste i Bredden den smale kronglete Skogstien, de skubbet ind på hverandre, sommetider berørte Hænderne deres hverandre. Og de hadde ikke Hastværk. Etsteds satte de sig.

Og Skogen stod grovstammet og tæt omkring dem, bredte digre skjæggete Grankvister over dem. Det lyste på Sjøen mellom Trærne.

Men det kunde da været rart at visst, hvad du hette, sa hun mens de sat der.

Får jeg Lov at træffe dig siden en Gang da?

Hun sat og så på ham under de store Øienvipperne.

Det er ikke umulig.

Han hadde fåt fat i Hånden hendes som han sat og lekte med.

Ånei — jeg er næsten ikke andet end en Landstryker jeg, sa han rent sørgmodig. Hvad heter du da?

Hun så alvorlig på ham ned fra de store mørke Øinene.

Jeg heter Astri Høva.

Han slap Haanden næsten kvasst.

Da træffes vi nok ikke mer, sa han mest til sig selv.

Hun blev forundret, så rart på ham.

Hvorfor da da?

Han tænkte sig om.

Jo jeg arbeider på Anlægget hos Far Deres.

Det var Dans borti Synstrud. Nei, ikke andet end at de var kommet ihop endel Ungdom for at danse. Synstrud var en av Småplasserne nedmed Elven, og de var så snille han Johan og hun Inger, de så gjerne at Ungdommen kom ihop og fik more sig i al Uskylighet.

Der kom Unggutter rækende ned gjennom Skogen fra alle Kanter, og her og der lyste det på Kjøleliv og lette Sommerkjoler, mens det kniste og lo mellom Trærne i Tusmørket.

De styrte nedover til Synstrud alle sammen.

Der var det godt Rum at danse på for de Parrene som kom, i den største Stuen. For der stod det bare en liten grå Bordskive, etpar Krakker og nogen enkelte Stoler. Omkring Ovnene hadde de pyntet med Bjørkeløv til St. Hans, og det Løvet var der endnu. Men nu

var det så tørt og vissent at det drysste av det, når en kom nær det.

De kom dit bare fra den nærmeste Grænden, og det gik ordentlig og pent for sig der støtt. Han Rasmus Løvlien sat borti den ene Roen og spilte på Bælgespil, så Tonerne rigtig føk en om Ørene, og ind til Væggen i Nærheten av Døren sat han Johan og hun Inger, blide og fornøide, på hver sin Stol og så på, at de Unge danset. Mitt i Rummet hang en liten Skjærmlampe i sotet Ståltråd fra Taket og lyste mat utover Forsamlingen. Det eneste Synstrudfolkene krævet, fordi Ungdommen fik holde til der, var at de ikke danset atti den.

Han Harald Bratfoss var der, og han hadde som sædvanlig med sig Tofastrudjenten. Forresten begyndte de at forsone sig med det nu, for hun Turit Tofastrud var da så snil og hugsam, så hun gjorde da ikke en Kat Fortræd. Og så dukkende pen som hun var! Nu danset Gutterne med *hende* som med en av de andre — ja kanskje der var større Rift om hende Turit end om nogen av de andre.

Men han Harald var om hende som en Smed og passte på, at det blev han som fik danse

med hende for det meste. Så nu hadde Folk begyndt at få så sine egne Tanker om denne Rækingen hans nede på Tofastrud sent og tidlig. De begyndte at skjønne det nu. Forresten hadde han flyttet dit nu for en Tid siden.

Etpar Ganger hadde han hat med sig Brødrene hendes også. Og de var blit godt mottat. Det gik da ikke an at lægge Ungerne for Had for det Forældrene hadde gjort heller. Det var stille, beskedne Gutter, som visst ikke skulde gå nogen for nær. Men danse kunde de ikke, det var derfor de var blit borte igjen.

Der kom altid nogen nye ind — for der fik de gå og komme akkurat som de sjøl vilde. Stille og undselige gled Jenterne ind, neide litt og bukket litt med Hodet på samme Gang, blev stående beskedne ved Døren, til nogen kom og danset med dem.

Men dér kom det ind en, som alle stanste og så på. Ja det var som om hele Dansingen vilde gå istå et Øieblik, da hun kom, så forundret blev de over at få se hende her.

Det ga et Sætt i Harald, med det samme han fik se hende, og for ham gik det rent istå. Der stod hun Astri Høva, ung og høibarmet,

blussende rød i Ansigtet, mellem Tjenestejentene på Høva, og han møtte de store mørke Øinene hendes en Stund.

Han blev så rar, han satte sig med hende Turit Tofastrud på en av Krakkene langs den andre Væggen. Ret som det var måtte han se bort på hende som stod nede ved Døren mellem Jenterne på Høva.

Men han Rasmus drev på Bælgespillet, så Tonerne løp om hverandre indi den lavloftede Stuen og litt efter litt feiet Parrene avsted påny. Det sopte av Dansetrin, trampet nu og da taktfast i Gulvet, det blåste av Skjørterne, idet de danset forbi.

Der var ingen som rigtig trudde sig til at gå sta og danse med Høvajenten. Tjenestejentene fik nok danse, men hun Astri stod der — likesom litt undselig og følte sig fremmed.

Hun Inger, Konen, vinket hende bort til sig.

Er det ingen som vil danse med dig da, Astri, spøkte hun venlig op til hende.

Astri Høva lo litt blyg.

Nei, det er nok ikke det, ser det ut til.

Nei, dom trur, du er for stor, ser du, smilte hun Inger truværdig.

Ja, kanskje det, lo Astri Høva og blev rød igjen.

Men så kom han Bernt Smestad og bukket for hende.

Harald danset med Turit. Han lot som han ikke så Astri Høva, bare etpar Ganger de danset forbi hverandre møttes Øinene deres — hun så rolig og alvorlig på ham, næsten forskende, og det var likesom de store gode Øinene hendes bad ham om noget . . .

Det blev varmt inde. Døren blev sat op til Tusmørket og Sensommerkvelden ute. Nogen av de dansende gled ut, parvis eller flere Jenter i en Kjæde, en frisk Kjølighet strømmet ind. Der gik nogen ut og kom nogen ind igjen mest hele Tiden.

Nu spilte han Rasmus op påny, og nu var det Damerne som skulde vælge.

Da skrådde hun Astri Høva fort over Gulvet, like bort til han Harald, uten at se på Side eller tænke sig om. Hun neide rent ydmygt for ham, og atter så han ind i de store mørke Øinene hendes.

Det skyllet varmt og rart gjennom ham, han blev stående rent fjæret. Så kom han sig

endelig til at bukke, og han kjendte at hendes Arm la sig mykt og let på hans, han hadde den ene Hånden om Ryggen hendes. Men han turde likesom ikke klømme hende for hårdt til sig, hun bevæget sig let og mykt i Armen hans, og det var så rart at kjende hende inde til sig. De sa ikke noget, bare danset. Hun var blussende rød i Ansigtet en lang Stund, og Øinene hendes var næsten borte under de store tætte Frynserne.

Hun Inger Sjøenden skumpet på Manden sin.

Det er nok ikke vanskelig at skjønne, at hun Gunhild Høva er Bessmor hendes, lo hun.

Han tog Pipa ut av Munden og så på hende.

Du vil da ikke si, at hun Astri er lik hende Gunhild Høva!

Nei, ikke i andet end det, at hun vet, hvad hun vil.

Da Dansen var slut, blev Harald stående ved Siden av hende en Stund. Han var het i Hodet, en og anden Gang var det som om Hjertet vilde stå stille i ham.

Tak for sist, sa hun, så bare han hørte det. Næste Dans danset han med hende Turit.

Men han var blit så stille av sig, var likesom

et andet Sted med Tankerne sine, og hver Gang han møtte Øinene hendes Astri, kjendte han det så rart indi sig. Så bet han Tænderne ihop, og klæmte hende Turit hardt, men det lyste likesom ondt av Øinene hans . . .

Det var atter en liten Stans, de gled ut Par for Par for at lufte sig. Han kjendte sig så tung og rar i Hodet, det rev så underlig i Brystet. Han stod først og støttet sig til Væggen med Albuen og holdt Hånden opi Håret. Så så han sig som svintest om i Rummet.

Hun Astri var ikke der! Det blev likesom tomt i ham, da han så det.

Han tvang sig til at bli stående endnu en Stund. Men så gik han ut.

Det hvasket og småpratet i Tusmørket mellem Husene, der gik Skygger borte mellem Trærne.

Han gik langsomt ind gjennom Bjørkeskogen, bortover en liten knudret Gangsti med Tyri-røtter og Stener til at snuble i her og der. Det glinste fiskeagtig mellem Bjørkelæggerne på Elven, som fløt rolig like nedenfor. Og de store bredarmede Bjørkene hængte lange Kran-ser av kjølede Løv nedover en.

Blodet banket urolig i ham, suste likesom tungt og seigt gjennom Kroppen, sommetider la der sig som et kjælende ømt Billede ind til ham, å, han så dem for sig igjen, disse dype, varme, alvorlige Øinene. Ånei . . .!

Men så bet han Munden fast sammen, knyttet Næverne nedmed sig, Øinene flammet.

Men han drev på måfå gjennom Skogen, gik likesom og lette med Øinene, kjendte det fattig og tomt, så han rent blev mat, da han skjønte han lette uten at finde . . .

Med ett stanste han!

Det kvitnet på et Kjøleliv borte mellom Trærne. Han visste likesom med en Gang hvem det var. Og var det ikke det han inderst inde hadde hat for sig, at han kanskje kunde træffe hende.

Men han stod.

Han hørte de var begyndt igjen at danse borti Stuen. De hadde alt holdt på en lang Stund.

Han stod.

Hun hadde nok ikke noget Hastværk. Hun hadde gåt bortover mot Husene, da han fik se hende først. Men nu gik hun bort igjennem

Skogen — fra ham. Men hun gik ganske sagte.

Nei, han vilde svinge til en anden Kant. Ned igjen og danse . . .

Nu så han hende ikke lenger.

Da begyndte han at gå næsten for fort den Veien hun var gåt. Det var likesom noget som drog ham efter hende.

Hun var stanset. Hun stod med bøiet Hode indimellem Løvet, rent som om hun stod og ventet på ham.

Å, jeg blev rent ræd jeg, da jeg hørte nogen kom efter mig, sa hun.

Nu da han hadde truffet hende, visste han ikke rigtig hvad han skulde si til hende, han blev forlegen.

Du er ute og moro dig, du og, sa han for at finde på noget.

Ja, svarte hun. Det blir så kjedt at sitte hjemme støtt og så.

De gik ved Siden av hverandre en Stund uten at si noget mer.

Så stanste hun.

Å mente du med det du sa oppå Sjøen — at når det var jeg, så kunde vi ikke træffes mer.

Han så på hende litt.

Jo — jeg mente det — sa han og hadde vondt for at snakke —, at det gik da ikke an at du gik og træfte en av Anlægsarbeiderom åt Far din.

Slikt går ialfald ikke an, der jeg har været før, la han til.

Hun lo litt — likesom fraværende med Tankerne. Så sa hun:

Det er vel ikke Penga, som gjør det.

Han så på hende.

Jo, Penga de gjør mye de, Astri Høva! Og så er det så mye andet som gjør noget.

Å er det for noget da?

Å, det er mye det!

Hun lo igjen litt.

Ja, jeg mente bare, om vi træftes jeg.

Så slog hun Øinene ned og blev forlegen.

Nei, nå taler jeg slik så du må misforstå mig! Jeg mente *hvis* — *hvis* vi træftes, mente jeg. Det er ikke så at forstå, at jeg absolut vilde.

Hun ristet fortvilet på Hodet.

Nei, jeg kan ikke forklare, hvad jeg mener! lo hun.

Jo, jeg skjønner det godt, hjalp han hende.
Han stod litt og så på hende, så sa han
sårt:

Ånei, det passte sig nok ikke for Datter
hans Trond Høva at gå og træffe mig!

Jeg er likesom en løs Fugl jeg, blev han
ved. Da jeg blev født var det ingen som ønsket
det, og da jeg var næsten Året vilde de se at
få mig av Veien. Og han gik og fortalte hende
om mangt og meget av alt det han hadde prøvd,
om alle de Steder han hadde været, han for-
talte hende så meget om sig selv, og han syn-
tes det var godt at få snakke. Bare en Ting
passte han sig vel for at fortælle noget om:
hvem og hvor hans Slægt var.

Ånei, en slik en som jeg passer nok ikke
til Selskap for Datter hans Trond Høva, sa
han igjen.

Hun hadde hørt opmærksom på ham, nu så
hun varmt på ham fra de gode mørke Øinene,
og hun sa stille:

Men slik tænker ikke jeg, Harald.

Han så på hende litt, så sa han med Efter-
tryk:

Ja, men det gjør jeg!

De stod like indpå hverandre, så hverandre i Øinene, længe og likesom eftertænksomt. En Gang hun rørte på Hånden sin, gjorde hun det slik at den kom nær hans, næsten som om hun vilde stryke den.

Han kjendte det og tog hendes, holdt den mens han så på hende, Grepet blev fastere og fastere. Stemmen skalv litt, da han sa, stille og sørgmodig:

Og så . . . er det en Ting til, Astri . . .

Han holdt inde litt, før han fortsatte:

Hvis jeg skulde komme til at træffe dig oftere . . . så vart jeg . . . gla ti dig.

Han kjendte at Hånden hendes trykket fastere til, først så hun på ham, stort og varmt, så slog hun Øinene ned. Så op på ham og så ned igjen.

Ja, om så var da? sa hun, så han næsten ikke hørte det.

De holdt fast, fast hverandres Hænder. Han måtte vente litt med at svare.

Det var det værste som kunde hænde både for dig og mig, sa han så, stilt men fast.

Det gik som et Sætt gjennom hende.

Ånei da, Harald! bad hun.

Han bare ristet stilt og sørgmodig på Hodet.
De stod en Stund, hver med sine Tanker.

Så spurte hun:

Åssen vet du det da, Harald at
at du kom til, at bli Hun kom ikke
længer.

Han svarte næsten heftig:

Jeg har ikke tænkt på andet end dig jeg —
siden vi skiltes åt oppå Sjøen!

Hun strøk ham lindt over Hånden.

Det var for at træffe dig, jeg gik hit ikveld.

Da han kom hjem igjen til Tofastrud langt
på Nat og længe efter at Dansen var slut i
Synstrud, skulde han finde frem litt Mat i
Kjøkkenet og sætte sig til at spise. Da blev
han var at nogen lå og hikstet og gråt uti Kam-
merset hendes Turit — sagte og sårt.

Han gløttet forsiktig på Døren. Det var mørkt,
men det rørte sig borti Sengen, så han hørte,
hun var våken.

Han listet sig bort og satte sig på Seng-
kanten hos hende.

Nei men — ligg du og græt da, Turit!

Der kom op etpar bløte varme Armer, som

smøg sig om Nakken på ham og drog Hodet hans ned til et glohett Kind, som var aldeles vått av Tårer.

Å er det du græt for da, Turit?

Å, det er så vondt å leva.

Han hadde bestemt sig for det, at han ikke vilde gå bort i Synstrud og danse ikveld. Han gik ut og ind, han sat litt mellem de andre. Han hadde ikke Fred. Men knyttet Næverne, knep Munden ihop der han sat — han vilde ikke på nogen Måte.

Så kom det frem for ham igjen, klart og tydelig — de store mørke Øinene, som så på ham så sorgfuldt og alvorlig under store tunge Frynser, det runde Ansigtet med den litt bøide Næsen, hele den kjære staute Skikkelsen — å han så hende for sig, hadde hende hos sig, så godt så godt og mykt. Å, kjære, kjære Astri! Og han omsluttet og omga hende med al den Godhet og Ømhet som var i ham.

Ja, han sa Navnet hendes i Tankerne, da han sat inde, gik og hvasket det halvhøit, da han var ute — å kjære, kjære Astri! Og han lukket Øinene og hadde hende hos sig...

Nei, han vilde ikke gå! Og han kjendte noget dumpt vondt som gnog og tæret i Brystet. Ånei, ånei . . .!

Han møtte Øinene hendes Turit etpar Ganger. De stod store og rare på ham som om de både spurte og bad om noget. Ja han var da så glad i hende Turit og vilde gjøre alt det gode han kunde for hende.

Ånei, nu gik han nok likevel. Han hadde egentlig bare tænkt at gå litt bort gjennom Jordet. Men det var umulig at snu. Han stanste og knyttet Næverne og sa til sig selv, at nu *skulde* han snu! Men det drog og drog. Nu var han alt kløvet over Skigaren borti Hagajordet, han gik en Kretursti, som var knudret og ujævn, sammesteder blev den en dyp Dæle mellem tætte Kjær av Sylju og Vie, som møtte hinanden med Topperne, så de skygget ganske over ham. Så var det Oreskog et Stykke med Smågraner.

Og det var næsten mørkt, så han næsten måtte føle sig frem, der Trærne stod tæt. Der gik halvkjølige, næsten grøsn Luftninger gjennom Kvelden, det suste litt i Trærne —

svake Mindelser om Høst gjennom Halvlummerheten.

Nei, det nyttet ikke, han stred imot. Han hadde litt dårlig Samvittighet fordi han var gått fra hende Turit, Stakkar. Men det var så sent likevel så

Kanske hun alt var på Hjemveien nu, da hun ikke hadde truffet ham der.

Da fik han det forfærdelig trabelt, han næsten løp gjennom Skogen, en Snarvei, så han skulde komme på den Veien hun måtte gå.

Da han traf den, begyndte han at gå sagte nedover igjen.

Et Stykke nedi Skogen møtte han Tjenestejenterne på Høva.

De kom alene!

Hun hadde ikke været der, hun heller, ikveld da.

Da var det likesom noget sank i ham. Han slang mat og motløs lenger ned gjennom Skogen. Han gik som i Søvn.

Da møtte han hende!

Han så hende ikke, før han var like indpå hende.

De møttes ganske stille, sa ikke noget, bare

fantt hverandres Hænder, stod tæt ind til hverandre og kjendte at det var så sårt og godt for dem to at få være sammen.

Pludselig hugg han Armene om hende, han krystet hende til sig, klæmte, store Gud som han kysste hende! Og hun lå tung og het op til ham, smilte lykkelig med halvåpen Mund, det glinse sorte under de tunge næsten lukte Øienhårene.

Han slap hende. Tumlet næsten ned på en Stubbe. Der blev han sittende med Ansigtet mellem Hænderne.

Hun kom efter ham, bøide sig over ham, lykkelig og forundret.

At jeg ikke er god for at holde mig ifra dig! mumlet han inde i Hænderne.

Hun stod og strøk ham gjennom Håret, sa stilt og mykt:

Ja, men jeg er glad ti dig jeg, Harald, og da gjør det vel ittno.

Han sat og stirret rart.

Jo, dette er så gæli, så gæli, som det kan bli!

Hun satte sig ned på Fanget til ham, drog Hænderne hans bort fra Ansigtet.

Nei men hvorfor sier du så my rart!

Han drog hende til sig, tæt til sig, klamret sig likesom til hende, som om han vilde søke Redning mot noget.

Å Astri, Astri mi!

Så skjøv han hende brått men lempelig fra sig.

Ånei, kom så går vi litt!

Ja, sa hun spørgende.

Og så gik de ind gjennom Skogen.

Det kom til at bli så rart for alle Folk — om du og jeg skulde . . . jussom begyndte han anstrængt. Det er så stor Forskjel på os . . .

Hun stanste, så alvorlig på ham.

Vilde du bry dig om det du da, Harald?

Å Folk sa! Ikke vilde jeg det.

Han ristet tungt på Hodet, så kom det næsten som om han slet det ut av sig:

Skal jeg være nødt til at fortælle dig det, akkurat som det er da!

De gik på Kryss og Tværs gjennom Skogen, og han snakket, sårt og ubehjæpelig, fortalte, så det kröp i hende av Rædsel, hun blev sint, hun gråt og hun tydde sig ind til ham likesom for at gjemme sig for noget forfærdelig. Og endda fortalte han ikke på langt nær alt . . .

Hun stod der og skalv, så Tænderne klap-

ret i Munden på hende, endda det slet ikke var kaldt. Hun var blek i Ansigtet, Øinene stirret rart, Hænderne hendes grep som Klør opover Trøieopslagene.

Jeg kan aldrig komme til at holde av nogen anden . . . Å, Harald.

Han tog hende ind til sig påny. Men stirret tortvilet over Skulderen hendes.

Da tog hun Hænderne over Nakken på ham og holdt Ansigtet hans mot sig.

Ånei, vi får holde ihop vi Harald — åssen det er. Å lov mig, at du og jeg skal holde ihop!

Ja — sa han stilt.

Harald Bratfoss var ingen Spellfugl længer, og bortpå Kaféen var han bare en sjelden Gang at se. De Gangene han var inde der, kom han og sat han der og gik han igjen likeså stilfærdig som de fleste av Bygdens Folk. Og nu hjalp det ikke hvor meget den smækre Opvartningspiken i det lyse Kjolelivet svinste på sig og gjorde sig til, han læst ikke se hende engang. Kan du begripe hvad det er gåt åt han Harald da? undredes Folk.

Oppå Anlægget gik han stille og fortænkt og gjorde Arbeidet sit, uten at nogen næsten hørte, det knætt i ham. Når han talte til nogen, var det bare at han ga en stutt og knap Besked, og han snudde Ryggen til og lot som om han ikke hørte det, hvis nogen prøvde at si en Spøk — det han støtt hadde været den første til før.

En Dag røk en Dæmning opi der, og Vandet gjorde stor Skade, så Arbeidet blev sin-
ket for flere Uker. Det var Harald Bratfoss
som ikke hadde syntes det var nødvendig at
gjøre Dæmningen så stærk, som Ingeniøren
hadde sagt. Han hadde ikke beregnet Vand-
trykket til at være så stærkt som Ingeniøren
hadde sagt det skulde være.

Trond Høva kom op og så på Ødelæggel-
sen. Han gik likesom i stor Ring om Harald
Bratfoss, slik som han pleide, før han kom
bort og snakket til ham.

Hvad er det dette kommer sig av da —
spurte han — at Dæmningen gik?

Harald Bratfoss så ham rolig i Øinene og
sa det, som det var. Det var hans Skyld og
ikke Ingeniørens, sa han. Han hadde gjort
det slik, for at Arbeidet skulde gå fortere.

Det er Sjølrådighet da? sa Trond Høva.

Der kom en liten rød Prik i hver Kind på
Harald Bratfoss.

Ja, sa han og så Trond Høva rolig i Ansigtet.

Trond Høva studset litt, han blev likesom
utryg i Øinene, og han ventet litt, før han sa
noget mer.

Når du ikke har bedre Greie på det, får du gjøre det slik som du får Besked om, sa han så.

Det flammert litt til i de store Øinene til Harald, han vilde til at si noget, men betænkte sig og tidde stille.

Trond Høva gik.

Det var første Gangen nogen oppå Anlægget hadde hørt at Trond Høva ga fra sig Ukvemsord til Harald.

Men istedetfor det vonde hadske Øiekastet de ellers hadde set Harald Bratfoss sende efter Trond Høva, når han gik fra ham, så bøide han sig nu bare over Arbeidet sit og var rød helt op i Hårrøtterne — så nærmest ut som om han var skamfuld.

Han fortalte det som var hændt, da han kom hjem igjen om Kvelden.

Det var bare Konen, hun Tante Sigrid, som var inde. Hun drev ved Komfyren og kokte Sild og Poteter til Kveldsvords.

Han hadde sat sig ind i Bænken bak det lange Kjøkkenbordet, hang fremover det med Armene langt frem over Skiven og var lei sig.

Men at du kunde gjøre det da, Halfdan, bebreidet Tanten, lind i Stemmen.

Ja, du vet det hastet med at bli færdig, undskyldte han sig.

Hun drev med sit en Stund, og han hang over Bordet. Det var begyndt at skumre litt, så det lyste røtt fra Komfyrgapet.

Så kom Tanten bort og satte sig ned på Bænken ret overfor ham, satte sig for at prate.

Si mig en Ting Halfdan — hvad er det som har gåt åt dig, som er blit så forandret? sa hun og så på ham.

Der gik en sår Trækning over ham, han vred på sig litt, likesom for at få det bort.

Mig? Ingenting, sa han. Han så flygtig bort på hende, men slog Øinene ned igjen.

Men hun sat og så på ham stilt og bekymret.

Jo, det er noget iveien med dig — det er det ingen Sak at skjønne.

Han sat og så ned, hun bort på ham, atter gik der sære Trækninger over ham.

Endelig reiste hun sig, litt tung i Vendingen, så bekymret ut i ansigtet.

Nei — når du ikke vil si det, skal jeg ikke plage dig med det, sa hun stilt med et litet suk.

Hun gik bort til Komfyren igjen, tog op Potetgryten, hældte av Vandet, og slog Pottene, varme, uskrælte og rykende op i et Traug.

Han sat som før, bare fulgte hende med Øinene nu og da.

Hun kom bort igjen en Sving og stanste foran ham.

Det er ikke fordi jeg er nysgjærrig, jeg spør, sa hun.

Han svarte ikke.

Men da Tanten kom bort igjen og begyndte at dække frem på Bordet, så han op på hende utryg, litt skamfull.

Du Tante, sa han ru og rar i Målet — det . . . blir nok ittno ta det jeg skulde gjøre opi her.

Hun stanste op og så på ham litt undren.

Nei, Halfdan, sa hun så, stilfærdig — at hævne sig på Folk er så likevel noget en ikke har noget att for.

Hun så likevel forskende på ham.

Han strakte ut Benene under Bordet, først det ene, så det andre, trak Armene til sig og

rettet sig op i Bænken likesom træt og færdig med alt.

Nei, for hvissom jeg gjør det, så kommer det til at gå ut over andre og.

Tanten ser undren på ham.

Da trækker han Benene til sig igjen, legger Armene hårdt fremover Bordet.

Jeg har værti . . . gla ti a Astri Høva jeg Tante!

Det ga et Sætt i Tanten, hun blev stående mitt frempå Gulvet. Øinene stod som to Streker op og ned i Ansigtet på hende.

Nei men Halfdan! — bare hvisket hun.

Han sat med Hodet i Armene fremover Bordet.

Jaså — sa Sigrid endelig — skal Høvafolkene endnå få gjøre os mere vondt!

Gamla på Høva hadde vondt for at gå, hun sat for det meste i en Armstol oppå Østsalen. Der var det lunt og hyggelig med Filletæpper langsefter og tværs over det store Gulvet. Sengen stod i det ene Hjørnet med hvitt Hekletæppen over. Møblerne ellers var store og tunge, litt grå av Ælde. I Roen ved den store buede Ovn stod Rokken urørt. Etpar Fluer surret døsigt i det ene Glaset.

Gamla på Høva sat i grå gammeldags Kjole og gråt Strikketørklæ over Skuldrene. Bibelen lå diger og tung og slitt nærmest hende på det digre runde Bordet mitt i Rummet.

Hun hadde kaldt op Trond, hun hadde noget at tale ved ham om, hadde hun sendt Bud.

Trond gik stor og før på Gulvet med Hænderne på Ryggen.

Hun så frem på ham over Brillerne.

Vet du, å for Folk du har i Arbeide hos dig? sa hun.

Han smilte litt i Skjægget.

Ja — jeg skulde vel likesom ha ei Slags Greie på dem, sa han.

Og denne Haralden Bratfoss — han som du har gjort til Formand oppå der — du vet kanske, hvad det er for en óg da? Hun så forskende på ham.

Han hadde nok ventet det Spørsmålet, han svarte:

Ja, jeg skulde vel ha som enslags Anelse om det óg.

Munden hendes blev til bare en Stripe.

Nei, det vet du visst lite om.

Han smilte det litt hånlike Smil, som han altid møtte op med, når Moren vilde ha noget at si.

Jeg vet kanske mer om det end nogen anden.

Hun studset litt. Så blev hun ved:

Visste du det, da du betrudde ham at være Formand óg?

Jeg hadde som en Anelse ja.

Hun så over Brillerne.

Og endda . . .

Han slog ut med Hånden.

Jeg har Bruk for flinke Folk.

Hun blev forbauset.

Det var ham som gjorde at Dammen rauk.

Han lettet på Akslerne.

Ja —!

Er det flinkt det da synes du!

Et Uheld — det kan hænde åkken det er.

Hun blev arg.

Men de kan bli for flinke óg.

Han så på hende.

Åssen da?

Han driver og arbeider mot dig opi her.

Det klarer han ikke.

Han driver og gjør Socialister av både Arbeiderne dine og alle de andre.

Ja, det får bli hans Sak — og deres som blir det.

Men de hadde veid litt de Stemmerne og.

Ja, de skal nok veie. Når ikke Socialisterne har nogen egen Kandidat, så blir likevel jeg den nærmeste for dem at stemme på.

Hun blev ved:

Og så går han og sætter ut Rygter om dig

og. Og det er ikke videre pene Rygter. Det er du som har sat på Varmen på Storhov, sier han.

Trond Høva blir blek, han tar sig for i en Stolkarm.

Så mander han sig op igjen, sier rolig som før:

Det kommer han ikke langt med.

Gunhild blir arg.

Du har ikke tænkt at gjøre noget ved ham for det da?

Det får bli min Sak det.

Hun har tat av sig Brillerne, sitter ret i Stolen med en Hånd på hver Stolarm og ser på ham.

Ly'r du ei Mors Råd, så lar du ham gå endnå idag.

Han går et Slag på Gulvet.

Får se da.

Hun bøier sig fremover.

Og kom hau det Trond: Du har Magt til at få ham ut av Bygda og!

Å — det har jeg vel ikke, men.

Jo, det har du det! Om ikke andet, så kan du si, du vil dra ham til Ansvar for det han

går og sier om dig, hvis han ikke vil ut av Bygda.

Trond Høva går litt på Gulvet, tung og før, stanser ved Vinduet med Hænderne på Ryggen, står og ser ut, der nogen store Klaser av noget gulrøde Blade av den digre Lønne dasker våte mot Ruten.

Jeg synes vi har gjort de Folkene vondt nok snart jeg, sier han.

Hun griper sig i Stolen, harm, holder næsten på at reise sig.

Har vi! Har slike Mordbrændere bedre for-tjent da!

Å ja, sier han nærmest for sig selv, den Historia har de vel snart fåt lidd nok for nå. Han stryker sig over Panden, som om han vil ha bort noget vondt.

Hun tier litt, så sier hun:

Ly' en Mors Råd du — du hadde aldrig nådd det du har, hvis du ikke hadde gjort det.

Han smilte et rart Smil.

Nådd det jeg har, nei! sa han nærmest for sig selv. Han smilte træt.

Så gik han bort til Glaset igjen. Stod længe og så ut.

Det var Harald Bratfoss som hentet Lønningerne nede på Kontoret hos Trond Høva hver Lørdags Eftermiddag. Han var møtt op idag også. Han hadde tælt dem til sig fra Pulten ved Siden av Trond Høva, forvaret dem i Boken og for Sikkerhets Skyld kjendt efter utenpå Trøien at de lå trygt i Lommen. Han skulde til at gå.

Da snudde Trond Høva sig i Stolen.

Du går under falsk Navn du, hører jeg.

Det kom litt brått på Harald, han svarte ikke rigtig med det samme.

Men så så han Trond Høva stivt i Øinene.

Ja, sa han. Men det trudde jeg du hadde visst længe.

Trond Høvas Blik blev usikkert.

Nei. — Åssen skulde jeg vite det?

Harald så på ham som før.

Forresten trudde jeg ikke det skulde gjøre *dig* nogen Skade.

Trond Høva så op på ham, fort, likesom lurende, men tog Øinene til sig igjen. Han la Mærke til at Harald Bratfoss var begyndt at si du til ham.

Han måtte likesom ta Mot til sig for at se på ham igjen.

Og så hører jeg du går og sætter ut Rygter om mig . . .

Harald gik nærmere, forsøkte at få fat i Øinene hans.

Jeg har aldrig sagt et usandt Ord om Døk jeg, Trond Høva! sa han høit og stærkt.

Trond Høva så likesom fremover på ham — utrygt, under Panden.

Jaså! Har du ikke sagt at at det var jeg som satte på den Branden . . .?

Harald Bratfoss skjønte, at når Trond Høva drog ut denne Samtalen så langt, og ikke likeså godt sa ham sin Mening renspektet og greit, så var det, fordi han vilde finde ut, hvor meget han visste. Han svarte:

Hvis en hadde sagt noget slikt om mig, så vilde jeg ikke bry mig med at tale ved ham

om det. Da skulde han få møte op på en anden Stan og gjøre fuld Rede for sig.

Atter så Trond Høva fort og flygtende op på ham.

Jeg vilde først høre om du hadde sagt noget slikt.

Det flammet i Haralds Øine.

Ja! sa han høit og fast. Det har jeg sagt.

Det ga et Sætt i Trond Høvas store Krop, han krøp likesom ind i sig selv.

Endelig sa han hæst:

Det skal Bevis til for at si slikt.

Harald nikked for at streke under det han sa:

Ja, jeg vet det.

Trond Høva reiste sig i sin fulde Høide, stirret vildt på Harald Bratfoss. Før hadde han snakket stilfærdig, litt hånlig — nu næsten skrek han:

Du er den mest utspikkulerte Kjæltring jeg har set!

Harald stod rolig som før, tryg, fordi han skjønte at her var det ham, som hadde Over-taket.

Det er en av os som er Kjæltring, Trond Høva.

Trond Høva snakket fort, men dæmpet, for at ingen utenfor skulde høre det, han var i stærk Kok.

Du mener du skal få mig i din Magt du. Men jeg skal fortælle dig det jeg, at det er aldeles umulig at få bevist nogen Ting om en slik gammel Historie — det er inga Råd det, skal jeg fortælle dig! Tænk over, åkken det er du beskylder for slikt! Tænker du, det er nogen som vil tru på dig. Bare tænk efter sjøl!

Han gik frem og tilbake i Rummet, så stanste han.

Du! En Gessæl som kommer efter Veien, en Landstryker som går og utgir sig for et falskt Navn — trur du det er nogen, som fæster Lid til noget slikt da!

Harald nikker på Hodet.

Ja, De! De har sendt mig til Byen med flere tusen Kroner. Jeg har sju hundre Kroner som jeg er betrudd at betale ut for Døk nå og.

Trond Høva ser på ham litt, så blir han ved, og han er stanset like foran Harald, ser ham truende i Øinene:

Hugs på det, at den som vil knuse han Trond Høva, han må ha rustet sig godt.

Han griper Harald i Brystet, har stort Tak og rister ham:

Og det er ikke noget mindre du tænker på end at knuse mig. Men kom hau det, at før end jeg lar nogen gjøre det — før skyr jeg ingen Ting!

Kom hau det, at ryker han Trond |Høva, blir det så stort Fald, at det ikke har noget at bety, hvad han river med sig!

Harald Bratfoss har latt sig riste. Men nu tar han et Grep som en Skruetvinge i Hånden i Brystet sit og løser den læmpelig.

Nå får du slippe da, sier han bare.

Men Trond Høva fortsætter i aldeles avsin-dig Raseri, mens han fægter med Armene:

En Slask som du! — kommer her og prø-ver at skvætte Lort på Navnet mit! Jeg vil ikke se dig en Dag mer oppå Anlægget der! — ikke i hele Bygda! Går du ikke godvillig ut av Bjørhus, skal jeg vite at få dig ut jeg!

Du har sju hundre Kroner til Lønninger på dig, ta dem og røm med dem! Du har Ordet mit for at det ikke skal bli løftet en Finger for at stanse dig.

Harald Bratfoss knyttet Næverne, Øinene

flammet farlig, de to røde Prikkerne i Kinderne kom og gik, han pustet kort og hett, Musklerne spændtes.

Men han besindet sig og sa næsten rolig:

Jeg har greid mig med Ærligheten før, jeg har tænkt at gjøre det herefter og.

Trond Høva sa næsten rolig — ja nu hørtes det mest ut som om han la an på at være sint:

Når jeg har sagt såpas, så er det ikke noget uærlig. Er du ute av Bjørhus inden imorgen Kveld, skal det ikke bli rørt en Hånd efter dig.

Harald betænkte sig litt.

Ja ja, sa han. Men to Dager lyt jeg ha at ordne mig på.

Ja, du kan få to Dager.

Harald stod.

Men da vil jeg ha skrivi!

Det skal du få.

Trond Høva var blit medgjørilig, han satte sig ned og skrev, mens Harald Bratfoss stod og så på det.

Værsågod, sa han og rakte Skrivelsen til ham.

Harald stak den fort i Lommen.

Men så sætter du ikke ut i Bygden at jeg har rømt med Pengene heller!

Trond Høva ristet på Hodet.

Nei, sa han.

Harald Bratfoss hadde fått det forfærdelig trabelt.

Tak da! sa han rent muntert, han løp næsten opover Alleen.

Men Trond Høva var blit rar i Ansigtet. Han blev gående op og ned i Kontoret. Etpar Timer efter ringte han op til Anlægget og spurte om de hadde fått op Lønningerne.

Ja da, dem hadde de fått op.

Trond Høva sat inde på Kontoret, han sat og så ut i Rummet uten at se og slog sig i Hånden med en Lineal.

Da kom der nogen i Døren. Det var Datteren, som så sig om litt usikker, før hun kom længer ind i Rummet.

Er du alene, Far?

Ja -- som du ser.

Hun var opskaket, og hun hadde kastet et Sjal over sig, da hun gik over Gården.

Er det sandt at du har git han Harald Avsked?

Han så op forundret.

Ja — det er sandt. Hvad vil du med det?

Hun stod høibarmet og tryg.

Jeg vil du skal ta ham ind att.

Faren reiste sig, stod og så på hende.

Vil du jeg skal ta ham ind att!

Ja. Du får gjøre det.

Han blev mer og mer forbauset.

Trur du han vil ind att da — når han engang har fåt Avsked. Han er visst ikke av dem som ber om noget.

Jo, han vil nå — han har lovt mig det.

Faren så rart på hende.

Har han lovt *dig* det, sier du! Taler du ved ham nogen Gang da?

Hun så ham rolig i Øinene.

Ja, det har jeg gjort hver Kveld i hele Høst.

Han satte sig ned igjen med et Dump i Stolen.

Jaså! sa han halvhøit.

Han så op på hende igjen, sa med Antydning til et lognt Smil:

Vet du hvem han Harald Bratfoss er da?

Ja, jeg vet det.

Atter blev han forbauset.

Jaså. Vet du det!

Ja, jeg visste det før nogen anden.

Han så på hende.

Har han fortalt dig det?

Ja. Han har det.

Har han fortalt dig det sjøl?

For en Gangs Skyld slog hun Øinene ned.
Ja.

Men så straks på ham igjen, tryk som før.
Faren derimot så op på skrå nu, krøp like-
som sammen som om han skulde ha gjort
noget vondt.

Han har fortalt dig mer og da?

Å ja.

Han tidde en Stund.

Og du har gått og trøft ham?

Atter så hun ned et Øieblik.

Jeg kunde ikke andet — om jeg vilde aldrig
så gjerne la være.

Det blev stilt.

Jaså! sa endelig Faren, og så blev det stilt
igjen.

Så sa hun:

Ja, det var bare det jeg kom for: jeg vilde
be dig ta ham ind att.

Da reiste han sig, gik et Skridt imot hende,
men snakket ganske rolig.

Når jeg har fåt vite det jeg nå vet, så tar
jeg ham endda mindre ind att.

Og nu fik han atter en Antydning til et lognt
Smil.

Inden imorgen er han forresten ute av Bygda.
Hvis han ikke alt er det nå da.

Hun så op på Faren, så ham rett i Øinene.

Nei, det er han nok ikke. Dertil har han
alt for mye at gjøre op med dig.

Han bleknet litt til. Men lot som ingenting.

Det skal noget til om han klarer det, sa han
og gik bort og satte sig.

Hun stod som før, Barmen gik.

Da så Faren flygtig bort på hende.

Var det noget andet du vilde? Ellers har vi
ikke noget mer at tales om.

Nei, det var ikke noget andet. Hun gik mot
Døren.

Han kom efter.

Jeg synes det er nokså rart at tænke på, at
du, Astri, har været ihop med en som vilde
Far din vondt.

Hun vilde svare, men slog Blikket ned og tidde.

Faren stod like ved og snakket lindt, ja,
næsten sårt:

Vi har da ikke været slike mot hverandre
du og jeg, Astri, at jeg synes du skulde hat
Grund til at være med og lægge over, hvad
vondt du skulde gjøre Far din.

Hun stod endnu og så ned.

Han gik nærmere hende, tog den ene av de tykke Flætterne hendes i Hånden oppe ved Nakken, og han skalv litt i Mundvikene, da han talte til hende:

Far din har ikke hat det mye godt i Væra han, Astri. Jeg har bare hat dig jeg. Men nå...

Hun kastet sig ind til ham.

Jeg er så glad ti n!

Han sat rar og tung i Stolen, med Datteren på Fanget, strøk og strøk hende. Så skjøv han hende lempelig fra sig.

Hun stod litt frempå Gulvet.

Så tar du ham ind att da, Far.

Han så litt på hende.

Nei! sa han bestemt.

Hun så ned.

Du... vil ikke... det skal gå mig vel du da.

Jeg vil netop, det skal gå dig vel jeg, Astri.

Og om litt blev han ved:

Du vet ikke hvad han er for en du, ser du — en som kommer en Dag, uten at nogen vet noget om, hvor han kommer fra, og reiser igjen, uten at nogen vet, hvor han tar Veien.

Hun så på Faren, sikkert, som for en Stund siden.

Jo, jeg vet bedre, hvem han er end nogen anden, jeg har da snakket så meget med ham.

Atter reiste Trond Høva sig.

Ja, det hjelper ikke, han skal ut av Bjørhus.

Hun så ham i Øinene, Barmen gik.

Ja, da følger jeg med ham.

Det gjør du ikke, sa han, som om det dermed var avgjort.

Da gik hun like bort til Faren, sa lavt, men fast:

Jeg skal ha Små.

Faren stirret rart på hende, sank ned i Stolen og stirret. Han var blit gul i Ansigtet.

Er det sandt! sa han hæst.

Der skulde være stort politisk Møde på Tingstad nedi Hovedbygden. En Stortingsmand og en Statsråd skulde holde Foredrag, og tilslut skulde han Trond Høva op og tale.

Folk drog i store Følger til Møtet fra Bjørhus også, endda Tingstad lå mitt nedi tykkeste Hovedbygden, og det var vel Milen derned. Ret som en gik støtte en på hele Flokker, svartklædde, med kvit Krage på Halsen. Kvindfolk hadde også slått Følge, duknakkede med Silkebastørklær på Hodet. Og det var ikke længe mellem hver Gang en fuldløstet Kariol eller Akekjærre rullet forbi dem som gik tilfots. Det var mest som en Kirkefærd ved en av de store Høitider.

Men det var alt begyndt at mørkne, og regnet gjorde det tæt og jævnt — for det meste stilt og gråt, men nu og da kom et

Stormkast, og da suste det gjennom Skogen og rusket og raslet gjennom det sparsomme visne Løvet på Trærne, mens Regnet næsten pisket en i Ansigtet. Så Paraplyerne hadde de over sig, både de som kjørte, og de som gik og skrævet og krysset over Veien for på beste Måten at undgå Søleputterne og Lorten.

Men de var muntre og spøkendes av sig de som drog til Møtet i Eftermiddag, de hadde det på, at det var mest til Forlystelse alt dette som hadde med Politikken og Valgene at gjøre, igrunden var det noget stort Nareri, som da voksne Folk ikke skulde befatte sig med. Men det var da en Avveksling det og, og så var det ganske morosamt og spændende. Derfor sa den ene, når han nådde att den andre:

Jaså — du skal på Foredraget du og, sa han og lo.

a, 'eg får full sta og høre på dom, svarte den andre, og så humret de fult og lo i Skjægget.

Åssen trur du det går da — blir n vælt, trur du? smusket og lo de videre.

Ja, vi får sjå nå da — om Monda'n.

Der kom en fin Trille durende forbi dem nedover Veien. Den var fuld av Folk, somme-tider hørte en at Hjulene gik tungt i de op-blødte Hjulspor.

Da vek de tilside ut i begge Veikanterne. Mændene tog til Hatterne.

Der kjørde n, Gut, sa de med nyfiken Ærbødighet i Stemmen.

Der var et andet Følge også på Veien til Tingstad ikveld. Det var han Johan og han Bernt Tajet, han Laurits Knapholen og han Jens Nybakken i en Akekjærre med en liten blak Nordfjording foran. Og mitt imellem dem sat en høi lys Kar, næsten bare en Unggut, med ørsmå lyse Knebler. Han sat blek og underlig, likesom magrere i Ansigtet end før. I de store Øinene hans lyste det besynderlig. Munden var mærkværdig sammenbidt til at være ham, og en så en tydelig rød Prik på hver av Kjakerne hans. Alt i ett kjendte han ned i Jakkelommen med Hånden efter en liten Pakke i hvitt Silkepapir, som han hadde der.

De var stille og alvorsamme de fem Mæn-

dene i Akekjærren. Der blev ikke sagt mange Ordene mellem dem. Snakket nogen av dem, var det et lavmælt Spørsmål, og der blev svart likeså lavmælt, helst med et Enstavelsesord. De hadde allesammen likesom noget sammenbidt og hårdt ved sig — der brændte noget i dem, som fik Uttryk i Øinene, i Ansigterne deres.

For de hadde noget at gjøre på Møtet på Tingstad ikveld disse fem i Akekjærren, han hadde et Erinde der den høie tynde Ungguten mellem dem.

Ikveld skulde Storhovslægten renvaskes! Al den Uretten som hadde været gjort mot den gjennem alle disse Årene skulde bli hævnnet og falde tilbake på dem som hadde gjort den. Imorgen visste alle i Bjørhus og alle i Hovedbygden, at den Branden, Storhovjenterne var skyldt for, den var påsat av den de minst trudde til det. Og de visste også det, at det var en liten Unge som skulde opbrændes den Gangen.

Ja, ikveld skulde Harald Bratfoss stå frem og fortælle, hvem han Trond Høva var, så alle skulde høre på det. Først skulde det

synes frem det han hadde i Silkepapiret, så skulde de få se hvad Indtryk det gjorde på ham. De Karene han var ifølge med hadde alle set Æsken og skulde bevise, at det var den som blev funden den Gangen. Han Johan Tajet skulde også fortælle noget om en Myr, som Trond Høva engang hadde spilt til sig av ham.

Og dernæst hadde Harald med sig et Papir at vise frem. Kunde nogen fortælle ham, hvad Interesse Trond Høva hadde av at skrive under på, at der ikke skulde bli rørt en Hånd for at gripe Formanden hans, hvis han vilde rømme ut av Bygda med sju Hundre Kroner? Hvad var det som gjorde, at Trond Høva kunde utstede et slikt Dokument!

Det var et viktig Erinde Harald Bratfoss hadde til Tingstad ikveld!

Der kom en fin Trilleskyss durende like efter dem. Den var fuld av Folk. De fem i Akekjærren med den vesle blakke Nordfjordingen foran kjørte tilside og lot dem komme forbi. De tog ærbødig til Hatten, idet Trillen rullet videre.

Men Harald Bratfoss blev vek og underlig

av sig, kjendte sig likesom lemster i alle Led, der gik en tung sår Rykning gjennom ham. For han hadde set nogen i Trillen. Å Astri! Kjære kjære Astri!

Men så satte han Benene hardt mot Gulvet i Kjærren, klemte Hænderne fast ihop i Lommerne. Og sat som før.

Der stod tèt med Kjøredoninger oppå det brede Tunet på Tingstad, og Hest var bundet ved Bommen, efter Skigarene og indtil Uthusene. De stod og hang med Hoderne under Hestedækkenerne i Regnveiret, somme mumlet rolig i sine Høisækker. Bare inde på Stalden knægget det høit og iltert av unge kipne Hester, som de ikke turde ha stående ute.

Og Folk drev endnu og kom i store svartklædte Paraplyfølger opover Gutuen, indover Tunet.

Den digre hvite Bygningen lå frit og trygt på Haugen og lyste fra alle Vinduer, så der lå en svak Ljøske helt ut på Gårdsplassen. Der var fuldt av svartklædte Skikkelser i Gangene, der syntes Skygger mot Gardinerne.

Det er stygmye Folk, Gut! sa somme, idet de slog ned Paraplyerne sine, ristet av dem Vandet og gled ind gjennem Døren.

Inde stod der en varm Os av de mange Kropper og tykke Klær, og Folk sat Hode ved Hode bortover alle Bænkene, så det næsten var umulig at trænge sig ned mellem dem, ja helt op i de store nymodens Vinduerne sat der Folk. En hel Del måtte stå nede ved Døren. Der fremme stod Talerstolen, bred og solid med et stort røtt, litt skiddent Flag om. Der var litt Uro og Bevægelse ned gjennem de mange Hoder og mørke Rygger nu før Møtet skulde begynde, etsteds mumlet det ganske sagte, hist og her harket og hostet det, som om det smittet fra den ene til den andre.

En Mand kom frem og sa nogen Ord som ingen av dem nede ved Døren hørte. Men like efter kom det op en anden en, rask i Vendingen, og bukket. Han trak frem nogen Papirer av en svart Mappe, han hadde med sig, kastet den under Katetret med et litet Klask. Han var høi og tynd med spisst mørkebrunt Skjæg.

Norske Mænd og Kvinder! og det var en som hadde Røst, huf, det kvak rent i Folk. Og Ordene rigtig trillet fra ham, kjørte hverandre overende og jaget avsted påny. Sommetider kastet han en Påstand utover Salen, som om han vilde kyle den like i Synet på Folk. Au au, Gut, det var Mand som kunde tale! Og så morosam han var! Ret som det var, rullet en Latterbølge ned gjennom Mængden.

Han holdt på i vel en Time. Men da han sluttet, var det mange som ønsket han skulde holde på endnu en Stund. Han sluttet med at lykønske Bygden — og Valgkredsen med — med en Mand som Trond Høva. En slik Mand var det ikke hvert Distrikt givet at kunne sende på Tinge. Og især måtte den Bygd som hadde fostret ham og som på så mange Måter og i så enestående Grad hadde nytt godt av denne Mands kolossale Arbeidskraft både føle det som en Ære og anse det som en Pligt at sende Trond Høva som sin Repræsentant til Landets Nationalforsamling.

De klappet en lang Stund, da han gik ned av Talerstolen — længer end de pleidde der —

og de sendte hverandre små Sideblik og Smil som sa som så: Hørte du ham du! Dette var Statsråden det, blev der hvisket mellem Bænkene.

Stortingsmanden var en liten uanselig Mand med litt tyndt tafset Skjæg, og han stod for det meste og støttet den ene Albuen på Talerstolen. Det gik sent og knudret for ham, og han holdt på længe — rent for længe, syntes mange, og de gjæspet digert nedover Bænkene. Også han sluttet med at fortælle Folk, hvad for en bra Mand han Trond Høva var. Folk var glade, da han endelig gik ned igjen. Men de klappet da litt til ham også.

Nu var det Trond Høva som skulde frem. Folk glemte rent at hoste, mens de ventet. Men Ryggene og Hoderne bevæget sig som de mørke Topperne av en Skog i Storm, de strakte Hals for at få se fremover, somme reiste litt på sig. Der var dyp Stilhet.

Endelig kom han, stor og før, litt tung i Vendingen. Han ga sig god Tid med at komme frem til Katetret.

Men han var blek og underlig, hadde blågrå Poser under Øinene. Det rauste, selvsikre og

trygge som Folk var vant til at se i ham, var likesom borte. Han så næsten gammel ut i Ansigtet, og det var rent som om han led ved at stå der.

Ærede Vælgere, begyndte han. Men han som pleidde se rolig og trygt utover en Samling av Folk og likesom følte sig som den det kom an på mellom dem, han stod der nu med en tung Hånd på hver Side av den skrå Platen til at ha Papirerne på og turde mest ikke se op — prøvde rigtignok likesom at gjøre det etpar Ganger, men slog straks Øinene ned igjen. Trond Høva var da vant til at tale til Folk — så det skulde da ikke være det . . . ?

Og slik som han talte! Ellers pleidde det, han hadde at si, komme rolig og klart, rent som når han stod og talte ved en på Tomands-hånd. Men nu var han rusten i Målet og Ordene kom støtvis og usikkert, omtrent som om han harket dem frem.

Det er ikke så mange Ordene jeg har at føie til alt det gode som er sagt her ikveld, sa han. Jeg vil bare gjøre Rede for, hvad det er jeg vil arbeide for — hvis jeg skulde få den Ære at bli valgt på Tinget . . .

Der hadde reist sig en høi lys Gut helt nede ved Døren. Først stod han litt uviss, så bet han Tænderne ihop, der kom frem en rød Plet i hvert Kind, Øinene lyste besynderlig. Han listet frem et hvitt Papir fra Indapålommen, tog op en liten Pakke i et skiddent Silkepapir av Jakkelommen, la begge Ting forsigtig sammen i den ene Hånden, og ga sig stilt men sikkert til at bane sig Vei mellem dem som stod der. Han kom helt op forbi Bænkeraderne, listet sig forbi den ene efter den andre opover den langs den ene Væggen, mens han hele Tiden stirret på Trond Høva med Øine som likesom brændte. På den fjerde Bænkenden ovenfra fandt han en halv Plass og gled stilt ned på den, blev sittende der med Benene spændt, hele Tiden færdig til at reise sig, og med Øinene bent på Trond Høva.

Og Trond Høva så igjen — blakt — lik en skadeskudt Elg, som ser det ikke er nogen Råd at komme unna dem, som forfølger den.

Bare for et Øieblik tar Harald Bratfoss Øinene fra Trond Høva og ser sig om litt på de andre.

Da kjendes det som om alt Blodet vil stanse

op i Brystet på ham, det skinner likesom til i Nakken og Bakhodet — han blir sittende og stirre!

Han har møtt to Øine — to dype mørke Øine, som ser og ser på ham med et Blik han ikke kan forklare sig. De spør, de er rædde, de ber. Å, disse gode, gode Øinene, han har set i så mange Ganger!

Han blir sittende og se igjen, han blir myk som et Barn indvendig. Så slår han Blikket ned, så sår og rar tilsinds. Om en Stund tar han Tingene han har i Hånden og plukker dem op i Småbiter.

Han reiser sig og vakler ut, ser ikke mer på hende.

Folk snur sig undrende efter ham.

Utpå Gården stanser han litt, står og veier litt frem og tilbake som en fuld Mand.

Der kommer nogen stilt i Døren efter ham.

Han skynder sig ned den brede Gutuen og kommer på store Almanveien.

Men det er ikke den Veien, som bærer til Bjørhus han går — —



